Ateitis

SAUSIS—VASARIS 1992-1

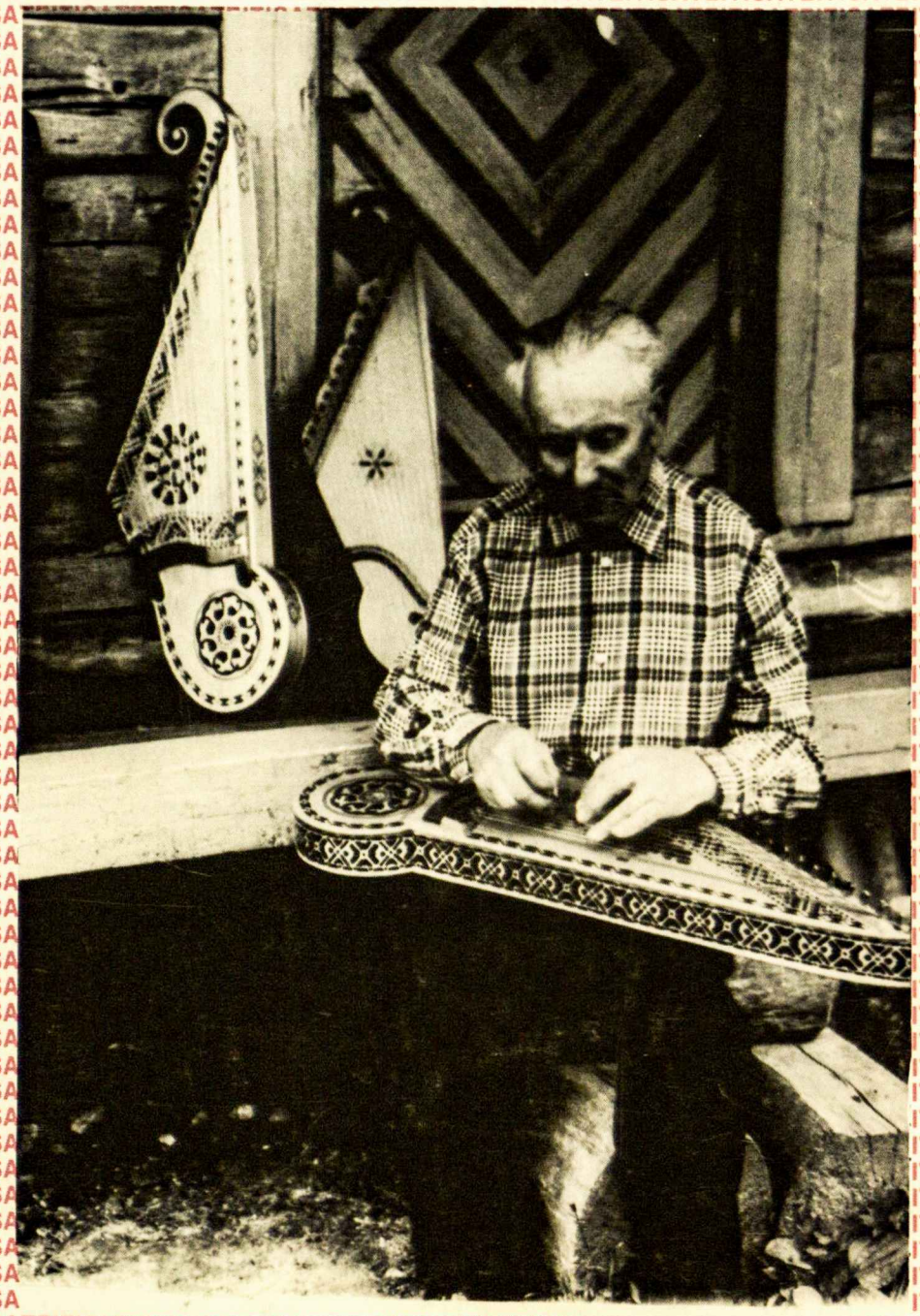

Ateitis

Dar vienas žingsnis į priekį
D. Bindokienė 1

Sausio tryliktoji (eil.)
Rasūnas 2

K. Bizauskas — pirmųjų moksleivių ateitininkų steigėjas 3

Naujų metų pažadai
R. Sidrytė-Kulbienė 6

Studentų atgimimas
V. Žiedonytė 6

Pirmoji meilė
Pr. Pusdešris 7

Gyvenimas slaugymo namuose
D. Augienė 8

Ar tu tikėjai (eil.)
Č. Masaitis 10

TIKIU 11

ATEITININKAI LIETUVOJE 14

LIAUDIES LOBIAI 20

KALBOS SKYRIUS 22

KNYGOS—LEIDINIAI 23

ATEITIES SPINDULIAI 25

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS 27

MŪSŲ VEIKLA 31

KREIVOS ŠYPSENOS 40

VIRŠELIS: Kanklių meistras Lašas 1980 metais. Nuotr. V. Kučo.

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos lietuviškos orientacijos žurnalas

SAUSIS—VASARIS
1992 m.
VOL LXXXII NR. 1

REDAKTORĖ:
Danutė Bindokienė,
7155 S. Homan Ave.,
Chicago, IL 60629. USA
Telef. (312)776-2036

REDAKCIJOS NARĖS:
Ramunė Kubiliūtė.
Rūta Sidrytė,
Viktutė Venclovaitė.

TECHNINIS REDAKTORIUS:
Jonas Kuprys

ADMINISTRATORIUS:
Juozas Polikaitis,
7235 South Sacramento Ave.,
Chicago, IL 60629, USA
Tel.: (312)434-2243

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9.00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published by-monthly, by the Lithuanian Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $2.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

© 1992 by the Lithuanian Catholic Federation *Ateitis*. All rights reserved. POSTMASTER. Send address changes to ATEITIS, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Illinois 60629 USA.

DAR VIENAS ŽINGSNIS Į PRIEKĮ

Keičiantis pagrindiniam datos skaičiui — metams — norisi susimąstyti, kažką svarbaus ir reikšmingo pasakyti. Ateinantys metai — tarsi švarutėlis popieriaus lapas, o mes — lyg naujai uždrožtas pieštukas: ką tame lape įrašysime?

Užsibaigė sukaktuviniai „Ateities" metai su sveikinimais, linkėjimais, specialiais renginiais, pagerbiančiais tą mūsų visad jauną „senutę". Pereitais metais į „Ateitį" buvo nukreiptas specialus dėmesys, kaip paprastai atsitinka, kam nors iš artimųjų švenčiant ypatingą savo gyvenimo šventę. O dabar, kai tos sukaktuvės praėjo, ar vėl nukišime savo žurnalą „į užpečkį" — neskaitysime jo, neraginsime kitų skaityti, nebesiųsime jam nuotraukų, korespondencijų, nebelaikysime jo savo ateitininkiškos veiklos dalimi? Žurnalas turi augti ir stiprėti, atspindėdamas ateitininkų idealus, dvasią ir gyvos, veržlios, entuziastiškos veiklos veidą. Tos veiklos atspindžiai uždegs, paskatins ir įkvėps pajudėti net ir apsnūdusias kuopas, draugoves, skyrius. „Ateitis" turi jungti, visame pasaulyje išsibarsčiusią, ateitininkiją į vieną darnią šeimą. Tai tarytum dvimėnesinis laiškas, išsiuntinėjamas visiems mūsų ateitininkiškos šeimos nariams, geraširdiškai pasakojantis, painformuojantis, kviečiantis kartu džiaugtis ir, reikalui esant, kartu liūdėti.

Kartą vienas jaunuolis pusiau juokais nusiskundė, kad jis gimęs labai neįdomiu laiku: visi didieji pasaulio įvykiai jau surašyti istorijos vadovėliuose, visi nuostabieji atradimai padaryti, o jo laikams (t.y. dabarčiai) palikusi tik sausa gyvenimo rutina. Jeigu šiandien galėčiau su juo pasikalbėti, bakstelėčiau pirštu į krūtinę ir sakyčiau: „Kokių dar istorinių įdomybių tau reikia!" Pereitieji metai (ir dar pora prieš juos buvusių) istorijos vadovėliuose bus įrašyti labai stambiomis raidėmis. Tai nuostabių, pasaulio veidą pakeitusių, tiesiog Dievo malonės stebuklu pažymėtų, įvykių metai. O mums — lietuviams — ir tėvynės Lietuvos Laisvės metai. Kraujo aukų, sunkių valandų, trūkumų ir vilties metai! Pasididžiavimo savo tautos ištverme, susiklausymu, pasitikėjimu Viešpaties globa metai!

Ypač lietuviai, gyvenantys svetimuose kraštuose, galbūt pirmą kartą tikrai suprato savo paskirtį, pareigas ir atsakomybę savo kilmės tautai. Ir nuostabu, kad išeivijos lietuvių jaunoji karta, niekuomet nemačiusi Lietuvos, daug kartų praeityje kaltinta nutautimu, neužsiangažavimu, neveiklumu ir atskilimu nuo tautos kamieno, pirmoji stojo „dirbti, kovoti dėl Lietuvos", kaupdama gausią materialinę ir moralinę paramą tėvų žemei.

Tačiau jau dabar pasigirsta ir ateityje vis dažniau bus keliamas klausimas: o kas toliau? Ar tebėra prasminga tęsti organizacinę veiklą, leisti laikraščius, rūpintis lietuvišku švietimu, remti svarbiąsias institucijas, ruošti platesnio masto renginius? O gal visą veiklą dailiai supakuoti, išsiųsti į Lietuvą ir ramiai laukti, kol svetimųjų kraštų aplinkoje paskęs paskutinė lietuvybės skeveldrėlė?

Atrodo, kad atėjo laikas labai rimtai šiuos ir daugelį kitų klausimų svarstyti, spręsti ir pagal tuos sprendimus veikti. Tai gyvybiškai svarbu ne tik lietuviškai išeivijos veiklai apskritai, bet ir mums — ateitininkams. Yra labai lengva plaukti pasroviui, pasiduoti nuovargio ar išsisėmimo nuotaikai (kaip matyti iš kai kurių ateitininkiškų vietovių apsnūdimo) ir numoti ranka: „Mes jau savo atlikome, tegul dabar Lietuvoje ateitininkai perima veikimą". Tarytum mes, duodami ateitininko įžodį ir bučiuodami vėliavą, būtume pasižadėję: viską atnaujinti Kristuje, bet tik iki tų ir tų metų, tos ir tos dienos, o paskui — nebesvarbu...

Siūlome šiuos ir panašius klausimus pasvarstyti savo kuopose, draugovėse, skyriuose. Ir ne tik pasvarstyti, bet mintis atsiųsti „Ateičiai", kad galėtume jomis pasidalinti su tolimesnių vietovių idėjos broliais ir sesėmis, kad ir žurnalo skaitytojai Lietuvoje (o jų jau nemažai turime ir kaskart vis gausėja) galėtų įsijungti į diskusijas.

Grįžtant prie konkretesnių reikalų, su šiuo „Ateities" numeriu pradedame spausdinti naują skyrelį, pavadintą „Liaudies lobiai". Tai tautosakinės medžiagos skyrelis, tęsiantis pirmųjų „Ateities" numerių tradiciją. Skyrelio apimtis plačiau paaiškinama jo įžangoje. Tikimės, kad jis susilauks skaitytojų dėmesio. Taip pat šiais metais stengsimės kas kartą supažindinti su ateitininkijai svarbiais žmonėmis: jos pradininkais, ideologais, filosofais, puoselėtojais. Pradedame su Kazimieru Bizausku, kurio rūpesčiu Kauno gimnazijoje buvo sukurta pirmoji moksleivių ateitininkų (nors jie pradžioje dar ateitininkais nesivadino) kuopelė ir leidžiamas laikraštėlis „Ateitis". Už išsamią medžiagą apie K. Bizauską nuoširdžiai dėkojame prof. Pranui Zundei. Serija apie didžiuosius ateitininkijos vadus laikinai pertrauks straipsnius apie svarbiuosius lietuvius poetus ir rašytojus ateitininkus. Prie jų tikimės vėliau vėl sugrįžti, nes gausūs aruodai toli gražu neišsemti. Būtume labai dėkingi skaitytojams, kad dažniau pabendrautų su redakcija ir pasakytų savo nuomonę apie žurnale spausdinamą medžiagą. Tik tokiu būdu „Ateitis" gali kaskart tobulėti.

Garbė Kristui!

Danutė Bindokienė

Lietuvių Nacionalinė M. Mažvydo Biblioteka

Rasūnas

SAUSIO TRYLIKTOJI

Virš veidų ir žaizdų,
virš minių naktyje prasiskleidus,
Paslaptingoji Rože, —
tai ne ašarų maldos tenai,
ne sausio speiguota rasa —
Ant pažįstančių
ir nepažinusių dar Jos nepaliesto grožio širdžių
nusileidus.

Tu laimėjai
mūs taikųjį mūšį —
ne ginklo — stipresnio — teise —

Ar girdi,
neapkenčiantis,
kruvinas, aklas pasauli,
Ar girdi?
jau triumfuoja ne smurtas,
o laisvės svajužė šventa —

Nauja era,
kur Kūdikis Rožės skeptru viešpatauja
Kaip gyvybę Anapus atverčia —
dabar jau visų mūs sesuo
Loreta.

* * *

Sunkus buvo tankas, kuris ant Tavęs užvažiavo
Plieniniai ir aštrūs vikšrai, kurie draskė susmigę
Ar spėjai sušukti — ir ką? — Dangui, Rytdienai, Mamai
(Tėvynė! Ir laisvės — šviesos — sklidina begalybė!)

Skaudėjo labai? Sopulys numarino net skausmą?
(Žaizdas glamonėjantys motinų pirštai ir lūpos
Pajėgtų — sutraiškytais jų palaikais apsisiaustų
Ir dvasią, ir šypsnį, ir gyvastį savo įpūtę)

Bet Tavąjį kūną į žemę įspaudė metalas
Į taurę suliejo drauge su krauju savanorių
O siela pakilo ir vėl — antrą kartą — pastojo jiems kelią
Nematomu milžinu. Ir tankai sustojo.

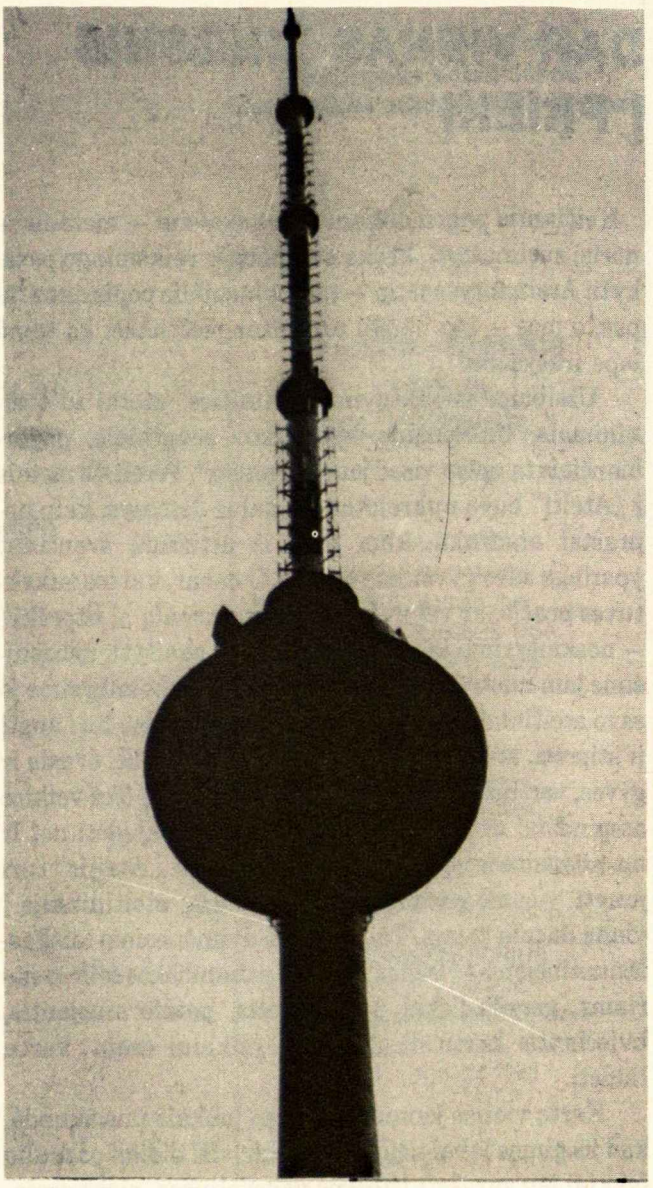

Paslaptingoji Rože,
Žydėjai, užstojus Parlamento rūmus,
Paslaptingoji Rože,
tikėjimo mūsų Tavim — nenušaus...
Vėl — stipresnė už tankus, kulkas,
už šėtono gudrumą
Dengia Lietuvą klostė
Jos baltojo rūbo trapaus

Būk kaip vizija laisvės,
iš naujo, pro randus, pro žaizdą,
Kaip iš ilgesio gimus
Žydrų aukštumų lelija.
Tau, kančių horizonte
žemai pasilenkusi Žvaigžde,
Ir malda, ir iš kapo duobės
prisikėlus svaja.

KAZYS BIZAUSKAS — PIRMŲJŲ MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ STEIGĖJAS

Redakcijos pastaba: šį straipsnį sudaro prof. Prano Zundės platesnės apimties veikalo apie Kazį Bizauską ištraukos. Nuoširdžiai dėkojame gerb. prof. Zundei už atsiųstuosius atspaudus (medžiagos dalis buvo spausdinta *Aiduose* 1990 m.), kuriais pasinaudojame, supažindindami skaitytojus su pirmųjų moksleivių ateitininkų kuopelės steigėju ir ,,Ateities'' vardo, vėliau pavartoto žurnalui pavadinti, sumanytoju.

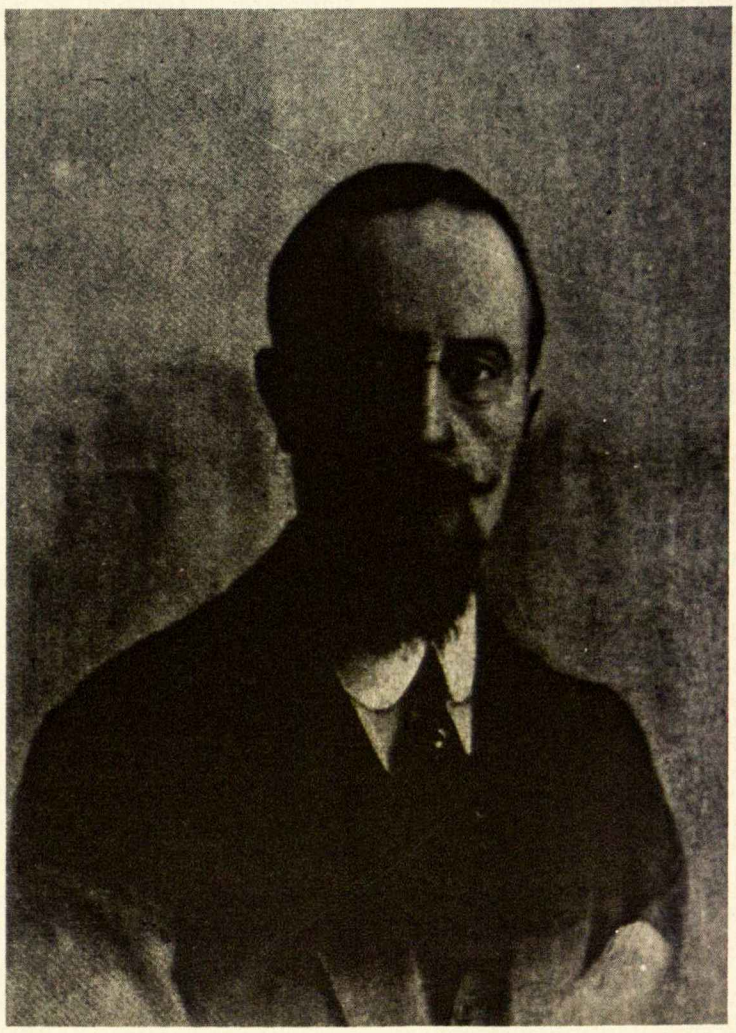

Kazys Bizauskas

Kazys Bizauskas buvo vienas iš tų mūsų tautinio atgimimo pionierių, dabar jau kone legendomis tapusių, kurie Pirmojo pasaulinio karo audrose prikėlė Lietuvą laisvam gyvenimui ir dėjo jos valstybingumo pamatus. Įsijungęs į tautiniai-visuomeninę ir politinę veiklą, dar būdamas žemesnėse gimnazijos klasėse, jis buvo pirmose veikėjų gretose iki tragiško savo gyvenimo galo: Lietuvos Tarybos narys (jauniausias amžiumi), Vasario 16-osios akto signataras, Steigiamojo seimo narys, švietimo ministras, diplomatas, ministro pirmininko pavaduotojas paskutinėse dviejose nepriklausomos Lietuvos vyriausybėse.

1940 metais sovietams okupavus Lietuvą, Kazys Bizauskas tų metų lapkričio 23 d. buvo suimtas ir kalinamas Kauno kalėjime. Kai prasidėjo Sovietų Sąjungos-Vokietijos karas, jis drauge su kitais lietuviais kaliniais evakuojamas į Sov. Sąjungos gilumą. Pakelyje, už Minsko, prie Červenės, kaliniai sovietinių varovų-budelių iššudomi. Ten žūva ir Kazys Bizauskas. Jis tada turėjo 48 metus amžiaus ir buvo pirmas Vasario 16-osios akto signataras, tapęs sovietų teroro auka.

Paties Kazio Bizausko paliktų žinių apie savo veiklą nedaug teišliko. Jis vedė dienoraštį, bet jo ankstyvesnių laikų dienoraštis ir užrašai žuvo Pirmojo pasaulinio karo metu, o vėlesniejí, atrodo, visi yra žuvę sovietų okupacijos metu po Antrojo pasaulinio karo. Tad žinias apie jį ir jo veiklą tenka daugiausia semti iš netiesioginių šaltinių.

Charakteringas Bizausko būdo savybėms ir pažiūroms buvo jo nusistatymas lietuvio inteligento ryšio su tauta klausimu. Dar jaunas būdamas, jis nusprendė, kad lietuvis inteligentas turi dalintis su tauta ir džiaugsmais, ir vargais, kad jam nevalia jos apleisti, kai tautą užgula sunkūs laikai. To nusistatymo jis laikėsi Pirmojo pasaulinio karo metu, kuomet, vokiečiams okupuojant Lietuvą, jis liko krašte, tuo tarpu kai dauguma inteligentijos pasitraukė į Rusijos gilumą; liko tam savo principui ištikimas ir sovietams okupavus Lietuvą Antrojo pasaulinio karo metu. Jis nebėgo, nors savo širdies

gilumoje, atrodo, žinojo, kad apsisprendimas nebėgti iš Lietuvos kaštuos jam gyvybę.

K. Bizauskas gimė 1893 m. vasario 2 d. (pagal tuometinį senąjį kalendorių; pagal naująjį — vasario 15 d.); gimimo vieta tikriausiai buvo Pavilosta (lietuviškai Povilo Uostas), Kuldigos apskr., Latvijoje.

Atrodo, kad, Kaziui gimus, Bizauskų šeima netrukus iš Povilo Uosto išsikėlė ir 1895 m., kuomet mirė jo mama, jie turbūt jau gyveno Skaistkalnėje. Kur jis ėjo pradžios mokslą, neaišku. Greičiausiai 1903 m. rudenį Kazys įstotojo į Mintaujos gimnaziją. (Čia jis susipažino ir susidraugavo su kun. Povilu Dogeliu, turėjusiu jaunajam Kazimierui daug įtakos, -DB).

Kazys išvyko į Šveicariją 1906 ar 1907 metais. Atrodo, kad jo dėdės kun. Antano (Bizausko, kuris globojo Kazį, abiem jo tėvam mirus, -DB) nepasitenkinimas „rusų mokyklų auklėjimu" nebus buvusi vienintelė priežastis jo išsiuntimo mokytis į Šveicariją. Tais laikais buvo realus pavojus jam susirgti džiova (kuria mirė jo motina ir, galimas dalykas, tėvas, -DB). Tad toji aplinkybė gal ir lėmė, kad Kazys buvo išsiųstas mokytis į Šveicariją. 1907 ar 1908 metais dėl nepalankių gyvenimo sąlygų Šveicarijoje Kazys Bizauskas grįžo į Lietuvą ir įstojo į Vinogradovo gimnaziją Vilniuje. Neaišku, ar jis gimnazijoje Vilniuje mokėsi vienerius ar dvejus metus, kai jis persikėlė iš ten į Kauno grafo Platovo vardo gimnaziją. Kiekvienu atveju, 1910 m. šeštąją gimnazijos klasę jis jau lankė Kaune. Gimnazijoje jau rado veikiančius vienminčius ir tapo jų vadu. Atrodo, kad tenykštis slaptas lietuvių moksleivių būrelis tuo metu dar nebuvo vienalytis savo pasaulėžiūra ir savo gretose jungė tiek katalikus, tiek ir kitų pažiūrų jaunuolius. Tik vėliau ta kuopelė suskilo į ateitininkus ir aušriniečius liberalus, susispietusius apie „Aušrinės" laikraštį.

Katalikai moksleiviai Kauno grafo Platovo vardo gimnazijoje pradėjo save tapatinti su „Ateities" laikraštėliu, kuris pasirodė 1910 m. rugsėjo mėnesį. Jis visas buvo paruoštas šeštos klasės gimanzisto Kazio Bizausko-Kasaičio (tai jo jaunystės laikų slapyvardis). Daugiau ar mažiau, nuo to laiko „Ateitį" skaičiusieji ir sudarė pirmąsias slaptas ateitininkų kuopeles. Tuo būdu Kazio Bizausko asmuo yra neatjungiamai susijęs su ateitininkų organizacijos veikla nuo pat jos užuomazgos.

Į tautinės-katalikiškos pakraipos jaunimo veiklą jaunuolis K. Bizauskas įsijungė vos tik pradėjęs lankyti gimnaziją. Mykolo Krupavičiaus teigimu, viena iš pirmųjų katalikų moksleivių kuopelių buvo K. Bizausko įsteigta Mintaujos gimnazijoje 1908 metais. Kad tokia kuopelė ten buvo ir kad K. Bizauskas buvo jos narys, patvirtina ir kiti šaltiniai, bet šiaip apie tą kuopelę ir jos istoriją mažai kas žinoma.

Kaip ir visos kuopelės, taip ir kauniškės tuo metu dar neturėjo savo spausdinto organo. 1910 m. sausio mėn. pasirodžius Maskvos lietuvių studentų redaguojamai „Aušrinei", visa sąmoningoji lietuviška moksleivija pradėjo spiestis aplink ją, prenumeruoti ir skaityti, o kas valdė plunksną, ir rašinėti jai rašinius. Pastarųjų tarpe buvo ir Kazys Bizauskas. Bet kai „Aušrinė" parodė religijai nepalankų nusistatymą, Kauno moksleivija suskilo į dvi puses: kairiuosius ir dešiniuosius. Dešinieji iš „Aušrinės" bendradarbių pasitraukė.

Laikraštėlis, pavadintas „Ateitim", buvo K. Bizausko kūrinys tikra to žodžio prasme. Jis buvo ir leidėjas, ir redaktorius, ir „spaustuvininkas" — visą medžiagą jis pats savo ranka gražiai ir kruopščiai perrašinėdavo ir net paįvairindavo jį iliustracijomis. Rašydavo per kalkinį popierių, kad tuo būdu pagamintų daugiau egzempliorių. Nors jis turėjo talkininkų, bet šiaip jau pirmosios lietuviškosios „Ateities" bendradarbių buvo nedaug. Tad laikraštėlio paruošimas ir išleidimas reikalavo daug darbo. Be to, turint galvoje ano meto aplinkybes, darbas buvo ne tik sunkus, bet ir pavojingas. Laikraštėlis ėjo iki spausdintos „Ateities" pasirodymo, iš viso išleisti 4 numeriai.

1917 m. rugsėjo 18 d. atstovai iš visos Lietuvos susirinko konferencijai Vilniuje. Iš 264 kviestųjų į konferenciją, kuri įėjo mūsų tautos istorijon Vilniaus Lietuvių konferencijos vardu, atvyko 214 atstovų. Vienas jų buvo Kazys Bizauskas. Nors K. Bizauskas tuomet dar buvo jaunas, bet jis jau buvo brandus savo šakotos veiklos patirtimi ir konferencijos organizatoriams gerai žinomas savo visuomenine ir politine veikla: kaip ateitininkų organizatorius, spaudos darbuotojas, švietėjas, Panevėžio miesto tarybos narys — sekretorius. Neabejotina, kad jį pažinojo arba bent apie jį buvo girdėję ir dauguma suvažiavusių atstovų. Kitu atveju vargu ar jis būtų buvęs jų išrinktas į konferencijos prezidiumą.

Renkant vykdomąjį organą, t.y. Lietuvos Tarybą, balsavimui buvo pasiūlyti trys kandidatų sąrašai: Bendrosios kuopos (dešiniųjų), Demokratijos (kairiųjų) ir Vykdomojo biuro. K. Bizauskas buvo pasiūlytas pirmuoju ir trečiuoju sąrašu. Į Tarybą išrinktas vienuoliktu pagal gautų balsų daugumą, būtent, šimtas penkiasdešimt dviem balsais iš 204 balsavusių. Išrinktas Tarybon, K. Bizauskas tuojau aktyviai įsijungė į jos veiklą. Vėliau, tapęs Lietuvos Tarybos nariu, jis daug veikė sprendžiant mažumų problemas ir kovojant prieš vokiečių okupacinės valdžios ekscesus.

1918 m. vasario 16 d., šeštadienį, 11 val. ryto Lietuvos Taryba susirenka šeštosios sesijos aštuntam posėdžiui, kuriam pirmininkauja dr. J. Basanavičius. Posėdžiaujama Lietu-

vių Komiteto nuo Karo Nukentėjusiems Šelpti patalpose Pilies (dabar Didžioji) gatvėj nr. 30.

Komiteto dviejų kambarių patalpos trečiajame namo aukšte. Apačioje Štralio kavinė. Nišoje sienose stūkso gražios statulėlės. Viršuj, trečiame aukšte, balkoniukas, nuo kurio į abi puses po du langus. Dviem langais į kairę nuo balkoniuko, palyginti, kukliame kambaryje ir gimė formali Lietuvos laisvė. Nutarimas, kurį posėdyje perskaitė dr. J. Basanavičius ir kuris įėjo mūsų tautos istorijon Vasario 16-tos Akto vardu, priimamas vienbalsiai.

Paskelbus Lietuvą nepriklausomą, K. Bizauskas pradžioje dar kurį laiką gyveno Panevėžyje ir toliau dirbo vietos lietuvių gimnazijoje inspektorium, bet sąryšyje su Tarybos posėdžiais ir kita veikla jam vis dažniau tekdavo važinėti į Vilnių. Tuo metu jau vien tos kelionės pareikalaudavo daug laiko. Tad 1919 m. rugsėjo mėn. jis darbo gimnazijoje atsisakė, persikėlė gyventi į Vilnių ir atsidėjo vien tik darbui Taryboje.

Lietuviai krikščionys demokratai savo organizacinę pradžią sieja su pirmąja krikščionių demokratų programa, kuri buvo parašyta 1904 m. Petrapilio dvasinės akademijos profesorių kun. Pr. Bučo, kun. J. Mačio-Maironio ir kun. A. Dambrausko-Jakšto. Nors Didžiajame Vilniaus Seime 1905 m. krikščionys demokratai savo organizacijos tikrąją prasme dar neturėjo, bet jie ten jau reiškėsi. Krikščioniškai demokratiškos pasaulėžiūros žmonės sudarė vieną didžiųjų seimo frakcijų ir turėjo prezidiume savo atstovą kun. Pr. Bučį.

1910 m. susiorganizavusi ateitininkija padarė labai didelį poveikį krikščionių demokratų sąjūdžio raidai. Iki ateitininkų susiorganizavimo, partijoje inteligentų tarpe vyravo kunigai. Ateitininkams susiorganizavus, dauguma at-kų vėliau

...lietuvis inteligentas turi dalintis su tauta ir džiaugsmais, ir vargais, jam nevalia jos apleisti, kai tautą užgula sunkūs laikai...

stojo į krikščionių demokratų partiją ir netrukus pasauliečiai, daugiausia akademikai, paėmė ją į savo rankas. Kazys Bizauskas kaip tik buvo vienas iš tų ateitininkų pirmūnų, kurie pakeitė to meto lietuviškos krikščioniškos demokratijos įvaizdį ir pobūdį atsikuriančioje Lietuvoje.

Apskritai paėmus, pirmajam po Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sudarytam LKD (Lietuvių Krikščionių Demokratų) partijos Centro komitetui teko dirbti labai sunkiomis sąlygomis. O darbo buvo begalės. Nors pradžioje kariuomenės organizavimas bei savanorių telkimas buvo svarbiausias darbo baras, bet negalima buvo apleisti ir kitų svarbių reikalų: žemės reformos, krašto administracijos tvarkymo, švietimo, partijos organizacijos ir kitų. Netrukus po konferencijos K. Bizauskas M. Šleževičiaus vyriausybės buvo paskirtas Lietuvos atstovybės Londone patarėju ir jos sekretorium. Jis turėjo tas pareigas pradėti eiti 1919 m. sausio 1 d., bet delsė tuo kritišku metu Lietuvą apleisti ir išvyko tik 1919 m. kovo pradžioje. Londone dirbo iki 1920 m. kovo mėn. pabaigos. Grįžęs K. Bizauskas tuojau vėl įsijungė į visuomeninę, politinę ir partinę veiklą.

K. Bizauskas buvo vienas LKD partijos kandidatų rinkimuose į Steigiamąjį Seimą 1920 m. balandžio mėn. ir išrinktas to Seimo nariu, o nuo 1920 m. birželio iki 1922 m. vasario mėn. jis buvo švietimo ministeriu K. Griniaus ministerių kabinete. 1923 m. gale K. Bizauskas paskirtas Lietuvos atstovu prie Šv. Sosto ir nuo to laiko iki 1931 m. spalio mėn. dirbo įvairiuose diplomatiniuose postuose užsienyje, tik kartas nuo karto trumpai apsilankydamas Lietuvoje. Nežiūrint to, K. Bizauskas, ir būdamas užsienyje, ryšių su savo bendraminčiais nenutraukė, o grįžęs Lietuvon 1931 m., jis tuojau pat vėl įsirikiavo į jų gretas. Tose gretose jis išliko iki pat tragiško savo gyvenimo galo.

1954 m. prel. M. Krupavičius, tuomet buvęs Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo komiteto pirmininku ir gyvenęs Vokietijoje, pasikalbėjime su išeivijoje leidžiamo „Tėvynės Sargo" bendradarbiu apie krikščioniškąją demokratiją Lietuvoje, užklaustas, kas tuomet buvo jo artimiausi bendradarbiai krikščionių demokratų veikloje ir kaip jis tuos vertinąs, K. Bizauską taip apibūdino: „Kazimieras Bizauskas — Tumėno priešingybė: judrus, visur esąs, visad geros nuotaikos. Ir rimčiausiai kalbėdamas, sugebėdavo juoko įspraust į savo kalbą. Mėgiamas visų, o ypač jaunimo. Vienas pirmųjų ateitininkijos organizatorių. Be jo nebuvo jokio ateitininkų suvažiavimo. Lygiai tą patį reikia pasakyti apie jo vaidmenį krikščionių demokratų tarpe. Pirmam pasauliniam karui kilus, jis savanoriškai pasiliko Lietuvoje ir čia išvarė platų tautinio, valstybinio ir kr. demokratiško darbo barą. Jis Nepriklausomybės akto signataras, jis Valstybės Tarybos narys, jis ir pirmojo Lietuvoj sukurto kr. demokratų partijos c. komiteto narys, seimo narys, švietimo ministeris, vicepremjeras ir t.t. Tai nuopelnų vyras".

NAUJŲJŲ METŲ PAŽADAI

Rūta Sidrytė-Kulbienė

„Nevalgysiu jokių saldumynų, kasdien mankštinsiuosi, per mėnesį perskaitysiu bent dvi knygas ir su draugais kalbėsiu tik lietuviškai". Kokias geras intencijas turiu ir pasižadu vykdyti sausio 1 dieną! Kas iš mūsų nesiryžta Naujųjų Metų proga pasitobulinti ateinančiais metais? Deja, aš, kaip ir daugelis, netrukus prarandu ūpą ir vėl grįžtu prie savo nuolatinių įpročių.

Šiais metais pasižadu savo gyvenimą padaryti paprastesnį. Tai padarius, turėsiu daugiau laiko, energijos ir noro toliau vystyti kitus pasiryžimus.

Ateitininkija mums nurodo gyvenimo gaires. Principais ir idealais mus moko, kaip nuoširdžiai pasitenkinti savo gyvenimu. Semdamiesi stiprybės iš ateitininkų ideologijos, mes nepasiduosim materializmui, išmoksim tenkintis tikrosiomis vertybėmis ir teigiamai paveiksime savo aplinką. Šį 90-tųjų metų dešimtmetį ir amerikiečiai jau pradeda mažiau rūpintis pinigų kaupimu, prabangiomis gėrybėmis, o daugiau dėmesio skiria gamtos apsaugai, savo aplinkai ir pasauliui. Spauda rašo, kad daug vertingiau laisvalaikį praleisti savo šeimoje, su vaikais, o ne darbovietėje. Atrodo, kad ne tik lietuviai pripažįsta ateitininkų principų prasmę!

Aš manau, kad daug bėdų pasaulyje išnyktų, jei žmonės mažiau rūpintųsi materialinėmis vertybėmis. Vagys neturėtų darbo, benamiams nereikėtų elgetauti, išnyktų pavydas ir lenktyniavimas. Kokios gražios ir natūralios būtų Kalėdos be aštuonių (ar net daugiau!) savaičių reklamų apie Kalėdų senelį! Pavyzdžiui, mano tėvelis Kalėdas švenčia be jokių rūpesčių. Nors jis turi 14 vaikaičių, nebėgioja po krautuves, ieškodamas jiems dovanėlių ar žaisliukų. Jis kiekvienam parašo po laišką ir pasidžiaugia, kad kuris neturtingas vaikutis Lietuvoje žaidžia su to vaikaičio „paaukota" dovana. Nežinau, ar jaunesnieji vaikaičiai tikrai sutiktų atiduoti savo dovanas, jeigu turėtų pasirinkimą, bet tėvelis juose pasėja gerą įprotį. Reikia suprastinti šventes, kad jos būtų linksmos, paprastos ir reikšmingos, o ne tik pilnos nuovargio, įtempimo, bėginėjimo.

Žymūs žmonės savo darbais ir talentais paveikia pasaulį. Vieniems tas pasaulis mažas — gal tik šeima arba artimi draugai; kitiems — visas kraštas, net visa žmonija. Siūlau šiais — 1992 — metais nemurmėti, kad ateitininkija mums užkrauna daug pareigų. Principai padeda sutelkti mūsų dėmesį ir nukreipti energiją į tikrąsias vertybes. Įgyvendindami ateitininkų ideologiją, kovojame prieš materializmą. Gyvendami pagal ateitininkų principus, patenkinsime save ir kitus.

STUDENTŲ ATGIMIMAS

Vida Žiedonytė

Aiškiai vienas nemaloniausių ir sunkiausių dalykų studento ateitininko gyvenime yra kaip nors uždegti ateitininkišką ugnį idėjos draugo mintyse. Sąjungoje turime masę studentų, kurie niekaip negali užsiangažuoti ateitininkų idėjai. Tik dabar pradedame matyti naują studentų bangą, kurioje plaukia vis naujos ir kartu senos ateitininkijos asmenys. Tai jaunuoliai, kurie dirba ir kovoja dėl ateitininkų idealų, išlaikydami visą studentų veiklą. Jų nėra daug, bet darbas — milžiniškas. Tai nereiškia, kad visa neveiklioji studentų masė pasidarė nebesvarbi. Reikia tik ją kaip nors prižadinti.

Kyla klausimas: ar toje studentų masėje visai neliko ateitininkiškųjų idealų troškimo? Tikiu, kad jų gyvenime dar vis gyvuoja ateitininkijos reikšmė ir jie tik laikinai užmiršo, kokią svarbią mūsų gyvenimo dalį užpildo ateitininkija: ir kaip ateitininko, ir kaip studento. Ateitininkija yra auklėjimas, atsakomybė ir dalyvavimas. Norėčiau tai masei truputį priminti ateitininkišką auklėjimą.

Sukurti žmogaus sieloje tokį paveikslą, kokio Dievas iš jo laukia — tai auklėjimo tikslas. Šį darbą turi atlikti pats žmogus. Niekas šioje srityje jo nepavaduos. Kitas gali duoti patarimų, nurodyti tinkamą kelią, bet galų gale žmogus pats turi pajusti norą iškelti tas paslaptingas jėgas, kurias Dievas yra paslėpęs jo sieloje; jis pats turi trokšti tapti kilniu, tvirtos ir tyros širdies žmogumi. „Valde velle" — galingai norėti tai du svarbūs lotyniški žodžiai. Kaip gražiai jie parodo kelią į asmenybės lavinimą! Tai reikalauja ne limonadiško „mielai norėčiau", ne tuščių pasiryžimų, bet planingo, patvaraus auklėjimosi. Gerai apgalvoti, drąsiai pradėti ir ištverti — štai keliai į asmenybę.

Atrodo, kad yra daug studentų, kurie patys nieko negali atlikti. Jie tarytum laukia, kol kas kitas išjudins studentų veiklą jų draugovėse, jų miestuose, kad kas kitas praves susirinkimą, parašys į studentų aplinkraštį... Atsibuskite! Dalyvaukite! Suorganizuokite susirinkimus! Nepraraskite to, kas gali būti geriausias dalykas jūsų gyvenime. Atmerkite akis ir pamatykite, kiek jūs galite prisidėti prie veiklos. Tik stiprūs, gabūs studentai gali pakeisti pasaulį. Dirbkime kartu!

(„Gaudeamus" nr. 2, 1991 m. gruodis)

PIRMOJI MEILĖ

Pranas Pusdešris

Pavasaris žengė laukais. Kartu su juo žengiau ir aš. Mano medinės klumpaitės taukšėjo pradžiūvusiu šalikelės taku. O kiek daug nauja šioje, kasdien minamoje, pakelėje! Štai išdžiūvusios balutės minkštas dugnas, kuriame būtinai reikia įspausti klumpaičių padus; štai tarpuvėžėje saulėje paraudusio molio kriaukšlė. Pasilenkiu ir paliečiu ranka. Molis man atrodo kaip grubiai iškapota skerspjūvė, kurią tėtė šįryt galanda ant prieklėčio. Perlipu griovį ir atsigulu patakėje. Dabar molio kriaukšlė mėlyname dangaus fone man atrodo kaip didžiulio miesto pastatų panorama: matau truputį kreivą bažnyčios bokštą, lentpjūvės stogą, betrūksta tik kaminų. Keliuosi ir smaigstau molin pagaliukus. Dar kartą atsigulęs, gėriuosi — tikri Šakiai.

Ant Augspirtos tilto sustoju. Tai mano mėgstamiausia vieta. Tilto medinės sijos seniai mano suskaičiuotos ir suskilusių turėklų plyšiai rūpestingai užtepti skystu purvu, kuris jau vietomis ištrupėjęs. Tai kas, kad tą dieną mokytojas nuvarė mane į kūdrą rankas nusiplauti ir paskui pastatė į kampą. Jis niekad nesupras, kokį svarbų darbą bedirbdamas, aš rankas susitepiau.

Mano dėmesį patraukia patiltėje prie pat vandens geltonuojantys purienų žiedai. Vakar jų dar nebuvo. Į šitą tilto pusę galima nusileisti, tik ne į aną, kur toliau putoja pamerktos bučių pintinės ir kur prieš savaitę mane aprėkė jų savininkas Laurynas, grasindamas net tėvams pranešti, kad aš prie jo žuvies taikstęsis. Aš nė nežinojau, kad ten žuvys gaudomos. Norėjau tik pažiūrėti, kas vandenyje putoja. Bet į šią tilto pusę galima nusileisti — čia Lauryno bučių nėra.

Ant mano nugaros šokinėja odinė kuprinė, joje dėžutėje tarška pieštukai, ir aš tik prie pat vandens susilaikau nepargriuvęs. Prisiskinu purienų saują, vėl užsikrapštau keturiomis ant tilto ir mano klumpaitės kaukši toliau. Uostau žiedus, bet jų kvapas man visai nepatinka. Šleikštus kažkoks. Noriu jau mesti purienas į patakę, bet prasideda kapinių tvora ir aš pradedu kalbėti Amžiną atilsį. Su ta maldele man tikras vargas. Mama sako, kad ją sukalbėti reikia tik tris kartus, bet aš niekaip negaliu suprasti, kaip tokiai daugybei kapuose palaidotų gali užtekti trijų Amžinatilsių. Maldelę kartoju, kol apeinu kapines. Einant per kapines, Amžinatilsių išeitų daug mažiau, bet jų varteliai taip gailiai girgžda, jog aš vengiu juos varstyti. Be to, antkapių paminklai kažkaip per daug panašūs į žmones, tik vietoj galvų — kryžiai. Geriau sukalbėti daugiau Amžinatilsių, bet mažiau baimės patirti...

Pro klebono daržą takas plačiau išmintas. Pereinu į kitą kelio pusę, kad galėčiau prieš bažnyčią pakelti kepurę. Vėl grįžtu atgal, kad, praeidamas pro stiklines krautuvės duris, galėčiau pamatyti lentynose išdėstytas saldainių dėžes.

— Kai užaugsiu, būsiu tik krautuvininkas ir vis saldainius valgysiu, — nusprendžiu, kaukšėdamas lentiniu šaligatviu pro pašto agentūrą.

Mokyklos priebutyje tylu. Pasivėlinau! Rodos, taip greitai ėjau ir niekur neužtrukau. Pakabinu kepurę ant vinies, tyliai išsispiriu iš klumpaičių, kurių eilės jau išrikiuotos pasieniais, ir nedrąsiai praveriu klasės duris.

— A... ū... o... — plyšoja draugų gerklės, tačiau su tais garsais aš jau apsipratęs. Tą melodiją ir pats mokėjau garsiai išvedžioti, todėl dabar ji manęs neveikė. Žinojau, kad reikės stoti į kampą ir buvau tam pasiruošęs. Bet mane trenkte pritrenkė, mestas į stalą žvilgsnis. Už stalo, vietoj įprasto mokytojo, šiandien sėdėjo nematyta jauna panelė ir šypsodamasi žvelgė į mane.

— Tai pasivėlinai, berneli. Reikėtų tave į kampą pastatyti, bet kadangi, kaip matau, gėlių man atnešei, šiuokart bausmę dovanosiu. Jūs nurimkit! — riktelėjo ji klasei.

Tik dabar pamačiau savo rankoje purienas. Raudonis kaip ugnis mane nuplieskė ligi pačių kulnų. Taip nevyriškai, kad norėjau kiaurai žemę prasmegti. O ji:

— Na, berneli, gal ne man jas būsi atnešęs?

— Atsiprašau, — sušnibždėjau daugiau sau pačiam ir, padėjęs purienas ant mokytojos stalo, kaip ne savo kojomis nuėjau į suolą.

— Pirmieji pavasario žiedai, — kalbėjo mokytoja, o aš nedrįsau pakelti akių. — Geltoni, kaip iš kiaušinio išsiritę viščiukai. Jie kvepia laukų platybe, pavasariu ir pirmąja meile.

Ji kažką daugiau kalbėjo ir taip gražiai, kaip kalbant aš niekad nebuvau girdėjęs. Žodžiai šokinėjo kaip pavasario ėriukai patvartėje, tik jie buvo švelnesni už ėriukus ir graudesni už kapinių vartelių girgždėjimą. Kai išdrįsau pakelti akis, purienos, įmerktos stiklinėje, stovėjo ant stalo, o ji žiūrėjo į mane. Dar labiau nuraudau ir suolas, kuriame sėdėjau, pasidarė toks ankštas, rodos, suspaus tuoj mane, kaulus sutriuškys.

— O dabar pasimokysime piešti, — tarė panelė mokytoja po pertraukos. — Nupieškite šitą laikrodį.

Ji iškėlusi parodė mūsų mokytojo kišeninį laikrodį, gulėjusį ant stalo.

Pradėjau piešti. Kaip besistengiau, apskritimas vis tiek buvo panašesnis į kriaušę ar kiaušinį, bet ne į laikrodį.

— Tai ką, berneli, nesiseka apskritimo nupiešti? — išgirdau mokytojos balsą prie savęs. — Padarykim šitaip!

Padėjusi laikrodį ant mano sąsiuvinio, dviem brūkšniais jį apvedė pieštuku. Vėl, iš paskutiniųjų stengdamasis, piešiau skaičius, rodykles, bet tie skaičiai svirduliavo apskritimo pakraščiu, rodyklės buvo panašios į naščius, o minutininkas — į dygų ežiuką.

— Puiku. Labai gerai, — pasakė ji, paėmusi mano piešinį. — Geriausiai iš visų laikrodį nupiešei, o tau už tai...

Priėjusi prie purienų puokštės, ji nuskynė vieną žiedą ir įkišo jį į mano švarkelio kilpą.

Kitą rytą mokyklon išsirengiau labai anksti. Kartu su manimi takais žingsniavo pavasaris. Tačiau ant Augspirtos tilto vis tiek sustojau. Apačioje purienų žydėjo dar daugiau, negu vakar.

— Kaip gražiai ji tas gėles vakar pavadino. Pirmąja meile... Nunešiu jai ir šiandien purienų. O gal šiandien pirmąją meilę ji man padės nupiešti sąsiuvinyje?

Su purienų puokšte mokykloje atsiradau vienas iš pirmųjų. Padėjęs žiedus ant mokytojo stalo, nekantriai laukiau pamokų pradžios. Pagaliau prasivėrė durys ir klasėn įėjo senasis mūsų mokytojas. Po maldos jis mums tarė:

— Vakar buvau išvykęs į miestą ir paprašiau jus pamokyti studentę Augaitytę. Tikiu, kad buvote jai geri. O čia kas? — jis staiga sušuko, pamatęs ant stalo purienas. — Kas padėjo tas žoles ant stalo? Prašau tuoj prisipažinti.

Aš nedrąsiai atsistojau.

— Tu? — suriko mokytojas, — mesk greičiau žoles į šiukšlių dėžę, o kad nebūtų daugiau noro klasę paversti tvartu, pastovėsi valandą kampe!

Įmečiau purienas į dėžę ir prie jos kampe atsistojau. Kažkur toli skambėjo, pamoką aiškinančio, mokytojo žodžiai, bet juos vis užstelbdavo panelės švelnūs sakiniai apie pavasario laukų platumas, apie pirmosios meilės dvelkimą...

Lentinėje dėžėje geltonavo purienų žiedai. Mano pirmoji meilė! Sunkus lašas, atsikabinęs nuo mano blakstienų, nusirito skruostu ir sudužo rudai dažytose klasės grindyse.

GYVENIMAS SLAUGYMO NAMUOSE

Danutė Lipčiūtė-Augienė

Derlius Vynuogyne noksta —
kviečiama talka.
Laukiam moterų.
Ateis ir paims jos naštos dalį.
Ir ta, kuri ateis,
bus jauna ir sumani, pilna jėgos...

Girdžiu žingsnius.
Jau beldžiasi, klabena duris.
Skubu atvert
vilčių gražiausių kupina...
Lauke — ištiesta, drebanti ranka
ir silpnas šnabždesys:
„Man reikia tik jūsų meilės
ir globos, ir šilumos..."
O iš dangaus
ant jos kaktos, ant jos akių
pasipila snaigės,
lyg kristų *manna*
išalkusiai širdžiai
iš Viešpaties delnų...

Iš vienuolyno sodybos, kurioje gyvenu, į Matulaičio slaugymo namus yra tik 10-15 minučių kelio. Eiti šiuo keliu nenuobodu. Žiemą pusnys, pavasarį gležna, bundanti gamta, vasarą neregėtos gėlės, žydintys krūmai, o rudenį visomis spektro spalvomis dega lapai... Jei gerai pavyksta, pasitinka voverės, bebrai, o aikštėje, kur anksčiau stovyklaujančios mergaitės kūrendavo laužus, kartais pamatai stirnų ar laukinių ožkų pulkelį.

Kai čia atvažiavau prieš šešerius metus, miške iš tolo išgirsdavau dainuojant: „Pasakykite jai, mieli žiedai..." Tai Nepriklausomos Lietuvos laikų solistė Gražina Matulaitytė-Rannit. Rankose ji laikydavo žiedų pluokštelę ir gyveno kažkur Zybelio dienas iš operos „Fausto". Ir taip ji kasdien veržđavos į mišką, rinkdavo nulūžusias medžių šakeles nuo tako, ištiesindavo palinkusį medelį ir grįždavo į savo kambarėlį pilnu glėbiu žalumynų.

Pereitą vasarą ji be pagalbos jau nebepajėgdavo išeiti net į kiemą. Nebedainuoja, bet užkalbinta apie praeitį, sušvyti entuziazmu ir atsako: „O taip, taip. Kaip gi! Teisingai. Atsimenu, atsimenu..." Ir žiūriu netikėdama, kad jos pasaulis apsnūdęs, polėkiai ligų užliūliuoti, kad ji visa — vaikščiojanti kančia.

Matulaičio slaugymo namuose gyvena 119 asmenų. Ką jaučia žmogus, kai susiklosčiusios jo gyvenimo aplinkybės čia atveda? Ar tai nėra vieta, kur vyksta pasiruošimas prieš Didįjį spektaklį, kuriame mes visi vaidinsime pagrindines roles? Čia nėra statistų. Visi gyventojai su dideliu dėmesiu ruošiasi ir permąsto savo esamą bei būsimą vaidmenį: vieni jautriai, kiti abejingai laukdami, kada pakils didžiosios scenos užuolaida.

Čia daug kančios, nerimo, ilgesio, maišto, įtarinėjimų, giliai paslėpto kerštо tam, iš kurio kažkada patir-

ta skriauda, nors to asmens gal niekad nebesutiks ar iš viso jo jau nėra gyvųjų tarpe. Daug čia ir šviesių asmenybių. Jose spindi šventumas, susitaikymas su skirtuoju gyvenimo kryžiumi, aukojimas kančių už Lietuvą, už tuos, „kurie nežino, ką daro", už tuos, kurie nepažįsta tikėjimo. Padėka už kiekvieną smulkmeną: už kelias praleistas minutes prie lovos ar kėdės, už perskaitytą ar parašytą laišką, už žinias iš pasaulio, kuriame čia dabar esantis žmogus gal visai neseniai buvo pagrindinis ratelis, sukęs svarbios veiklos aparatą...

Viena senutė man sako: „Turiu šešis vaikus, o esu čia. Tai ne todėl, kad vaikai manęs nenorėjo. Aš pati nenorėjau jiems būti našta. Jie turi savo šeimas, galvos pilnos rūpesčių. Aš sena. Dirbti nepajėgiu, tai tik maišyčiausi po kojų. O čia kasdien matau žmones — praeinančius, aptarnaujančius, globojančius. Vaikai mane aplanko. Tuomet aš iš naujo pamatau, kaip jie skuba, kiek daug jie turi rūpesčių, kiek jiems reikia aukos, kad mane aplankytų. Aš juos visus myliu, bet kai jie ilgiau manęs neaplanko, dėl to nesisieloju. Čia gyvenu ramybėje".

Matulaičio namų administracija, seselės ir talkininkės rūpinasi įvairiomis progomis gyventojus pralinksminti, prablaivyti, jų laiką paįvairinti. Kiekvieną savaitę būna lietuvių ir anglų kalba programos, politinė apžvalga tiems, kurie pajėgia ir nori dalyvauti, dainos, video filmai, skaidrės ar šiaip žaisminga terapija. Tačiau yra ir tokių asmenų, kurie visam tam nepritaria. Kartą paklausiau vieną: „Ponia, kodėl jūs vis užsidarius savo kambarėlyje, kodėl neinant į svečių kambarį pasiklausyti programos?"

„Aš į programas? Ten nieko gero nebūna!" — atsakė ji.

„Kaip jūs žinote, kad nebūna, jei niekad nedalyvaujate?"

„Iš viso, žinokit, čia nėra nė vieno protingo, inteligento žmogaus, su kuriuo galėčiau pasikalbėti, mintimis pasidalinti", — pasakė ji tyliai, lyg kokią paslaptį. Veltui kalbėtum, kad ne taip yra, kaip galvoja. Jos kambario durys visuomet uždarytos. Žmonių vengia ir kenčia, kad visas pasaulis nuo jos nusisukęs, užmiršęs.

Ponui M. išpjautos balso stygos. Jis negali kalbėti. Kai reikia ką pasakyti — rašo. Labai mėgsta muziką. Kai dienos gražios, jis sėdi lauke ant sūpynių ir klausosi radijo. Mielas jis žmogus, bet globojanti slaugė skundžiasi, kad maudytis nepriprašomas. Bėga į mišką, slepiasi, bet surastas ir pabartas grįžta. Prausiamas labai varžosi. Suprantama... Matulaičio namų patarnautojos yra moterys.

Kada tik užklystu į slaugos namus, koridoriuje matau senutę. Jai arti 90 metų. Šypsnys niekad neišnyksta iš jos akių, pilna noro gera artimui padaryti. Lazdele pasiramsčiuodama, keliauja ji koridoriais, lanko lovose gulinčius, pakalbina praeinančius, dalijasi, jei turi, vaisiais ar saldainais.

Elena Abelkienė čia atsikėlė dar visai judri ir pajėgi. Meniški, išradingi jos rankų šiaudinukai puošė slaugymo namų ir vienuolyno Kalėdų eglutes. Ji ir dabar lanko silpnesnius gyventojus, jiems paskaito. Anksčiau ir laiškus parašydavo, bet šiuo metu akims reikia poilsio. Skaudžių išgyvenimų pati aplankyta, ji yra šviesus spindulys ir energijos žadintoja ne vienam bendragyventojui.

Seselė Celina jau daug metų serga. Visas jos kūnas nepaklusnus, rankų nebevaldo. Galvą dar pajėgia truputį pakreipti, bet protas — šviesiausias. Gali skaityti, jei knygos lapus kas verčia. Viskuo domisi; pamokslus, paskaitas, rekolekcijas seselės įrašo į juosteles, o ses. Celina išklauso, komentuoja, džiaugiasi, dvasia turtėja ir turtina kiekvieną, kas ją aplanko.

Yra Matulaičio slaugymo namuose gyventojų, kurie jau keliolika metų neturi jokio ryšio su pasauliu. (Viena jų yra Ona Labanauskaitė.) Juos slaugės prižiūri kaip naujagimius kūdikius. Tačiau kūdikiai savo reikalavimus garsiai skelbia, o šie nelaimingieji net tokios privilegijos neturi. Jie tylūs ir visiškai bejėgiai, tik gerų rankų ir sąžiningų slaugių malonėje.

Poetė Gražina Tulauskaitė-Babrauskienė čia išgyveno apie septynerius metus. Mirė 1990.V.9. Apie ją pasakoja Petronėlė Totoraitienė, viena iš Putnamo seselių talkininkių:

„Gražinos Tulauskaitės eilėraščius visuomet mielai skaitydavau. Jie mane traukdavo sklandumu, jautrumu ir gražiu eiliavimu. Su autore susipažinau jai jau esant Matulaičio nemuose. Nuvykau aplankyti. Radau ją gražią, sėdinčią fotelyje savo kambarėlyje. Sutiko mane su šypsniu ir klausiančiu žvilgsniu. Pasakiau, kad esu viena iš daugelio jos eilėraščių mėgėjų. Ji kiek patylėjo ir pradėjo deklamuoti. Deklamavo ramiai, jautriai, sklandžiai, niekur nesuklysdama. Po to ją dažnai aplankydavau, paskutinį kartą ligoninėje po operacijos. Atrodė kaip gyvas skeletas. Tačiau akių žvilgsnis buvo ramus ir šypsena švelni. Daugiau jos jau nebemačiau".

Gražina Tulauskaitė mėgo tvarką, turėjo gilų estetinį pajautimą. Vilkosi tik tą rūbą, kuris puošė, jaunino. Laikui bėgant, jos protavime pasitaikydavo fantastiškų, nepagrįstų įsikalbinėjimų, vaizdų, bet literatūros srityje galėjo kalbėti žinoviškai. Gražina tiesiog pastebimai nyko, vieniša, tariamai visų persekiojama...

Visai kitokios nuotaikos buvo, ne per seniai pas Viešpatį iškeliavusi, A. Banienė-Matukaitė, buvusi mokytoja, kūrybinga asmenybė. Rašė eilėraščius, prisiminimus. Turėjo nepaprastą atmintį, šviesų žvilgsnį į gyvenimą ir žmones. Mėgo gamtą, gėles, stebėdavo aplinką ir visa įaudė savo rašiniuose, kurie būdavo skaitomi

Matulaičio namų programose. Nemažai jų pateko ir į spaudą.

Įdomi asmenybė buvo Magdutė Baltrušaitė. Pati beraštė, kitus leido į mokslus, šelpė, rėmė ne vieną kunigą. Dabar Magdutės sveikata jau labai silpna, galvojimas sutrikęs. Būna valandų, kai pragiedrėja, nuoširdžiai visiems šypsosi, dainuoja, deklamuoja. Važinėja kėdėje, apsikabinusi kažkieno padovanotą pliušinį meškiuką, su juo niekad nesiskiria.

Visada malonu susitikti ir pasikalbėti su R. Kašubaite-Budriene. Ji, kankinama širdies negalių ir akių problemų, su neišblėstančia šypsena maloniai sutinka žmones, kantriai išklauso bendragyventojų nusiskundimų, išsipasakojimų. Nuoširdžiai domisi religija ir dėkinga visiems už parodytą širdį, prielankumą.

Gal prieš metus čia atsikėlė Marija Arminaitė-Lušienė. Ji pilna energijos ir dėmesio viskam, kas vyksta lietuviškame gyvenime už slaugymo namų sienų. Visuomet buvo veikli ateitininkė, visuomenininkė. Tokia ir dabar. Tai giedras spindulėlis visiems Mykolaičio namų gyventojams.

A. Gailiušis čia dar naujokas. Buvęs teisėjas, parašęs ir išleidęs apysakų knygą. „Gerai, kad atsivežiau rašomąją mašinėlę, rašysiu atsiminimus. Kai važiavom iš namų į Putnamą, dukros sakė, kad tik apsižvalgysime, kaip ten žmonės gyvena. O kai apsižvalgėm, taip ir pasilikau".

„O kaip jaučiatės pasilikęs?" — pasiklausiau.

„Žinau, kad nesu savo namuose. Jaučiuosi lyg būčiau viešbutyje ar restorane. Tuo tarpu man čia jauku ir gera. Jaučiu rūpestingą globą ir daug nuoširdumo, bet namų pasigendu. Kaip gali užmiršti lizdą, kuriame tiek metų gyvenai!"

Tai tik dalelė Matulaičio slaugymo namų gyventojų. Čia priežiūra tikrai pavyzdinga. Tai jau kelintą kartą yra pripažinę ir Connecticut valstijos inspektoriai. Tačiau, kaip ir visur senelių — ar slaugymo — namuose, šiems žmonėms daugiau reikia „tik jūsų meilės ir globos, ir šilumos..."

AR TU TIKĖJAI?

Česlovas Masaitis

Ar tu tikėjai,
Kad laisvės pasakos šviesiam miraže
Užgimęs mūsų ilgesys,
auka ir ryžtu ateitį nudažęs,
Į Tėviškę šiandien atskris?

Ar tu tikėjai,
Kad Tėviškę gaivins drąsos šaltiniai,
Kad joj pražys būtis nauja,
Šviesi, kaip rytmečio dangaus mėlynė,
Tikra, kaip Laisvė ir Tiesa?

Ar tu tikėjai,
Kad mes su nuostaba stebėsim,
Kaip Lietuvoj baltasis Vytis
Pakeičia kūjo priespaudos griuvėsius,
Kaip kyla laisvės vėliava?

Ar tu tikėjai,
Kad Laisvė ir Taika, jėgas sujungę,
Prieš melą pergalę laimės,
Ir gėrio ilgesį širdin įdiegę,
Ieškos gyvenimo prasmės?

Sakai: Tikėjau! Taip, žinau.
Žinojome palaimintąją Tiesą!
Šiandien Tėvynėj matom ją.
Ji kelią mums į ateitį nutiesia
Ir spindi pergale nauja!

Tiesa šiandieną Tėviškėj laisva!
Laisva, laisva Tėvynė Lietuva!

1990.III.11

IŠ PALAIMINTOJO JURGIO MATULAIČIO *UŽRAŠŲ*

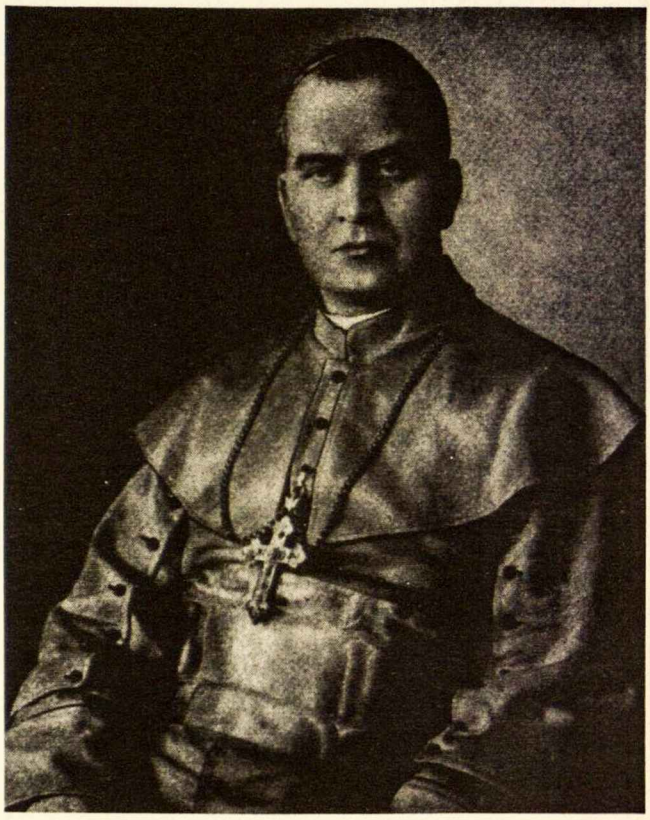

Pal. arkivyskupas Jurgis Matulaitis.

Pastaba: šios *Užrašų* ištraukėlės, rašytos 1911 m. sausio ir vasario mėn. Tais pačiais metais pirmą kartą pasirodė *Ateitis* (kaip žurnalo *Draugijos* priedas), pirmą kartą ateitininkai pavadinti šiuo vardu. Nors mintys, čia spausdinamos, nebuvo skirtos ateitininkams, tačiau jos tiko tuo metu, tinka mums ir šiandien.

Sausio 16 d.

Reikia mums stengtis įgyti mokslo ir dar jį varyti ir pirmyn stumti. Bet, man atrodo, kad mokslas pas mus neturėtų būti pats sau tikslas. Vis dėlto reikia ir mokslu rūpintis, ir kitas priemones panaudoti didesnei Dievo garbei ir Bažnyčios gėriui ir išaukštinimui, sielų išganymui, Dievo karalystės platinimui čia, žemėje. ...Viską reikia stengtis Dievo garbei suvartoti: ir gabumus, ir visokias dovanas, ir mokslą, ir amatus, ir draugijas, ir brolijas, ir laikraštiją, ir t.t. Bet, besinaudojant visomis tomis priemonėmis, nereikia užmiršti, kad tai tik priemonės tėra, o ne tikslas. Yra tai tik progos geriau ir lengviau žmones patraukti prie Kristaus.

Vasario 5 d.

Kalbėdami su žmonėmis, būkime visiems viskuo: kiek galima, prie žmonių taikykimės, prie jų būdo, įpročių; su gyvo būdo žmonėmis būkime gyvesni; su lėtais — lėtesni ir rimtesni. Bekalbėdami rūpinkimės gerą mintį pasakyti, sumanymą, kokio darbo reikalą, paraginti prie gero, žmogaus širdį nukreipti prie kilnesnių daiktų — prie Bažnyčios, prie Dievo. Kalbėdami nepamirškime, kad kiekvienas mūsų žodis, kiekvienas pasakymas gali būti viešai paskelbtas. ...Ypač reikia saugoti, kad kalbant nė vieno asmens nepaliestume ir neįžeistume; reikia būti kuo mandagiausiam. ...Savo nuomonių reikia laikytis, bet kitokios nuomonės žmonėms turėti kuo didžiausią meilę. Tik giliu savo įsitikinimu, tik tvirtu tikėjimu, tik meile, karšta širdimi patrauksime kitus prie Dievo ir tiesos, o ne barniais, užsipuldinėjimais, užgauliojimais, įžeidimais. Ypač ginčuose dėl nuomonių skirtumo saugokimės, kad nepamirštume, kokios dvasios ir kieno dvasios privalome būti valdomi. Ar ne Kristaus? Žiūrėkime, kad nenusipelnytume Kristaus papeikimo: nežinote, kokios esate dvasios (Lk 9,55-56).

Kovo 5 d.

Žmoguje valią vedžioja protas. Protas suklysdamas suklaidina ir valią. Mintis turi įtaką visam mūsų gyvenimui. Jei mintys sugenda, susidrumsčia, susipainioja, tai visas gyvenimas pradeda gesti. Kažin ar ne didžiausia mūsų gadynėje nelaimė — tai protų išklydimas iš tikros tiesos, iš tikėjimo kelio — ta minčių srityje baisi suirutė ir sumišimas. Atitaisyti tą blogį reikia ir patiems įsigyti tikro, katalikiško mokslo, pažinti gerai, pilnai, visapusiškai tikėjimą; paskui reikia stengtis ir kitų protus ta tikėjimo šviesa apšviesti. Minčių atitaisymas turėtų būti vienu iš svarbiausių mūsų rūpesčių.

Šiandien reikėtų apaštalavimo darbą, tikėjimo skelbimą, platinimą ir apgynimą, taip sakant, supopuliarinti. Taip kaip yra visokių labdaros įstaigų ir tokios daugybės žmonių į jas įsirašiusios, taip pat turėtų būti ir tikėjimo platinimo, mokymo ir gynimo įstaigos, ir taip reikėtų į tas įstaigas patraukti kuo plačiausias žmonių minias. Šiandien dėl katalikiškos pasaulėžiūros kova verda visur ir tarp visokių žmonių sluoksnių. Kunigas negali visur aprėpti, kad ir norėtų. Turi pagalbon dvasi-

ninkams ateiti pasauliečiai, prisidėti prie svarbių svarbiausio darbo — tikro katalikiško mokslo skelbimo. Taigi tarp kitų katalikiškų uždavinių turėtų mums ypač rūpėti tikėjimo platinimas ir gynimas su pasauliečių žmonių pagalba.

Palaiminti tyros širdies:
jie regės Dievą.

Kas save temato,
Dievo nemato.
Savimeilis Dievą pats sau užstoja.

Kas savęs nemato,
Dievą pamato.
Nekaltoms akims Dievas apsireiškia.

Laimė iš dangaus, kaip palaima,
aplanko jus,
kurių širdys tyros;
jums Dievas sušvinta.

Palaiminti gailestingieji:
jie susilauks gailestingumo.

Palaiminti
įgiję akis
kitų matyti vargus;
tarnaujančias rankas —
kitiems padėti;
pajaučią širdį —
kitus atjausti;
pakančią sielą —
kitiems atleisti.

Palaiminti gailestingieji!
Jūs susilaukėt Gailestingojo!

Kęstutis Trimakas, *Ieškančiojo pėdsakai,*
Chicago, IL, 1989

KAS YRA BAŽNYČIA?

Ses. M. Palmira

Ruošiant jaunuolius sakramentams, galima pajusti, kad jiems sunku suvokti žodžio Bažnyčia antgamtinę prasmę. Kai buvau mokyklinio amžiaus, man žodis Bažnyčia atrodė gerokai nuobodus dėl nuolatinių ginčų kaimynų tarpe. Tik vėliau supratau, kad tie tikinčiųjų ir netikinčiųjų ginčai buvo ne apie bažnyčios pastatą, o apie vidinę, Kristaus įsteigtą Bažnyčią, pastatytą ant Uolos, kurios „ir pragaro vartai nenugalės". Kiek prisimenu, tuose kaimynų ginčuose stipriausiai buvo neigiamas Dievo buvimas, Kristaus istoriškumas ir puolami kunigai, vienuolės, tikintieji dėl tariamo „nekrikščioniško" gyvenimo. Tačiau ši aštri polemika prieš Bažnyčią bei tikinčiuosius greičiausiai tęsis ir nenutils iki pasaulio pabaigos.

Mano mintys — kas yra Bažnyčia? — nebus paremtos didžiųjų Bažnyčios Mokytojų aiškinimais. Tai tik kiek praplėstas atsakymas vienam trylikmečiui berniukui į priekaištą, ką jis mato bažnyčioje.

Viename Kanados laikraštyje, „Skaitytojų laiškų" skyrelyje, šis berniukas taip rašė: „Aš esu trylikos metų amžiaus. Tėvai nuolat įkyriai verčia eiti į bažnyčią. Aš to nekenčiu ir nenoriu eiti dėl to, kad pats matau ir žinau, jog ten tik veidmainiai, girtuokliai, sukčiai, apgavikai, melagiai, apkalbėtojai... Jie ten meldžiasi, gieda kiekvieną sekmadienį. Aš neturiu jokio pagarbos jausmo veidmainiams, o jų pilnos mūsų bažnyčios, įskaitant ir mano tėvus. Aš tik trylikos metų, todėl mano nuomonė nedaug reiškia, bet aš nematau jokios prasmės eiti į bažnyčią su veidmainiais".

Tame pačiame laikraštyje jam buvo atsakyta: „Kristus, sulaukęs 13 metų, elgėsi kaip vyras. Ir pats esi ne per jaunas būti vyru. Į bažnyčią einame išgirsti Dievo Žodį, sužinoti apie Šv. Raštą ir Dievo knygas. Bendrauti su Dievu galime ne tik bažnyčioje, bet ir savo širdyje. Bažnyčia nėra šventųjų muziejus, bet nusidėjėlių ligoninė. Todėl nesmerk, jaunuoli, kad pats nebūtum smerkiamas. Bažnyčia — nusidėjėlių ligoninė, Kristus — vyriausias gydytojas, o Jo Motina Marija — vyriausioji gailestingoji sesuo. Ji mus globoja, prižiūri, padrąsina ir pašaukia Gydytoją, kai prašom. Per Mariją prie Jėzaus ir per Jėzų į Dangiškąjį Tėvą".

Tai tokiai Bažnyčiai priklauso tikintieji. Joje atrandami vaistai — Sakramentai, nuodėmių atleidimas. Kristus pasakė: „Ne sveikiesiems reikia gydytojo, bet ligoniams. Aš atėjau ne teisiųjų šaukti, o nusidėjėlių"

(Mk. 2,17)). Toliau Jis sako: „Aš atėjau ieškoti, kas buvo pražuvęs". Mes visi būtume pražuvę, jei ne Dievo gailestingumas per Kristų. Jo įsteigtoje Bažnyčioje, su begalinėm malonių srovėm, šv. Mišių auka ir sakramentais galime pajusti savo nuodėmių naštą ir sužinoti, kaip ta našta atsikratyti.

Bažnyčia nėra puošnios katedros ar didingi pastatai. Tai pastogė, kurion galima sueiti ir visiems kartu pagarbinti Viešpatį. Kristaus atpirktoji, gyvoji Bažnyčia, tai mes visi. Esame „Gyvieji akmenys" Kristaus Bažnyčios pastate. Šalintis nuo Bažnyčios, kaip nuo „nuodėmingos institucijos", tai noras pabėgti nuo savęs. Kur benubėgtum, visur rasi save ir savo nuodėmingumą. Bažnyčioje galime nuodėmes nusiplauti, galime pasikeisti. Keistis gali kiekvienas, jei tik panorės. Čia prievarta nepadeda, reikia savanorių.

Koks nuostabus dvasinis Bažnyčios turtingumas! Jau artėja du tūkstančiai metų, kai ji dalija savo dovanas — dvasines gėrybes — ir jos nė kiek nemažėja. Nereikia bijoti, kad kada nors, kam nors pritrūks dvasinių malonių, kurias Kristus dalija per Bažnyčią. Kai žmogus meldžiasi, priima sakramentus, jie jungiasi su Viešpačiu DABAR. Kristus yra ne šalia manęs, bet manyje. Dabar Jis yra manyje, o aš — Jame. Nėra pagrindo bijoti, kad aš Jam nusibosiu. Jis kiekvieną myli nuostabia, neišsenkančia meile. Kokia tai gelmė, kad žmogus per maldą, atgailą, sakramentus jungiasi su pačiu Dievu! Žmogaus nuodėmingumas Dievo nesutepa, o priešingai — žmogus švarėja, Dievo paveikslas jame ryškėja. Tai pati didžioji tikrovė ir dovana, kurią Jis pats kiekvienam siūlo neprašomas. Pajusti Dievo artumą, gailestingumą, atlaidumą, visų sielos dulkių nuvalymą atgailos metu — tai Bažnyčios turtai, kuriais galime visuomet naudotis ir už juos dėkoti.

Nesistebėkime ir nesipiktinkime, kad Bažnyčios bendrijoje pasitaiko įvairiai sužalotų ir vis nepagyjančių dvasinių ligonių, nors jie dalyvauja pamaldose, priklauso tikinčiųjų bendruomenei. Už tai neteisu kaltinti Bažnyčios įsteigėją Kristų ar Jo įpėdinius. Dvasinių vaistų Bažnyčia turi apsčiai ir niekam jų negaili, veltui juos dalija. Tačiau norint tas gyduoles gauti ir jomis pasinaudoti, reikia pačiam ateiti. Nesmerkime tų, kurie lanko bažnyčią ir, mūsų akimis žiūrint, vis nepasveiksta. Ne mums spręsti, kiek ir kaip kas serga, kodėl nesveiksta... Tik Kristus yra širdžių žinovas. Tik Jam vienam priklauso sprendimai. Jo gailestingumas begalinis. Jo malonė nusidėjėlius keičia į šventuosius.

NERIZIKUOSI — NEGYVENSI

Juokdamiesi galime atrodyti kvaili,
Verkdami galime atrodyti sentimentalūs,
Ištiesdami ranką kitam, galime atrodyti užsiangažavę,
Atverdami jausmus, rizikuojame parodyti savo širdį,
Dalindamiesi savo mintimis ir svajonėmis, rizikuojame jas prarasti,
Mylėdami nebūtinai būsime mylimi,
Gyvendami rizikuojame mirtimi,
Gyvendami viltimi, rizikuojame nusivylimu,
Stengdamiesi ką pasiekti, rizikuojame nepasisekimu.
O vis tiek reikia rizikuoti, nes didžiausias gyvenimo pavojus yra nieko nerizikuoti.
Žmogus, kuris nerizikuoja, nieko nepasiekia, nieko neturi, yra niekas.
Toks gali išvengti kančių ir skausmo, bet nesugeba jausti, keistis, augti, mylėti ir gyventi.
Prisirišęs prie saugumo ir tikrumo, jis atsižada laisvės ir tampa vergu.
Tik rizikuojantis žmogus yra laisvas.

Iš anglų kalbos vertė
Romualdas Kriaučiūnas
(autorius nežinomas)

VASARA PAVIŠTYTYJE

Pernai vasarą, liepos mėnesio pradžioje, vyko JAS stovykla, įsikūrusi Vilkaviškio rajono, Pavištyčio stovyklavietėje, pavadintoje „Dobilėlis". Tai buvo antroji JAS stovykla po ateitininkų atsikūrimo Lietuvoje. Stovyklos vadovybė buvo tokia: prezidentė Danutė Kaminskaitė, komendantas Vytautas Ivanauskas, vyresniųjų mergaičių vadovė Violeta Ivanauskienė, vyr. berniukų vadovas Almantas Geležius, dvasios tėvas kun. Robertas Bruzga. Į stovyklą buvo atvažiavę nemažai svečių: kun. J. Šeškevičius iš Brazilijos, ponai Damušiai iš JAV, kun. R. Grigas, LAF pirm. dr. A. Žygas, keletą dienų su mumis praleido broliai skautai, surengę skautoramą, o paskui varžybas.

Visiems labai įsiminė šv. Mišios auštant. Atsikėlėme anksti, dar neprašvitus, ir nuėjome ant kalno laukti aušros. O koks nuostabus vaizdas! Iš pradžių buvo tamsu ir tylu, paskui — juo labiau švito, tuo garsiau paukščiai čiulbėjo, gamta darėsi linksmesnė ir gyvesnė. O mes visi tuo metu dalyvavome šv. Mišių aukoje ir Jėzus Kristus buvo mūsų tarpe!

Stovyklos pabaigoje vyko pirmasis JAS suvažiavimas, kuriame pranešimus ir referatus skaitė patys jaunieji ateitininkai. Suvažiavimo tema: „Ateitininkija vakar ir šiandien", o šūkis: „Visa atnaujinti Kristuje!"

Visiems vaikams stovykla padarė didžiulį įspūdį ir visi pasižadėjo kitąmet būtinai vėl atvažiuoti ir atsivežti po du ar tris savo draugus.

Vaidas Ivanauskas

„TĖVYNĖ VĖLEI LIETUVA"

Rugsėjo 1-ją dieną, susirinkę į mokyklą, kiekvienas pasakojo savo vasaros įspūdžius. Vieni mano draugai buvo prie jūros, kiti padėjo tėvams, seneliams, dar kiti dirbo ūkiuose.

Aš vasarą praleidau labai puikiai. Jūs man tikrai pritartumėte, jeigu būtumėte pastovyklavę Panevėžio vyskupijos at-kų stovykloje Berčiūnuose. Stovykla

Dalis stovyklautojų Lazdijuose pereitą vasarą.

prasidėjo liepos 22 d. Atidarymas įvyko Panevėžio katedroje, kur išklausėme iškilmingas šv. Mišias, o po to būriu, su vėliavomis priekyje, patraukėme Berčiūnų link. Kelias mums neatrodė ilgas, nes kalbėjomės su naujais draugais ir dainavome.

Berčiūnuose gamta puiki, šalia teka upė Saužylė, paslaptingą pasaką seka eglės ir pušys. Čia geros sąlygos ne tik pailsėti, bet ir dirbti.

Kiekvieną rytą pradėdavome malda, vėliavos pakėlimu, ateitininkų himnu. Po rytinės rikiuotės skubėdavome pusryčiauti, o tuomet — klausytis paskaitų. Susikaupę klausėmės LAF pirm. dr. A. Žygo, mons. J. Antanavičiaus, gyd. S. Poviliūnienės, P. Jukniavičiaus paskaitų. Istorikas P. Jukniavičius mus supažindino su Berčiūnų praeitimi ir dabartimi. Stovykloje lankėsi ir užsienio reikalų ministras A. Saudargas.

Mes galėjome dalyvauti kuriame nors darbo būrelyje, o jų buvo nemažai. Kadangi labai mėgstu muziką, pasirinkau etnografinį ir giedojimo būrelį. Išmokau nemažai liaudies dainų, žaidimų, giesmių. Stovykloje ne tik linksminomės, bet ir dirbome: vieni Kryžių kalne, kiti — tvarkėme kapines, stovyklos aplinką. Vakarais vykdavo įvairūs renginiai: tylos ir atgailos, tarmių, poezijos vakarai. Linksmavakariuose galėdavome prisišokti ligi soties...

Be to vakarais vykdavo ir šv. Mišios, kurias aukojo ne tik kleb. Rimas Gudelis, bet ir svečiai: mons. J. Antanavičius, kun. S. Kazėnas, kun. A. Dauknys, kun. D. Tubys. Mišių metu mes jausdavomės pakilę virš kasdienybės. Žvakių liepsnelės, nuoširdi malda, giesmės mus giliai sujaudindavo. Dieną baigdavome vėliavos nuleidimu ir Lietuvos himnu.

Kiekvienas namelis, kuriame gyvenome, turėjo savo vadovą ar vadovę. Stovyklos komendantas buvo klier. Rolandas. Mus aplankė ateitininkai iš JAV, Vokietijos ir kiti svečiai.

Nemažai stovyklautojų ateitininkų veikloje dalyvavo jau nebe pirmus metus. Jie buvo apsisprendę tapti tikraisiais organizacijos nariais. Galimybė mums buvo suteikta stovyklavimo pabaigoje. Visi, laikę egzaminus, juos išlaikė ir rimtai ruošėsi įžodžiui. Džiaugiuosi, kad ir aš esu jų tarpe.

Išvažiuodami iš stovyklos, turėjome palikti savo kūrybos darbelį. Kadangi man stovykla buvo pirmoji ir joje jaučiausi kaip pasakoje, tai aš sukūriau pasaką. Ta pasaka — tai neužmirštama ateitininkų stovykla Berčiūnuose. Pasaką seksime ir kitiems, kviesdami „Visa atnaujinti Kristuje".

Jūratė Eivaitė

Smagu susitikti, džiugu stovyklauti, liūdna išsiskirti...

MOKSLEIVIŲ STOVYKLA LAZDIJUOSE

Į Lazdijus mus lydėjo puiki Pavištyčio nuotaika. Labai maloniai buvome priimti ir apgyvendinti Lazdijų vidurinėje mokykloje, nors sąlygos nebuvo patogios ir pritaikytos stovyklautojams. Nuolat jautėme globojančių kun. Kęstučio Žemaičio ranką. Jo dėka išsprendėme finansines problemas, todėl ši stovykla galėjo vykti nuostabiame dzūkų krašte.

„Labai svarbu, kad jaunimas išmoktų bendrauti, pozityviai pajuokauti, išdykauti ir savoje parapijoje nebeliktų tik stebėtojai, o būtų padėjėjai. Tos dvi stovyklos savaitės subrandina jaunus žmones, pagyvina ir jų parapijų gyvenimą". Tai mintys, išreikštos daugelio kalbėtojų.

Atidarymo metu vyskupijos valdytojo pirmininkas dėkojo stovyklos organizatorei Daliai Dapkūnaitei už parodytą iniciatyvą ir įdėtą didelį triūsą. Ses. Margarita (iš JAV), sveikindama stovyklautojus, drauge perdavė nuoširdžiausius sveikinimus iš JAV, ypač nuo Federacijos vado Juozo Polikaičio.

Antrąją stovyklos dieną ateitininkai dalyvavo vienos ilgametės mokytojos (dirbusios mokykloje, kurioje mes gyvename) laidotuvėse. Tuo pat metu apžiūrėjome Lazdijų kapines, kur palaidotas šio miesto šviesulys — poetas, muzikas, lituanistas, teologas kun. Motiejus Gustaitis. Vakare atsisveikinome su geru Lietuvos draugu, kun. Donaldu Levanier, atvykusiu iš JAV. Svečiui Lie-

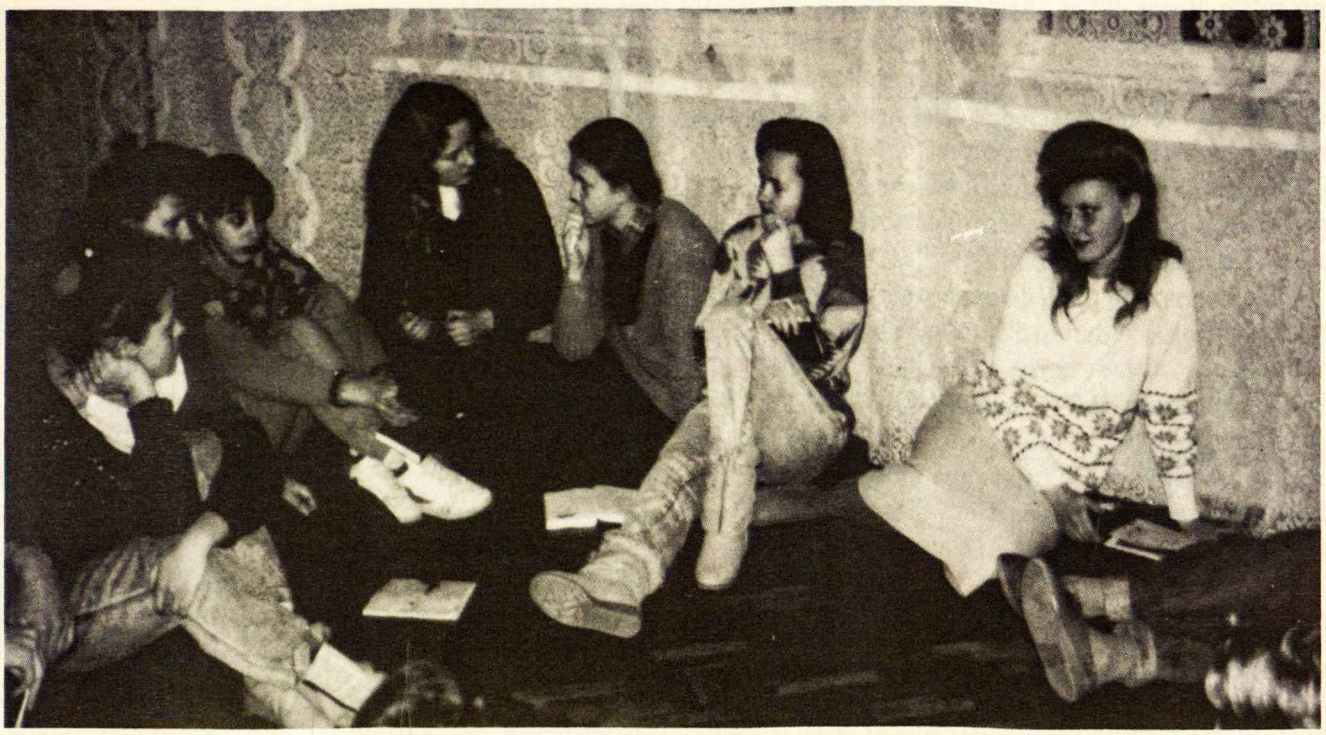

Vaizdelis iš Žiemos akademijos Anykščiuose.

tuva ir at-kai stovyklautojai paliko didelį įspūdį. Atminčiai jam padovanojome atvirutę, grojančią „Lietuva brangi", o svečias kiekvienam įteikė po rožančių.

Trečiąją stovyklos dieną atvyko gyd. N. Liobikienė iš Kauno ir kalbėjo tema: „Meilė, seksas ir šeima". Laisvalaikio metu stovyklautojai maudėsi netoliese esančiame ežere, grįždami dainavo, grojo gitara. Daiva Žemaitaitytė, Asta Kazlauskaitė ir Rimantas Simanavičius globojo jaunučius, kurių buvo 36. Po pietų vyko Lazdijų visuomenės ir ateitininkų susitikimas su kun. J. Šeškevičium ir Brazilijos ir ses. Margarita. Abu pasakojo apie savo gyvenamąjį kraštą ir gilią meilę Lietuvai. Vakare kun. A. Gudaitis drauge su klierikais Sakavičium, Kasmausku, Marčiulioniu paruošė susikaupimo vakarą. Dr. B. Žemaitytė iš Alytaus skaitė paskaitą „Tikrasis jaunystės džiaugsmas".

Pirmosios savaitės gale Lazdijų publika sulaukė prof. A. Žygo paskaitos „Ateitininkas pasaulyje". Lazdijuose, kaip ir visoje Lietuvoje, A. Žygas yra vienas populiariausių žmonių. Jis ne tik moka uždegti jaunimą, bet ir savo gyvenimu visa tai įrodo.

Savaitgalio metu Lazdijus aplankė, buvęs jų ilgametis kunigas, dabar jau vyskupas — Sigitas Tamkevičius. Jis aukojo šv. Mišias visai stovyklai. Nors buvo paprasta savaitės diena, žmonių prisirinko pilna parapijos bažnyčia. Po šv. Mišių visi susirinkome į salę, kur vyskupas pasidalino savo skaudžia patirtimi, davė daug naudingų patarimų; gerumo, valios ir darbštumo ugdymas — štai nuo ko priklauso jauno žmogaus žemiškoji ir dangiškoji ateitis. Susitikimas baigėsi, jau beveik himnu tapusia, „Ąžuolo" daina: tvirta sukabintų, iškeltų ir linguojančių rankų pyne.

Pirmąją savaitę turėjome dar vieną svarbų įvykį: žygį į netolimos Rudaminos bažnyčią, kur ilgus metus dirbo Lietuvos patriotas, kankinys a.a. kun. Zdebskis. Lietuvoje visi žino jo kovą, kurioje tragiškai žuvo (prieš KGB) už šviesesnę tėvynės ateitį. Žygyje dalyvavo visi stovyklautojai, vadovai, kapelionas kun. A. Gudaitis. Užkandžio metu kunigas trumpai papasakojo apie kun. Zdebskio darbus, o ses. Margarita kalbėjo, kad JAV lietuviai kun. Zdebskį pažino ir LKB Kronikos. Po šv. Mišių Rudaminoje, grįžtant į Lazdijus pradėjo lyti. Atrodė, kad vėl teks keisti dienotvarkę: planuotą vakaro laužą. Tačiau „laužą" turėjome salėje, o prie jo vyko vaikų kūrybos programa.

Antrosios savaitės pradžioje kun. Brogys tęsė gyd. N. Liobikienės mintį — gyvybės apsaugos problemas. Stebėjome filmą apie Marijos pasirodymus Medjugorėje. Antradienio ryte klausėmės kun. V. Prajaros iš Metelių paskaitos — „Prarastoji karta". Taip kunigas pavadino savo amžiaus kartą. Laisvalaikio metu jaunimas sportavo, giedojo, maudėsi. Po to ses. Margarita kalbėjo tema „Mano kaip krikščionio pareigos".

Dar viena diena įstrigo visų atmintyje — kelionė į Druskininkus, apsilankymas M. K. Čiurlionio memorialiniame muziejuje, šv. Mišios Druskininkų bažnyčioje, vakarienė „Girios Aido" kiemelyje. Tik atvykus, mus

pasitiko p. Čiurlionienė, „Caritas" pirmininkė, jaunimo atstovai ir jaunas kun. Vytautas. Trumpas pasveikinimas, gėlės, dainuojanti eisena bažnyčios link... Mišių metu giedojo Kauno merginų vokalinis ansamblis „Pastoralė".

Priešpaskutinę stovyklos dieną vyko Vilkaviškio vyskupijos moksl. at-kų suvažiavimas. „Išlaikykime šilumos dvasią ir gyvenkime kaip viena šeima", perduodamas Panevėžio ateitininkijos stovyklautojų sveikinimus ir kvietimą atvažiuoti, kalbėjo dr. A. Žygas.

Po to buvo pranešimai iš kuopų. Pasisakymuose apie kuopų veiklą išryškėjo ateitininkijos padėtis įvairiose vietovėse. Suvažiavimas baigtas — su viltimi žvelgti į ateitį!

Paskutinis vadovų šūkis: „Džiaugsmas būti su jumis, liūdna išsiskirti. Likim augti išmintimi ir dvasia vis kilti. Grįžę į savo vietoves — miestus bei kaimus, neškite Kristaus meilę". Stovyklos laikraštėlis „Aušrinė" geriausiai atspindi Lazdijų stovyklos gyvenimą.

Almantas Geležius,
Vilkaviškio vysk. at-kų valdybos (1991 m.) pirmininkas

RUDENS AKADEMIJA METELIUOSE

Moksleiviai ateitininkai jau įpratę dalyvauti žiemos bei pavasario akademijose, todėl labai apsidžiaugėme, kai 1991 m. lapkričio 8-10 d. visos Lietuvos moksleiviai buvo pakviesti dalyvauti rudens akademijoje, pavadintoje „Asmuo ir laisvė". Visi turėjome atsivežti rašinį tema „Aš šiandien gyvenu laisvam kraše. Ko pageidauja šiandien Kristus, Bažnyčia, Tauta ir visuomenė iš manęs, laisvojo asmens".

Du pilni autobusai penktadienį pajudėjo iš Kauno į Metelius. Mus svetingai priėmė šios parapijos klebonas ir vietinis jaunimas. Atvažiavę įsikūrėme Metelių devynmetėje mokykloje, o po to nuskubėjome į dr. A. Žygo paskaitą — „Asmuo ir laisvė". Buvo labai įdomu klausytis, kai paskaitininkas mums aiškino, kas yra asmuo, kas yra laisvė. Šeštadienio rytas buvo paskelbtas teorijos rytu. Diskutavome laisvės sąvokas ir klausėmės ses. Ignės Marijošiūtės paskaitos, kuri visiems nepaprastai patiko. Šeštadienio popietė buvo skirta praktikai. Atvyko diak. Petras Kanopka, kuris vietoj numatytos paskaitos, išmokė mus įdomų žaidimą. Vakare po visų paskaitų buvo surengtas linksmavakaris, kuriame kartu su mumis dalyvavo Metelių jaunimas.

Sekmadienį — maldos ir ryžto rytą — dalyvavome šv. Mišiose, giedojome nuostabias giesmes, kurias mus išmokė atvažiavę charismatikai „Gyvieji akmenys".

Net nepastebėjome, kaip prabėgo tos kelios dienos. Atrodo, tik atvažiavome, o štai jau vėl sėdame į autobusus ir liūdni, kad reikia skirstytis, išvažiuojame iš Metelių. Dar nespėjau užmiršti Rudens akademijos, o jau nekantriai laukiu kalėdinių atostogų ir Žiemos akademijos Anykščiuose.

Valdas Ivanauskas

KELIONĖ Į VENGRIJĄ

Vėl rašau Jums pilnas įspūdžių ir nuotykių po žiemos atostogų. Dar nespėjau atsikvėpti po kelionės, o mokslas mokykloje vėl prasidėjo. Tačiau dar tebegyvenu prisiminimais iš kelionės į Budapeštą.

1991 m. gruodžio 30 — 1992 m. sausio 4 d. Budapešte, Vengrijos sostinėje, vyko tarptautinis jaunimo susitikimas TAIZĖ. Šis susitikimas — viena iš „piligriminių tiesos kelionių žemėje", organizuojamų Taizė vienuolių. Į jį keliavo ir būrys ateitininkų iš Lietuvos.

Kas yra tie Taizė susitikimai? Trumpai papasakosiu.

Visą savaitę, nuo sekmadienio iki sekmadienio, visi susirinkusieji gyvena, bendrauja, meldžiasi, valgo ir džiaugiasi kartu su jaunuoliais, kurie atvažiuoja čia visai savaitei, ir su, pro šalį traukiančiais, piligrimais.

Bendruomeninės pamaldos labai paprastos: giesmės, psalmė, skaitinys iš Šv. Rašto, tylaus susikaupimo momentas, intencijos. Kiekvienas maldininkas Dievo Žodį gali išgirsti sava kalba. Vakarines pamaldas pratęsia giedojimas, kartais užtrunkantis iki vidurnakčio.

Pagrindinės susitikimų temos: vidinis gyvenimas ir žmogiškas solidarumas, pasitikėjimas Dievu ir atsakomybė. Kiekvieną rytą vienas iš bendruomenės brolių skaito paskaitą Biblijos tema. Savaitei baigiantis, paprastai gilinamasi į vieną ar kitą konkrečią temą: „TAIP visam gyvenimui", „Atsakomybė prieš neturtinguosius" ir pan. Antrą dienos dalį galima praleisti ir tyloje, susikaupime.

Kiekvienas savaitgalis tarsi Velykų šventės išgyvenimas: penktadienį vakare — Kristaus kančios prisiminimas, maldos prie kryžiaus; šeštadienio vakare — Prisikėlimo šviesos šventė ir pagaliau šv. Mišių auka sekmadienio ryte.

Maldos ir mąstymai suteikia jėgų Dievo išmintyje ieškoti gyvenimo prasmės. Bendravimas su skirtingiau-

Susitikę Lietuvoje (iš kairės): Lietuvos at-kų dvasios vadas kun. V. Aliulis, vysk. S. Tamkevičius, AF vadas J. Polikaitis ir jėzuitų provinciolas kun. J. Boruta.

siais įvairiataučiais žmonėmis padeda universaliau pažvelgti į save, skiepija pasitikėjimą svetimšaliais, dalinimąsi kultūrine patirtimi. Kiekvienas gali atrasti konkrečią išraišką žmogiškam solidarumui gyvenime.

„Piligriminė tiesos kelionė žemėje" nesiekia organizuoti jaunimo į „centralizuotą Taizė judėjimą", bet skatina būti taikos kūrėjais, susitaikymo ir tiesos šauklias savo miestuose, kaimuose, parapijose, šeimose, tarp visų kartų žmonių — nuo kūdikio iki žilagalvio senelio.

Gyvenimo sąlygos čia labai paprastos. Miegoti tenka mokyklose ar kituose pastatuose arba šeimose pas vietinius žmones. Visi gyvena susimaišę su kitataučių jaunimu ir tai padeda rasti nors ir kasdieninę bendrą kalbą. Valgo visi maitinimo punktuose, kur dalinami konservai, bandelės, vaisiai, arbata. Tačiau bendras tikslas suvienija visus atkeliavusius ir tuoj pamirštami bet kokie sunkumai. Tai nuostabu.

Bernardas Kemundris

ŽIEMOS AKADEMIJA ANYKŠČIUOSE

Aš neseniai grįžau iš Žiemos akademijos, kuri vyko Anykščiuose. Pirmoji akademijos diena buvo ketvirtadienis (antroji Kalėdų diena). Mes visi rinkomės į Anykščių muziejų užsiregistruoti. Buvome labai maloniai sutikti ir Vytauto Balčiūno palydėti į puikius poilsio namus, pavadintus „Šilelio" vardu. Čia patogiai įsikūrėme.

Akademijos pavadinimas ir tema — „Tikėjimas ir laisvė". Išklausėme daug paskaitų, kurias skaitė jau žinomi žmonės: dr. Arvydas Žygas, Petras Plumpa, kun. Rimantas Gudelis, kun. J. Boruta. Taip pat kalbėjo iš JAV atvažiavęs jėzuitas, teologijos profesorius kun. Leo Klein. Vakarais vyko įdomios programos. Ypač visiems patiko susikaupimo ir talentų vakarai, kuriuos vedė kun. Robertas Grigas. Į akademiją buvo atvykęs ir paskaitą skaitė vysk. Sigitas Tamkevičius. Pabaigoje įvyko MAS suvažiavimas, kurio metu Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Polikaitis įteikė „Ateities" žurnalo premijas keletui Lietuvos ateitininkų.

Naujuosius metus sutikome bažnyčioje. Po to, pašokę ir kelias valandas nusnūdę, skirstėmės į savo miestus. Labai greitai prabėgo šios penkios dienos, praleistos kartu. Netrukus baigsis ir mano Kalėdų atostogos, todėl nie-

LAF pirmininkas prof. A. Žygas kalbasi su stovyklautojais Žiemos akademijoje Anykščiuose.

ko kito nelieka, tik kantriai laukti pavasario atostogų ir... kitos akademijos.

Valdas Ivanauskas

• Lapkričio 3 d. Šv. Juozapo bažnyčioje Klaipėdoje įvyko steigiamasis ateitininkų kuopos susirinkimas. Pirmininku išrinktas Ričardas Lygnugaris, dvasios vadas — klebonas kun. L. Baliūnas, SJ. Kuopa jau turi 20 narių.

• Plungės V-je vidurinėje mokykloje lapkričio mėn. įsteigtos jaunučių ir jaunių kuopos. Globėjai: tikybos mokytojos A. Bartkutė ir N. Grigalienė. Per abi kuopas yra 60 narių.

• Plungės III-je vidurinėje mokykloje mokytoja R. Ereminaitė suorganizavo jaunių kuopą.

• Už žinutes iš Žemaitijos (ir Klaipėdos) ateitininkų veiklos dėkojame **Aloyzui Pundziui.**

• Prof. Stasio Šalkauskio mirties 50-mečiui skirtus renginius (1991 m. lapkričio 30-gruodžio 15 d.) padėjo suruošti Lietuvos ateitininkų federacija. Maldą, pradedant prof. Šalkauskio minėjimui skirtą konferenciją Vytauto Didžiojo un-te gruodžio 14 d., tema „Tauta ir universitetas", sukūrė kun. Robertas Grigas. Štai jos tekstas:

„Gerasis Dieve, kurį mes išpažįstame vieną išmintyje, meilės ir būties trejybėje, — Tėve, Sūnau ir Šventoji Dvasia! Kaip išrinktoji tauta tave vadino Abraomo, Izaoko ir Jokūbos Dievu, taip mes tave galime vadinti ir Dovydaičio, Šalkauskio, Karsavino, Maceinos Dievu, — Tu, per nukryžiuotą ir prisikėlusį Jėzų mums apsireiškęs, buvai jų ir mūsų Dievas, Tu esi jų darbo tęsėjų išminties ir idealizmo šaltinis!

Palaimink tautą, jos mokslo siekimą, palaimink čia susirinkusius, kad niekada nepasitenkintume dalinėmis tiesomis; kad savo studijose ir darbuose nepaliautume ilgėtis Amžinosios Tiesos pilnybės.

Padėk mums, Dieve, paprastumu, darbštumu ir ištikimybe sąžinei būti vertais paveldėtųjų dvasinių lobių perėmėjais bei kūrėjais. Amen".

• Žiemos akademija tema „Tikėjimas ir laisvė" vyko nuo 1991 m. gruodžio 26 d. iki š.m. sausio 1 d. Anykščiuose. Joje dalyvavo ir Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Polikaitis iš JAV.

• Utenos Kristaus Dangun Žengimo kuopos laikraštėlio „Ateities spindulys" kalėdinis numeris išleistas 1991 m. gruodžio mėn. (nr. 3-4). Spausdinamas ofsetu, tiražas 1000 egz. Laikraštėlis 43 didoko formato puslapių, spausdinamas ofsetu, iliustruotas veiklos nuotraukomis ir piešiniais. Yra laisvos kūrybos, veiklos aprašymų, pranešimų. Daro labai patrauklų įspūdį. Dėkojame jį atsiuntusiai **Reginai Valytei.**

SUSIPAŽINKIME SU ŽODINE LIAUDIES KŪRYBA

Gyvendami svetimuose kraštuose, savo tautosaką geriausiai pažįstame iš liaudies dainų. Ilgesingai tekančios melodijos, lyriški posmai apie mergeles lelijėles ir bernelius dobilėlius, apie rūtų daržėlį ir plieno dalgelį, tykų vakarėlį ir auštančią aušrelę aidi lituanistinių mokyklų dainavimo pamokose, prie laužų vasaros stovyklose ir didžiųjų išeivijos renginių scenose. Jeigu dar prie dainų pridursime pasakas, tai daugeliui ir sudarys visą tautosakos pažinimo kraitį. Tačiau mūsų tautosaka (arba žodinė liaudies kūryba) yra tokia gausi, įvairi, turtinga ir nuostabi, kad tiesiog vaizduotė neaprėpia, kaip nedidelės tautos gyventojai galėjo sukaupti tokius milžiniškus dvasinius lobius ir išsaugoti juos per karus, marus, sunkmečius, svetimųjų priespaudas iki mūsų laikų. Kiekvienas lietuvis turėtų su šiais savo tautos turtais susipažinti ir jais didžiuotis.

Kai kas gal sakys: „Lengviau pasakyti, negu padaryti — šaltiniai neprieinami, laiko nėra, nežinia, kur net ieškoti...“ Į talką siūlosi „Ateitis“. Su šiuo numeriu pradedame tautosakos skyrelį, pavadintą „Liaudies lobių“ vardu (jei kam ateis į galvą geresnis pavadinimas, prašom pasiūlyti). Jame spausdinsime mįsles, patarles, priežodžius, burtus, prietarus, trumpus padavimus ir pasakas, tikėjimus, švenčių papročius ir, apskritai, mūsų liaudies išminties perliukus. „Ateitis“ jau beveik nuo pirmųjų numerių skyrė nemažai dėmesio ir vietos tautosakai, ragindama skaitytojus ją rinkti, užrašinėti ir siųsti redakcijai, spausdindama įdomesnę surinktą medžiagą skyrelyje „Mūsų tautinės tvėrybos žiedai“. Ir vėlesniais metais kartas nuo karto žurnale pasirodydavo tautosakos skyreliai, bet vis kažkaip nutrūkdavo... Šiandien tvirtai tikime, kad žodinės liaudies kūrybos pažinimas yra kiekvieno lietuvio — o juo labiau ateitininko — pareiga. Sakome ateitininko, nes vienas iš penkių mūsų ideologinių principų yra tautiškumas. Galbūt jaunučiams užtenka kalbėti lietuviškai, didžiuotis savo kilme, kad šį principą įgyvendintų, bet vyresnieji turi žvelgti daug giliau ir ieškoti savo tautiškumo, lietuviškumo sąvokos gelmių, šaknų, pradmenų. O visa tai kaip tik galime įžvelgti tautosakoje, kuri senesnė net už rašytuosius istorijos šaltinius.

Pradėjus domėtis tautosaka, gali kilti tik viena problema: norėsime sužinoti daugiau, nepakaks tų poros puslapių „Ateityje“. Tai savaime suprantama. Vėlesniuose žurnalo numeriuose pateiksime šaltinius, iš kurių šie liaudies lobiai semiami. Tuo tarpu pasismaguriaukime, kas čia išspausdinta. Kaip minėjome, mūsų tautosakos lobynas toks platus, kad sunku surasti, nuo ko pradėti, ką pirmame skyrelyje spausdinti. Nutarėme pradėti „nuo viršaus“ ir žvilgterėti, ką mūsų liaudis manė apie žvaigždes.

ŽMOGUS IR ŽVAIGŽDĖS

Kiek žemėje žmonių, tiek padangėje žvaigždžių. Manyta, kad kiekvienas žmogus turi savo žvaigždę, kuri sužybsi, kai jis gimsta. Doro, šviesaus, gero žmogaus žvaigždė šviesesnė, o blogo — tamsesnė. Šviesesnes, ryškesnes žvaigždes turi ir turtingi žmonės, o vargšai, beturčiai — tamsesnes, blyškesnes. Sakoma, kad žmogus gimsta „po laiminga“ arba „po nelaiminga“ žvaigžde. Gera gimti „po laiminga“ žvaigžde, nes visą gyvenimą žmogus laimingas, viskas jam gerai sekasi, nieko netrūksta. Žinoma, ne nuo jo priklauso, kokią žvaigždę likimas paskiria.

Matydami „krintančią“ žvaigždę (iš tikrųjų — meteorą), žmonės sakydavo, kad kas nors miršta, arba siela eina į moteriškę, kuri laukia kūdikio. Tuos du atvejus atskirti nesunku: jeigu žvaigždė lekia aukštyn, tai gimsta kūdikis, o jeigu žemyn — žmogus miršta ir reikia kalbėti „Amžinąjį atilsį“. Juo šviesesnė žvaigždė krenta, tuo garbingesnis žmogus miršta. Kai kuriose Lietuvos vietose buvo tikima, kad, žmogui mirštant, žvaigždė nekrenta, bet perskrenda į kitą vietą. Kadangi kiekvienam gimstant paskirta žvaigždė, tai mirštant, kai siela palieka kūną, ta žvaigždė taip pat pereina į kitą vietą.

Spėjimai ir būrimai

Su žvaigždėmis daromi įvairūs būrimai: galima atspėti savo ateitį, ateinančių metų orą, būsimo derliaus gausumą ir pan. Daug tų būrimų atliekama Kūčių vakare ir Naujųjų metų naktį. Pvz., jeigu Kūčių naktį matysi daug žvaigždžių, bus geri, derlingi metai. Tačiau būrimus iš žvaigždžių galima daryti bet kada. Reikia giedrą vakarą išeiti į lauką ir, išsirinkus vieną žvaigždę, ilgai į ją žiūrėti. Jeigu žvaigždė bežiūrint sumirkčioja, suvirpa, tai bus kokia nelaimė: jeigu sužiba aiškiau, šviesiau, išsipildys norai, viskas gerai seksis; jeigu visai

„nukrenta" arba pranyksta, laukia greita mirtis, ar bent didelė nelaimė. Negalima žvaigždžių skaičiuoti, rodant į dangų pirštu, nes visuomet sustosi ties savąja, o tuomet ta tavo žvaigždelė kris ir netrukus mirsi. Kai matyti daug krintančių žvaigždžių, bus karas ar šiaip kokia baisi nelaimė (ligos, epidemijos) ir mirs daug žmonių. Kai pamatai krintančią žvaigždę, tai ką tą minutę pagalvoji, išsipildys.

Žvaigždynai ir planetos

Visoje Lietuvoje aiškiai matomas ir pažįstamas Paukščių Kelias arba Paukščių Takas (ang. *Milky Way*). Seniau buvo tikima, kad juo mirusiųjų vėlės skrenda į dangų (į rojų), tačiau taip pat sakoma, kad Paukščių Keliu naudojasi paukščiai, skrisdami į šiltuosius kraštus, juo labiau, kad Paukščių Kelias ryškiausiai matomas rudenį, kai išskrenda gervės, laukinės žąsys, kurios skrenda ir nakties metu.

Be Paukščių Kelio tautosakoje minimi ir kai kurie žvaigždynai: Grįžulio Ratai *(Ursa Major)*, kai kur dar vadinami Grigo Ratais, Sietynas *(Pleiades)* ir Šienpjūviai *(Orion)*. Kiti žvaigždynai yra mažiau žinomi. Žmonės žinoję ir „žvaigždę su uodega" (kometą), kurios pasirodymas padangėje reiškė dideles nelaimes: karus, badą, marą, epidemijas. Dėl to kometos dar buvo vadinamos „Dievo rykštėmis" ir sakoma, kad ta „žvaigždė su šluota" nušluos nuo pasaulio daug žmonių.

Iš planetų geriausiai pažįstama *Venus*, nors ji buvo laikoma dviem atskirom žvaigždėm: Aušrine ir Vakarine. Mat Aušrinė matoma rytais prieš saulės patekėjimą. Ji prikelianti Saulę iš miego, pradedanti dieną, todėl ūkininkai keldavosi, Aušrinei tekant, ir pradėdavo dienos darbus. Kai Aušrinė užteka prieš šventą dieną, nebegalima daugiau dirbti, nes šventa. Pačioje senojoje tautosakoje, kurioje dar nėra krikščionybės užuominų, Aušrinė kartais vaizduojama kaip Saulės ir Mėnulio duktė, o kartais kaip tų dievaičių (jie buvo sukūrę šeimą) išsiskyrimo priežastis. Mėnuliui pradėjus vilioti Aušrinę, Saulė supyko ir juodu išsiskyrė. Todėl dabar Saulė šviečia dieną, o Mėnulis — naktį.

Saulei nusileidus, toje pačioje dangaus vietoje sužiba Vakarinė, kurią liaudis laikė atskira žvaigžde (nors tai ta pati planeta *Venus*). Vakarinė taip pat patarnauja Saulei, paklodama jai patalą, paguldydama. Kai Vakarinė užteka, reikia baigti dienos darbus, nes jau vakaras, o prieš šventą dieną nebegalima daugiau dirbti, nes šventa.

Krikščioniškoje Lietuvoje Aušrinė buvo vadinama Švč. Mergelės Marijos žvaigžde (galbūt pagal Marijos litaniją, kur ji vadinama Aušros Žvaigžde), o kartais sakoma, kad tai ta pati žvaigždė, parodžiusi trims Išminčiams kelią į Jėzaus prakartėlę.

Meilės ir kosulio nepaslėpsi

Nors šv. Valentinas (vasario 14 d.), Amerikoje labai populiarus ir vadinamas įsimylėjusiųjų globėju, nebuvo žinomas Lietuvoje, tačiau liaudies išmintis turėjo pakankamai patarlių, priežodžių, burtų, mįslių meilės jausmams, vyro ir moters santykiams nusakyti. Šį pluoštelį posakių skiriame savo skaitytojams kaip dovaną šv. Valentino dienos proga.

Nuo ligos yra vaistų, o nuo meilės nėra.
Kur nieżti, ten nagai, kur širdis, ten ir akys.
Sena meilė nerūdyja.
Sukasi bernas kaip bitė apie žiedą.
Be saulės nėra šilumos, be meilės — gyvenimo.
Širdžiai tinka, ir akys limpa.
Jėga meilės neįgysi.
Daug ant žemės dulkių, bet ne kiekviena į akį įkrenta.
Vabalėlis ant tyoros, ir tas ieško sau poros.
Iš meilių žodžių kailinių nepasiūsi.
Tu rodai širdį, o jis tau uodegą.
Žmoną vesti — tai ne riestainius pirkti.
Ir ožka ištekėtų, jei pinigų turėtų.
Gyvenimas be žmonos, kaip daržas be tvoros.
Tinka kaip senam jauna pati.
Senukai duoda jauniems tuomet gerus patarimus, kai negali duoti blogų pavyzdžių.
Nesigailėk anksti kėlęs, jaunas vedęs.
Kad neverksi tekėdama, tai verksi kampe tupėdama.
Tu liežuvi, angies gyli, kam tau rūpi, kas ką myli?

Mįslės apie dangų, žvaigždes

Mėlynoj pievelėj piemenėlis baltas avis gano *(dangus, saulė ir debesys)*.

Pilnas stogas langelių; visi pro juos žiūri ir nieko nemato *(dangus ir žvaigždės)*.

Laukas nematuotas, avys neskaitytos, piemuo raguotas *(dangus, žvaigždės ir mėnulis)*.

Pilna marška trupinių ir kamputis lašinių *(dangus. žvaigždės ir mėnulis)*.

Kai mėlynas — juokiasi, kai pilkas — verkia *(dangus)*.

Šimtą avių vienas piemuo gano *(žvaigždės ir mėnulis)*.

Ir apie žmogų

Kodėl žmogus vejamas atsigrįžta? *(dėl to, kad nugaroj akių neturi)*.

Kada mergina panaši į vandenį? *(kada teka)*.

KALBOS SKYRIUS

IŠ KUR PASISKOLINOME CUKRŲ?

Visiems pažįstamo maisto produkto *cukrus* („vandenyje tirpstanti saldi medžiaga, gaminama paprastai iš runkelių, nendrių") pavadinimas yra nelietuviškos kilmės.

Mokslininkai (K. Būga, Pr. Skardžius, Ern. Fraenkelis, A. Sabaliauskas) aiškina, kad *cukraus* pavadinimas kilęs iš lenkų *cukier.* Lenkai *cukraus* pavadinimą gavo iš vokiečių, plg. vok. *Zucker,* Mikalojaus Daukšos vartota forma *sokoras,* kilusi iš baltarusių *sachar.*

Tačiau *cukraus* pavadinimo kelias yra daug tolimesnis, o lenkų kalba buvo tik tarpinė, iš kurios mes jį pasiskolinome tiesiogiai.

Sanskrite yra žodis *sakara* „žvyras, žvirgždai; smulkus cukrus", hindi — *sakkar* „cukrus", persų — *Šakar.*

Iš Azijos *cukraus* pavadinimas plito dviem šakomis. Graikų kalboje atsirado *sakcharon,* o iš jos lotynų *saccharum,* rusų *sachar,* bulgarų *zahar,* rumunų *zahar,* naujosios graikų *sakchar.*

Kita šaka pradžią gavo arabų kalboje *sukkar,* padėjo atsirasti italų *zucchero,* ispanų *azucar,* prancūzų *sucre,* portugalų *açucar,* vokiečių *Zucker,* anglų *sugar,* olandų *suiker,* danų *sukker,* švedų *socker,* lenkų *cukier,* čekų, serbų *cukra, cukara.* Tos pačios kilmės yra *sacharinas,* „labai saldūs kristaliniai milteliai, vartojami vietoj cukraus".

Kazimieras Elgminas, *Gimtoji kalba,* nr. 5, 1991 m.

KLAIDŲ ŽODYNĖLIS

Pereitų metų pabaigoje „Mokslo" leidykla Vilniuje išleido labai įdomią knygelę — klaidų žodynėlį (taip tituliniame puslapyje pažymėta!). Gal kai kas šyptelės ir pasakys, kad klaidų žodynėlio tikrai nereikia, lietuvių kalbos klaidas mes patys, be jokios pagalbos, mokame daryti... Tačiau šis žodynėlis, pavadintas *Kaip nereikia kalbėti* (sudarė Danguolė Mikulėnienė, redaktorė P. Gudžiūnaitė, 109 psl.), nurodo dažnai kalboje pasitaikančias klaidas ir jas taiso.

Į lietuvių kalbą tėvynėje pusšimtis okupacijos metų prisėjo gausybę svetimų piktžolių, kurių bent dalį stengiasi nurodyti ir taisyti žodynėlis. Mums kol kas „griozdiški" rusicizmai nepavojingi (turime pakankamai savo svetimybių, daugiausia iš anglų kalbos), tačiau, manome, kad, išeivijos ir tėvynėje gyvenantiems lietuviams dažniau besimaišant vieni su kitais, netruksime pasisavinti ir rusicizmus (kaip dažnai savo tarpe girdime tą baisų *„šešiolikto* vasario", „dvidešimt *devinto* birželio", *trečio* rugsėjo"...). Žinoma, vyresnieji ir čia kartais įsikabinę į senus slavizmus. Štai neseniai viena inteligentė, visuomenininkė, pirmą kartą tapusi močiute, mažutėlei dukraitei bruka burnytėn „soską, soskutę" *(=čiulptuką, žinduką);* daug kas tebelygina skalbinius „prosu" *(=laidykle, laidytuvu),* spaudžia „knopką" *(=mygtuką),* kai nori įjungti elektrą, su „špilka, špilkute" *(=smeige, smeigele)* prisega scenoje gėlę programos atlikėjai, Kūčiose valgo „sližikus" *(=prėskučius, kūčiukus)* ir laužo „plotkas, plotkeles" *(=kalėdaičius),* o Užgavėnėms būtinai prisikepa „ponckų" *(=spurgų).*

Tačiau knygelėje *Kaip nereikia kalbėti* yra ir mums labai vertingos medžiagos, kuria šiame kalbos skyriuje ne kartą pasinaudosime. Kviečiame „Ateities" skaitytojus — jaunuosius ir vyresniuosius — Naujųjų metų proga tvirtai pasiryžti ir nuolat rauti iš mūsų senos, garbingos kalbos svetimybių piktžoles.

Štai keli pavyzdžiai iš minėtos knygos:

ačiū labai, didelis ačiū, nuoširdus ačiū nevartotinas vertinys — *labai ačiū, nuoširdžiai ačiū.*

apjungti nevartotinas vertinys — *jungti, sujungti, suvienyti, sutelkti, suburti.* Ateitininkų federacija *apjungia (=sujungia)* sendraugius, studentus ir moksleivius.

atgal — nevartotina reikšme „prieš", Pora metų *atgal (=prieš* porą metų) aš stovyklavau Dainavoje.

atžymėti n. vertinys — 1. *pdžymėti;* 2. *paminėti;* 3. *apdovanoti.* Registracijos lape reikia *atžymėti (=pažymėti, įrašyti)* gimimo datą. Šiemet Lietuvos Nepriklausomybės šventę *atšymėsime (=paminėsime, švęsime)* du kartus. Konkurso laimėtojai buvo *atžymėti (=apdovanoti)* knygomis ir pinigais.

bėgyje ko neteiktinas vertinys — *per.* Veiklos *metų bėgyje (=per* veiklos metus) atliekame daug darbų.

gerbūvis n. vertinys — *gerovė.* Prezidentas mažai rūpinosi krašto varguomenės *gerbūviu (=gerove).*

iš to seka n. vert. — *iš to kyla, išeina; iš to matyti. Iš to seka (=Iš to matyti),* kad valdyba daug dirba.

jaunas žmogau nevartotinas kreipiniu. *Jaunas žmogau (=jaunuoli, berniuk, vaikine),* nusiimk kepurę, kai giedamas himnas.

kaip papuola n. vertinys — *kaip pakliūva, bet kaip, atžagaria ranka.* Pamokas paruošia *kaip papuola (=bet kaip),* kad tik galėtų žaisti su draugais.

KNYGOS-LEIDINIAI

Jurgio Matulaičio ***UŽRAŠAI.*** Redagavo Ona Mikailaitė. Išleido Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos Seserys, Putnam, Connecticut. Knyga minkštais viršeliais, papuoštais pal. Arkivyskupo profiliu, iliustruota nuotraukomis, turi 368 psl., kaina nepažymėta.

Gerai atsimename džiaugsmą, kai 1987 m. birželio 28 d. Romoje popiežius Jonas Paulius II paskelbė arkivysk. Jurgį Matulaitį palaimintuoju. Štai ištraukėlė iš popiežiaus pamokslo, pasakyto Šv. Petro bazilikoje Arkivyskupo Jurgio beatifikacijos proga:

„Štai tiksliausias Arkivyskupo Jurgio gyvenimo bei pašaukimo nusakymas. Penkiasdešimt šešis metus jis dėjo pastangas būti vertas Kristaus. Ėmė tad savo kryžių, o kryžiai, kuriuos jis turėjo imtis ir nešti, buvo daugeriopi. Ėmė jis šiuos kryžius ir sekė Kristų. Įvairiais atvejais buvo pasirengęs ‚prarasti savo gyvybę' dėl Kristaus. Tai liudija jo darbai, jo žodžiai ir visa jo pastoracinė veikla. Neieškojo savęs. Nesiekė ‚išsaugoti savo gyvybę', Priešingai, buvo pasirengęs ne vienu atveju ‚prarasti' savo gyvybę. Ir kaip tik dėl to atsirado anoje gyvenimo pilnybėje, kurią žmogus gali patirti Kristuje. Sekdamas Kristų, vedė su savimi ir kitus Evangelijos keliu, kuris yra vaisius ir pasėka Krikšto ‚Kristuje' (8 psl.)".

Knygos pradžioje redaktorė rašo apie *Užrašų* kilmę, pateiktos Arkivyskupo biografinės žinios, o knygos gale — išsamus vardynas. *Užrašų* skyreliai trumpi su paaiškinimais, kur ir kuomet mintys užrašytos. Tie paaiškinimai labai pasitarnauja geresniam tuometinių gyvenimo sąlygų ir poreikių supratimui. Iš kiekvieno įrašo dvelkia arkivysk. Matulaičio šventumas, taikumas, toleran-

tiškumas, Jis visų pirma stengėsi sekti Kristų, o kiekviename sutiktame žmoguje matė Jo veidą. Tačiau, ypač tapus Vilniaus arkivyskupu ir turint reikalų su šovinistiška lenkų dvasininkija, šie užmojai tikrai nebuvo lengvi. Ar tai ne akivaizdi Viešpaties Apvaizdos ranka, kad tos pačios lenkų tautos sūnus, tapęs šv. Petro vietininku, suteikė arkivysk. Jurgiui Matulaičiui palaimintojo titulą?

Palaim. arkivysk. Jurgio Matulaičio *Užrašus* turėtų įsigyti ir perskaityti kiekvienas lietuvis, o juo labiau ateitininkas. Ir ne tik šiaip sau perskaityti, bet nuolat prie jų grįžti, giliai susimąstyti ir pasiryžti, kiek tik įmanoma, žengti Palaimintojo pramintu keliu į Kristų. Ši knyga — tai brangus įnašas į negausią mūsų religinę literatūrą. Sveikiname jos redaktorę ses. Onutę, o seselėms leidėjoms reiškiame gilią padėką.

Vytautas Bagdanavičius. ***TIKĖJIMO, IŠMINTIES IR TAIKOS DVASIA.*** Religinių straipsnių rinkinys. Viršelis dail. Petro Aleksos. Išleido Lietuviškos knygos klubas. Spausdino „Draugo" spaustuvė Čikagoje, 1991 m. Knyga 203 psl., kaina 9 dol.

Knygoje arti 50 neilgų straipsnelių, aiškinančių ir interpretuojančių Apaštalų darbus, laiškus ir kai kuriuos Naujojo Testamento tekstus. Autorius kalba su giliu psichologiniu įžvalgumu, jo teologiniai ir filosofiniai svarstymai dažnai nauji ir labai įdomūs. Visi straipsniai buvo jau anksčiau spausdinti. Autorius įvade rašo: „...redaguodamas *Laivą* 1950–51 m., pasirinkau pasidalyti su skaitytojais paaiškinimus ir svarstymus tų Naujo Testamento tekstų, kurie Mišiose pasirodo kaip skaitymai arba lekcijos". Tiesa, po II-jo Vatikano susirinkimo Mišiose parinkti kai kurie kiti tekstai, tačiau tai nesumažina šios knygos ir V. Bagdanavičiaus svarstymų vertės. Tame pačiame įvade autorius nusako ir knygos reikšmę: „...šie svarstymai ir įžvalgos paliečia aktualius tikėjimo klausimus, kurie daug kam kyla. Dėl to, juos surinkęs, siūlau lietuviškai visuomenei religinės kultūros ugdymui".

Aleksandras Radžius. ***KELIAUJAME ABU, MĖNULI.*** Eilėraščiai. Dailininkas — Paulius Jurkus (jo viršelis ir vinjetės). Leidėjas „Darbininkas". Spaudė Pranciškonų spaustuvė, Brooklyn, NY. Knygoje 64 psl., kaina 6 dol., minkštais viršeliais su aplanku.

Aleksandras Radžius — žvaigždynų poetas. Jo žvilgsnis nuolat klajoja visatos tolumose. Tai akivaizdu ir ankstesnių jo poezijos rinkinių pavadinimuose: *Paukščių takas* (1961), *Baltas mėnulio miestas* (1975), *Priimk mane, mėnuli* (1980 m.).

Šiame rinkinyje penki ciklai, kiekvienas pradedamas šv. Pranciškaus Asyžiečio ištrauka iš „Saulės giesmės" (vertėjas — Stasys Santvaras). Ciklų pavadinimai: Pėdos planetoje; Palmių pavėsy; Kennebunkporto akvarelės; Badlands, Žvaigždininko užrašai. Iš tikrųjų šioje rinktinėje poetas nevengia pasisvečiuoti ir Žemės keliuose, nukeliaudamas į gimtuosius Alsėdžius, stabtelėdamas Kemptene, užkliudydamas Torontą, pasivaikščiodamas palmių paunksnėje ir prerijų šauksme girdėdamas senosios indėnų genties aimaną. Tačiau jis vis kelia akis į žvaigždynus, o po ciklų pavadinimais — mėnulis: jaunatis ir priešpilnis, pilnatis ir delčia... Kiek gi pagaliau mūsų poetų gali ištiesti ranką ir paglostyti pa-

dangėje „Didįjį šunį"?

Nebuvo Sirijus aukštai iškilęs,
tiktai per sprindį virš kalnelio.
Galėjau jį paglostyti,
paliesti blizgantį jo kailį,
galėjau jį pakalbint,
paklausti, ką beveikia
tarp mėlynų ramunių,
kai jau seniai užmiršo
senovinę sargybą
virš Nilo tvinstančių krantų.

Paglosčiau Sirijų,
ir jau naktis — nebe naktis,
tiktai tylus andante,
su žvaigždėmis besikalbant.

„Pasikalbėjimas su Didžiuoju šunim", 58 psl.

Vanda Vaitkevičienė. *ĄŽUOLO MIRTIS.* Pasakojimai. Viršelis dail. Ados Sutkuvienės. Spaudė Mykolo Morkūno spaustuvė, Chicago, IL 1991 m. Minkšti viršeliai, 126 psl., kaina 6 dol.

Vanda Vaitkevičienė yra vyresniosios kartos rašytoja, išeivijoje, išleidusi septynias knygas — daugiausia vaikams ir jaunimui (seniau ji rašydavo Vandos Frankienės pavarde). Apysaka *Du draugai* 1980 m. laimėjo JAV LB Švietimo tarybos jaunimo literatūros premiją. Autorė, iš profesijos būdama mokytoja, nevengia didaktikos, net kai pasakojimas skiriamas suaugusiems, tačiau ji moka sekti pasakas, kurti legendas, Knygoje *Užburtos kanklės* (1971) ji kaip tik sušvyti mitologinių ir religinių legendų kūrimu.

Naujausioje V. Vaitkevičienės knygoje yra 12 pasakojimų. Jie skiriami suaugusiems ir vyresniems jaunuoliams. Daugumas tų pasakojimų jau buvo spausdinta periodikoje, ypač *Moters* žurnale ir *Laiškuose lietuviams* (kai kurie laimėję premijas konkursuose). Autorė neišvengia sentimentalumo ir per didelio jautrumo (kas būdinga daugeliui vyresniųjų rašytojų), tačiau pasakojimų kalba sklandi, eiga vystoma logiškai ir nuosekliai. Knyga tinka lengvam, pramoginiam pasiskaitymui.

Andrius Norimas. ***GYVENIMO DULKĖS.*** Novelės ir apybraižos. Viršelis — autoriaus. Išleido Literatūros Mylėtojų Talka. Leidinys nr. 2. Spaudė Draugo spaustuvė, Chicago, Illinois, 1991 m. Tiražas 500 egz., kaina 8 dol.

Knyga turi 199 puslapius ir aštuonis pasakojimus. Temos įvairios, tinkančios lengvam, poilsingam pasiskaitymui. Knygos pradžioje išspausdintas netrumpas to paties autoriaus kūrinių sąrašas, į kurį įeina romanai, novelės, feljetonai, skaitiniai jaunimui ir vertimai. Nemažai tų kūrinių yra laimėję premijas: novelės daugiausia *Dirvos* konkursuose, o jaunimui skirtos apysakos JAV LB švietimo tarybos konkursuose.

V. Lukoševičius-Lukšys. ***KAMPINIS BOKŠTAS.*** Eiliuota apysaka iš XVII amžiaus Radvilų gyvenimo. Išleido pats autorius, Peterborough, 1991 m., talkinant „Šaltiniui". Kaina 2 sv. arba 3.50 dol. Gaunama pas autorių: 38 Springfield Rd., Peterborough PE1 2JG, England.

Apysaka parašyta standartiniais ketureiliais, dažnai nekreipiant dėmesio į žodžių kirčiavimą, tačiau turinys gana įdomus ir ne per daug reikliam skaitytojui knyga suteiks valandėlę ramaus poilsio. Apysaka prasideda taip:

Šalia Biržų, kur ežero bangos
Visada krantus plaka ir supas,
Ten keliai užmiršti krūmais dengias,
Ir griuvėsiai ant kalno suklupę.

Ladas Tulaba. ***TAI JUMS KALBĖJAU.*** Evangelijos mintys metų sekmadieniams. Ciklas C; vol. 3; Roma, 1991 m. Spaudė „Draugo" spaustuvė Čikagoje. Knyga minkštais viršeliais, 400 psl., kaina 10 dol.

Kaip galima spręsti iš knygos pavadinimo „Ciklas C", tai jau trečiasis Evangelijos minčių metų sekmadieniams aiškinimo tomas. Čia tekstai daugiausia paimti iš šv. Luko evangelijos, kai kur juos papildant šv. Jono tekstais. Knyga padalinta į šešis skyrius: Advento laikotarpis, Kalėdų laikotarpis, Pokalėdiniai sekmadieniai, Gavėnia ir Didžioji savaitė, Velykų laikotarpis, Eiliniai metų sekmadieniai ir šventės. Autorius nepateikia ištisų evangelijos tekstų, bet aiškina jų mintis, atpasakodamas savais žodžiais, pavyzdžiais ir aiškinimais, tuos tekstus pritaikydamas dabarties gyvenimo sąlygoms ir reiškiniams krikščioniškame pasaulyje. Nors knyga galbūt daugiau skiriama kunigams, kad galėtų medžiagą panaudoti pamokslams, ji nemažiau tinka nedvasininkams, norintiems permąstyti bažnyčioje girdėtą sekmadienio ar šventadienio evangeliją, praleisti dar valandėlę su Kristumi, Jo Motina, apaštalais, pakilti virš kasdienybės rūpesčių ir reikalų.

MEILE GALIME ATGAIVINTI LIETUVĄ

Savo rašinį norėčiau pradėti Oscar Wilde pasaka apie Laimingąjį princą, gyvenusį Ramybės pilyje, apsuptoje aukšta mūro siena. Jam nerūpėjo, kas dedasi anapus tvoros, nes buvo supamas malonumų, žmonių vadinamų laime. Princui mirus, jo statulą pastatė miesto centre ant išlakios kolonos, kur stovėdamas, pamatė visus miesto vargus ir skurdą. Nors jo širdis buvo švininė, visa tai matydamas, princas pravirko. Jis vargstantiems išdalino, ką turėjo, kuo džiaugėsi, į statulą žiūrėdami, praeiviai: brangiuosius akmenis, aukso lakštelius, kuriais buvo padengta statula. Dalindamas save, princas dalino džiaugsmą ir laimę savo miestui.

Lietuvą galime palyginti su Laimingojo princo miestu.

Mums sunku bendrauti, dalintis džiaugsmais ir rūpesčiais su šalia gyvenančiu žmogumi. Mus kamuoja dvasinis skurdas. Ir mes, ateitininkai, dažnai nejučiomis užsidarome savojoje Ramybės pilyje, užmiršdami, kad „kilti ir kelti" galime tik bendraudami su aplinka, dalindamiesi tuo, kas reikalinga šalia keliaujančiam gyvenimo keliu. Bandome teisintis, kad esame organizacijos nariai, kuriems reikia siekti aukšto intelekto. Taip, tai mūsų pagrindinė pareiga, tačiau prisimenu LAF pirmininko dr. A. Žygo žodžius, pasakytus vienos konferencijos metu, kad Dievas neklaus mūsų, kokį mokslo laipsnį turime, bet ką atlikome jo Meilės karalystės darbuotėje.

Ne visi gali siekti mokslo aukštumų dėl įvairių priežasčių. Mes, vadinamasis privincijos jaunimas, neturėjome respublikinių bibliotekų, didžiai išsilavinusių tėvų ar mokytojų ir daug ko, kas veda į žinojimo gelmes. Tačiau turėjome nuoširdžius dvasininkus ir seseris vienuoles, mokiusias mylėti Dievą ir Lietuvą, darant gera, įsijungiant į maldos ir aukos akciją. Mes visi turime dieviškosios meilės dovanų šaltinius: bažnyčią, šv. Mišias, sakramentus. Tik kartais nepajėgiame suvokti jų vertės ir mūsų atsakomybės.

Mes stokojame meilės. Išmokime mylėti taip, kaip Kristus mus myli, nes „meilė yra kantri, meilė maloninga, ji nepavydi, meilė nesididžiuoja ir neišpuiksta. Ji nesielgia netinkamai, neieško sau naudos, nepasiduoda piktumui, pamiršta, kas buvo bloga, nesidžiaugia neteisybe, su džiaugsmu pritaria tiesai. Ji visa pakelia, visa tiki, viskuo viliasi ir viską ištveria. Meilė niekada nesibaigia" (šv. Paulius iš „Himno meilei").

Meile galime atgaivinti Lietuvą. Reikia tik noro, o mylėti yra ką: vos ne kiekviename mieste yra vaikų namai, internatai, senelių prieglaudos. Tiesa, mes juos aplankome per didžiąsias šventes. Tačiau tiems nelaimingiesiems reikia ne tik švenčių, bet ir kiekvienos dienos. Jie taip pat Dievo vaikai, todėl turime stengtis būti jiems broliais ir sesėmis kasdien, o ne tik retkarčiais.

Mūsų meilė neturi apsiriboti vien šiais vargo židiniais. Dažnai, toli žvelgdami, nematome šalia esančio artimo, kurį taip pat turime mylėti atidumu, kantrybe, paklusnumu. Juk mūsų šūkis: „Visa atnaujinti Kristuje!"

Būtų gražu, kad mes, kaip tasai princas, pirmieji pradėtume mylėti. Bet pasakoje buvo ir kregždė, kuri, princo prašoma, išnešiojo dovanas vargšams. Pradžioje ji tai darė iš gailesčio, bet vėliau pati pajuto dalinimo džiaugsmą, pamilo princą dėl jo švento troškimo padėti žmonėms.

Rašinį noriu baigti šv. Pauliaus laiško Timotiejui žodžiais: „Sau taisykle laikyk sveikus pamokymus (kuriuos esi girdėjęs iš manęs) apie tikėjimą ir meilę Kristui Jėzui. Sergėk brangųjį turtą, padedamas Šventosios dvasios, kuri gyvena mumyse"; ir „aš visa pakeliu dėl išrinktųjų, kad ir jie laimėtų išganymą Kristuje Jėzuje su amžinąja šlove. Štai tikras žodis: jei mes su juo numirėme, su juo ir gyvensime. Jei ištversime, su juo ir karaliausime".

Virginija Kuzmickaitė

ŽIEMA

Sukasi snaigės ratu,
Gera vaikams būt kartu.
Stato pilis jie aukštai,
Lekia nuo kalno smagiai.

Puošia eglutę visi,
Šoka aplinkui linksmi,
Laukia gražių dovanų
Ir daug saldainių skanių.

Indrė Ivanauskaitė

TIK REIKIA DRĄSOS

„Visa atnaujinti Kristuje, tarnaujant Dievui ir Tėvynei" — toks yra ateitininkų šūkis. Kiekvienas ateitininkas, duodamas įžodį, pasižada tai įgyvendinti. Tačiau šūkį įgyvendinti nėra lengva. Reikia visus savo gyvenimo siekius ir darbus palenkti Kristui ir Jame rasti prasmę. Taip pat reikia skleisti Kristaus šviesą savo aplinkoje.

1984 metais mama nusivedė mane į pirmąjį jaunučių susirinkimą. Aš nežinojau, kas tie ateitininkai, bet pirmaisiais metais daug išmokau. Man tikrai patiko jaunučių būrys ir nutariau toliau eiti ateitininkišku keliu. Sulaukusi moksleivės amžiaus, įstojau į Čikagos Kun. Alfonso Lipniūno moksleivių ateitininkų kuopą.

Atsitiko, kad 1990 m. Šeimos šventėje buvau išrinkta į Kun. Lipniūno kuopos valdybą. Labai laiminga ir kupina entuziazmo aš nemažai vasaros atostogų laivalaikio praleidau, svarstydama, kaip naujoji valdyba galės paįvairinti ir pagyvinti tų metų veiklos programą. Gale vasaros naujoji valdyba susirinko pasidalinti pareigomis. Ir štai didžiausia staigmena: aš buvau išrinkta pirmininke! Negalėjau tikėti. Tas mane taip pradžiugino, kad vos sulaukiau progos paskambinti draugėms ir papasakoti gerą žinią.

Artėjo pirmojo kuopos susirinkimo diena. Aš atsisėdau ir pradėjau galvoti, ką sakysiu, atsistojusi prieš visus kuopos narius. Mėginau prisiminti, ką kitais metais pirmininkai sakydavo, bet nebuvo lengva. Kai buvau tik paprasta narė ir lankydavau susirinkimus, daug kartų būdavo sunku susikaupti. Susirinkę draugai norėjo pabendrauti, papasakoti naujausius įvykius. Kartais labai nemandagiai kalbėdavomės pranešimų ir paskaitų metu. Kaip aš galėsiu išlaikyti visų dėmesį, kad manęs atidžiai klausytų? Man pradėjo labai rūpėti, kad neturiu pakankamai drąsos ir ištvermės atlikti kuopos pirmininkės pareigas.

Nuėjau į virtuvę pasiguosti mamai. Ji man priminė, kad septintame skyriuje buvau nuvažiavusi į tinklinio stovyklą Northern Illinois universitete. Ši stovykla buvo skiriama tik gimnazijos mokinėms, tačiau mano tinklinio instruktorė parašė universitetui ir paprašė, kad man leistų stovykloje dalyvauti. Universitetas sutiko, bet atrašė, kad turėsiu laikytis programos, kaip visos vyresnio amžiaus mokinės.

Nuvažiavusi į stoyklą, labai bijojau, nes visos mergaitės buvo daug vyresnio amžiaus. Kai mes pirmą vakarą suėjome į salę ir instruktoriai aiškino, ką visą savaitę turėsime daryti, aš norėjau važiuoti namo. Nemaniau, kad galėsiu atlikti tokią įtemptą programą. Tačiau savaitės gale pamačiau, kad turėjau pakankamai drąsos ir ištvermės atlikti visus stovyklos reikalavimus.

Padėkojau mamai už patarimą ir nuėjau į savo kambarį toliau galvoti apie tą susirinkimą. Jeigu tuomet galėjau atlikti tuos reikalavimus, kodėl dabar negalėčiau? Žinoma, čia nebus tinklinio rungtynės, bet ateitininkų kuopos reikalai. Tinklinio rungtynėse reikia sekti taisykles, o ateitininkai turi sekti principus. Tie principai nurodo ateitininkams kelią, kuriuo turime eiti...

Kai pagaliau atėjo susirinkimo diena, atsistojau prieš visus ir atlikau kuopos reikalus, jausdama, kad drąsa ir ištvermė vėl sustiprino mane.

Krista Šilimaitytė

LAIŠKAS Į UŽJŪRĮ

(Rūtos vaikams)

Yra pasauly Lietuva, —
Gražus, mažytis kraštas,
tenai dabar balta žiema,
užšalę upių brastos.

Tenai margi geniai miške,
Kalena medžių žievę.
Kiškeliai stryksi ten lauke,
Pralenkę eiklų vėją.

Kalėdų senis atkakliai
Klampoja per pusnyną.
Vaikučiai laukia jo labai,
Eglutę padabinę.

Kalėdos — Kristaus ir šeimos
Šviesi, didinga šventė.
Jų džiaugsmas kiekvienuos namuos
Užgims ir liks gyventi.

Česlovas Kalenda

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS

AF vadas J. Polikaitis su Žiemos akademijos dalyvių grupele Anykščiuose.

FEDERACIJOS VADAS LIETUVOJE

Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Polikaitis lankėsi Lietuvoje 1991 m. gruodžio 28 — š.m. sausio 7 d. Jis turėjo progos susitikti, pabendrauti ir pasikalbėti su Lietuvos ateitininkais bei jų vadovybėmis, ypač su LAF pirmininku prof. Arvydu Žygu, sekretore Daiva Kuzmickaite, dvasios vadu kun. A. Aliuliu, dr. V. Rasteniu, JAS valdyba ir kitais; aplankė eilę ateitininkiškų vienetų, susipažino su pirmąja pavasarininkų kuopa Meteliuose, dalyvavo Žiemos akademijoje Anykščiuose ir ten įteikė pereitų metų „Ateities" konkurso laimėtojams (dalyvavusiems iš Lietuvos) premijas. J. Polikaitis džiaugiasi, kad Lietuvos at-kų veikla gyva ir nuolat stiprėja. Jau daug kuopų ir pavienių asmenų gauna „Ateitį" (prel. J. Prunskio ir kitų geradarių dėka) ir labai ja žavisi. Žurnalas eina iš rankų į rankas, daug norinčių skaityti turi laukti eilės.

Viešnagės metu buvo diskutuoti Ateitininkų namų Kaune galutinio grąžinimo reikalai, stovyklaviečių klausimai (yra vilčių, kad Lietuvos valdžia paskirs at-kams keturias nuolatines stovyklavietes, bet reikės patiems pasirūpinti jų remontu, sumoderninimu ir pritaikymu stovyklavimui), vasaros stovyklų programomis ir t.t. Visur buvo pabrėžiama, kad yra viena ateitininkija (nors išsisklaidžiusi plačiame pasaulye) su vienu Federacijos vadu. Šiuo metu nenumatoma „Ateitį" perkelti į Lietuvą, bet labai pageidaujama gauti daugiau egzempliorių, kad užtektų platesnei skaitytojų grupei.

Federacijos vadas važiavo į Lietuvą, apsikrovęs dovanomis ir knygomis, o grįžo, parveždamas šilčiausius linkėjimus bei padėką išeivijos ateitininkams, su viltimi, kad Lietuvos at-kų ryžtas, entuziazmas ir užsidegimas stiprins, pagyvins, įžiebs uolesnę veiklą ir didesnį pareigingumo jausmą kiek apsnūdusiose Čionykščių ateitininkų gretose.

PRISIMINKIME LIETUVOS PATRIARCHĄ

Vasario 16-sios proga verta prisiminti lietuvių tautos patriarchą dr. Joną Basanavičių. Amerikiečiai įpratę savo valstybės kūrėju ir tėvu vadinti pirmąjį prezidentą Jurgį Vašingtoną. Lietuviškuoju jo atitikmeniu galime laikyti Joną Basanavičių. Nors jis nebuvo Lietuvos prezidentas, tačiau jo vaidmuo lietuvių tautai nemažiau reikšmingas.

Esame įsitikinę, kad nė vienas „Ateities" skaitytojas šiandien nepaklaus: o kas gi tas Jonas Basanavičius, kokie jo nuopelnai? Mūsų sąmonėje J. Basanavičius neatskiriamai siejamas su pirmuoju lietuvišku laikraščiu „Aušra" (1883–1886) ir

Lietuvos atgimimu. Tačiau jis taip pat buvo visuomenininkas, kultūros istorikas, folkloristas, publicistas, redaktorius, lietuvių kalbos gynėjas ir propaguotojas, vienas karščiausių Lietuvos Mokslo draugijos iniciatorių ir steigėjų, Lietuvių Tarybos narys, o 1918 m. vasario 16 d. pasirašė Nepriklausomybės paskelbimo aktą.

Ir tai tik maža dalelė dr. Jono Basanavičiaus darbų bei nuopelnų savo tautai. Jo mirtis taip pat buvo simboliška: mirė devintose Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo metinėse — 1927 m. vasario 16 d. Vilniuje. Palaidotas Rasų kapinėse.

Dr. Jono Basanavičiaus kapas Rasų kapinėse. Nuotr. Justino Pikūno.

Jonas Basanavičius gimė 1851. XI.23 d. Vilkaviškio apskrityje, Bartininkų valsčiuje, Ožkabalių kaime. Taigi pernai rudenį suėjo 140 metų nuo jo gimimo. Ta proga surengtas iškilmingas minėjimas Vilniuje, Menininkų kultūros rūmuose. Iškilmės tęsėsi Basanavičiaus gimtajame Ožkabalių kaime. Pašventinta atstatyta jo tėvų sodyba ir koplytstulpis, o Bartininkų bažnyčioje aukotos šv. Mišios.

ŠV. TĖVO DOVANA LIETUVAI

Kalėdų švenčių proga popiežius Jonas Paulius II suteikė brangią dovaną Lietuvai: oficialiu apaštaliniu raštu (datuotu 1991.XII.24) paskelbė naują Lietuvos bažnytinės provincijos sudarymą. Vilniaus arkivyskupija pagaliau priskirta Lietuvos bažnytinei provincijai ir padaryta nauja metropolija su dviem sufraganinėmis vyskupijomis — Kaišiadorių ir Panevėžio. Pirmoji Lietuvos bažnytinė metropolija įsteigta Kaune 1926 m. su keturiomis sufraganinėmis vyskupijomis: Kaišiadorių, Telšių, Panevėžio ir Vilkaviškio. Ją įsteigė popiežius Pijus XI. Vilniaus arkivyskupija tuo metu palikta už Lietuvos ribų.

Nauju arkivyskupu ir metropolitu Vilniuje Šv. Tėvas paskyrė Audrį Bačkį, kuris iki tol buvo pronuncijus Olandijoje. Naujasis arkivyskupas yra dar jaunas, gimęs 1937 m. Kaune. Jis augo Pranzūzijoje, vėliau mokėsi Romoje, studijuodamas teologinius mokslus Gregoriniame unte. Kunigu pašvęstas 1961 m. Studijas tęsė diplomatinėje Vatikano akademijoje ir Laterano un-te. 1964 m. jam suteiktas Kanonų teisės daktaro laipsnis. Daug metų dirbo diplomatinėje tarnyboje — Vatikano nunciatūrose — įvairiuose kraštuose. Nuo 1973 m. perkeltas į Romą, dirbo Vatikano valstybės sekretoriate, o vėliau, kaip minėta, paskirtas pronuncijum Olandijoje.

Įdomu pažymėti, kad Lietuvai suteikta dar viena šv. Tėvo dovana. Naujasis Vatikano nuncijus arkivysk. Mullor Justo Garcia, skirtasis visom trim Pabaltijo valstybėm, gyvens taip pat Vilniuje.

• Ateitininkų ideologo, filosofo prof. Stasio Šalkauskio mirties penkiasdešimtmetis (mirė 1941 m. gruodžio 4 d. Šiauliuose) Lietuvoje paminėtas konferencijomis ir renginiais, sujungtais tema „Tautos gyvybės pamatai". Rengėjai: Lietuvos ateitininkų federacija, „Gyvosios dvasios" jaunimo centras, Vytauto Didžiojo un-tas ir Lietuvos „Caritas". Iškilmės vyko universitete, Kauno arkikatedroje, taip pat Šiauliuose, Vilniuje, Alytuje ir kitur. Kryžių kalne suruoštas susikaupimo ir maldos vakaras jaunimui.

• Šiuo metu Religinės šalpos direktorių tarybą sudaro: vysk. P. Baltakis, OFM, prel. V. Balčiūnas, kunigai A. Kontautas, Z. Smilga, Pr. Giedgaudas, OFM, V. Palubinskas, P. Barius, OFM, R. Boris, J. Pakalniškis, J. Rikteraitis, A. Rubšys, A. Saulaitis, SJ, K. Stewart ir J. Gudaitytė, A. Sabalis, R. Šomkaitė, E. Vaišnienė.

• „Lietuvos Vaikų viltis" padeda Lietuvoje gyvenantiems invalidams vaikams atvažiuoti į JAV ir pasinaudoti *Shriners* ligoninėse veltui teikiama mediciniška pagalba (ortopedine, apdegimo ir neurologine), jeigu vaikų diagnozė atitinka *Shriners* ligoninių reikalavimams.

„Lietuvos Vaikų vilties" komitetą sudaro: dr. Regina Kulienė (pirm.), Birutė Jasaitienė, Vaclovas Šaulys, Julija Saulienė, Aldona Šmulkštienė, Gražina Liautaud, Algis Paulius, Vytautas Dargis, Daiva Barškėtytė, Teresė Drūtytė-Šoliūnienė. Komiteto nariai: ses. Margarita Bareikaitė, Arūnas Draugelis, Antanas Paužuolis, kun. Antanas Saulaitis, SJ, Julija Smilgienė ir Marytė Utz. Platesnes informacijas teikia Teresė Drūtytė-Šoliūnienė, adresas: „Lietuvos Vaikų viltis", 2711 W. 71st Str., Chicago, IL 60629, USA, tel. 312-476--0664.

• Lapkričio 8 d. (1991 m.) Jaunimo centre Čikagoje, minint S. Budrio Lietuvių foto archyvo 25-tąsias gyvavimo metines, buvo dokumentinio video filmo apie prof. Adolfą Damušį premjera. Filmą sukūrė režisierius Arvydas Reneckis (iš Lietuvos) su didele mūsų žymaus fotografo Algimanto Kezio talka.

Dr. A. Damušis, buvęs Ateitininkų federacijos vadas, sukiliminės Lietuvos vyriausybės vicepirm., ministras, vienas iš Vliko steigėjų, Lietuvos cemento pramonės pradininkas, profesorius, pogrindžio veikėjas, okupacijų metais Varnių koncentracijos stovyklos ir nacių kalėjimų kankinys... Vėliau jis veiklus išeivijos at-kų gretose, uolus spaudos bendradarbis, vienas iš svarbiųjų Dainavos stovyklos iniciatorių. Visas šis dr. A. Damušio nueitas gyvenimo kelias atsispindi filmo kadruose, juos papildant dokumentais, senomis kronikomis, Dainavos stovyklavietės, VIII at-kų kongreso ir kitais vaizdais. Filmas yra ne tik vieno ypatingo žmogaus gyvenimo apybraiža, bet taip pat vertinga lietuvių tautos istorijos iškarpa, pasiliksianti ateities kartoms.

• Septintasis Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas prasidėjo 1991 m. gruodžio 18 d. Buenos Aires mieste Argentinoje. Iškilmingo atidarymo šv. Mišios buvo gruoždio 19 d. Buenos Aires katedroje. Jas aukojo kunigai: A. Saulaitis (JAV), E. Putrimas (Kanada) ir A. Steigvilas (Argentina). Po pamaldų kongreso dalyviai susirinko Argentinos sostinės centre, kur vyko sveikinimai ir kitos iškilmės. VII PLJ kongreso pirmininkė yra Argentinos lietuvaitė Ariana Rastauskaitė. Lietuvos ateitininkams kongrese atstovavo Vytautas Gluoksnis.

• Mirgos Girniuvienės romantinę-muzikinę komediją „Ritos Kalėdų atostogos" vaidino Bostono lietuvių teatro mėgėjų sambūris pereitų metų gruodžio 14 d. Bostono lietuvių piliečių klubo salėje. Vaidinimą režisavo pati autorė.

• Poetė Julija Švabaitė-Gylienė savo kūrybą skaitė literatūros vakare, ruoštame Lietuvos Fronto Bičiulių Los Angeles mieste (Kalifornijoje) pereitų metų gruodžio 8 d. Vakaras vyko Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje. Su poetės kūryba publiką supažindino rašytoja Alė Rūta, primindama, kad išsamus J. Švabaitės eilėraščių rinkinys, pavadintas *tu niekur neišėjai,* išleistas Lietuvoje pereitų metų gale.

• Dvidešimt šeštojo LFB literatūros vakaro programoje Los Angeles mieste (1991 m. gruodžio 8 d.) dalyvavo ir rašytojas Paulius Jurkus, apie kurį kalbėjo poetas Bernardas Barzdžionis tema: „Trigubas talentas", nes P. Jurkus ne tik beletristas, bet taip pat dailininkas ir poetas. Bent vieną jo eilėraštį tikrai pažįsta ir moka kiekvienas ateitininkas. Tai mūsų pamiltoji giesmė „Parveski, Viešpatie" (arba: „Kaip grįžtančius namo paukščius", muzika Juozo Strolios).

• Čikagos studentų ateitininkų draugovė (kopirm. Rita Račkauskaitė ir Asta Kazlauskaitė) iš pavargusių sendraugių šiemet perėmė ateitininkų kūčių ruošą. Kūčios įvyko gruodžio 22 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje ir praėjo labai sėkmingai. Džiaugiamės studentų ryžtu ir uolumu!

• Pereitų metų lapkričio mėn. pabaiga liūdnai nuteikė ne tik MAS centro valdybą (pirm. Audrius Polikaitis), bet ir visus ateitininkus: Padėkos dienos kursai, skirti jaunesniesiems moksleiviams, daug metų vykę Dainavoje (populiariai vadinami „kalakursais") buvo atšaukti. Susidomėjimas kursais tiek išblėso, kad nesusiregistravo nė 10 moksleivių... Savo apsivylimą jaunesniųjų moksleivių nerangumu ir nepareigingumu MAS CV gana stipriai išreiškė „Iš ateitininkų gyvenimo" skyriuje *(Draugas,* 1991 m. gruodžio 7 d.). Deja, vargu ar tie centro valdybos žodžiai pasieks mūsų organizacijos apsnūdėlius ir „susprogdins jų sustingimą". Tačiau tie, kuriems kursų tąsa svarbi, turėtų rimtai susirūpinti ateitininkiškos veiklos pagyvinimu ir sustiprinimu savo kuopose.

• Pirmasis JAS CV aplinkraštis išleistas pereitų metų gruodžio mėn. Jame pateikiami naujosios valdybos veiklos planai (šios valdybos kadencija baigiasi 1993 m.), įvairios informacijos ir svarbios datos. Jaunųjų atkų stovykla bus liepos 6-18 d. Dainavoje; balandžio 4 d. Ateitininkų namuose (Lemont, IL) vyks paruošiamieji kursai stovyklos vadovams, o stovyklautojai registruojasi iki gegužės 31 d.

Džiugu, kad aplinkraštyje primygtinai raginama užsisakyti ir skaityti „Ateitį": „...skatinkite savo kuopų narius ir jų tėvelius užsisakyti „Ateitį". Šiame puikiame žurnale jaunimas galės pasidžiaugti savo ir kitų miestų kuopų veiklos aprašymais. ...Skatiname savo kuopose supažindinti jaunuosius at-kus su „Ateities" žurnalu. Tegul nariai aprašo kuopų susirinkimus ir ypatingas šventes. Gali taip pat siųsti įdomesnes nuotraukas... Būtų galima skirti kiek laiko kiekviename susirinkime to mėnesio „Ateities" pristatymui".

• Antrasis SAS leidinio GAUDEAMUS nr. išleistas 1991 m. gruodžio mėn. Jame rašo studentai V. Žiedonytė, I. Čuplinskaitė, M. Landytė, M. Palubinskaitė, D. Udrys; yra žinučių iš SAS veiklos, numatytų dar-

bų skelbimėliai. Leidinys iliustruotas nuotraukomis ir piešinėliais, daro malonų įspūdį. Džiugu, kad šis numeris jau daug pranašesnis už pirmąjį, matoma aiški pažanga. Redakcijos adresas: SAS CV, 62 Burnside Dr., Toronto, Ont., Canada M6G 2M8.

• Studentė Danutė Petrusevičiūtė nuo pereito rudens perėmė JAS CV pirmininkės pareigas. Šiuo metu valdybą sudaro: Vakarė Valaitienė ir Lidija Ringienė — vasaros stovyklos rengėjos, Nijolė Lapšienė — ižd., Elenutė Juzaitienė — sekr., Birutė Bublienė — pirmininkės Danutės patarėja.

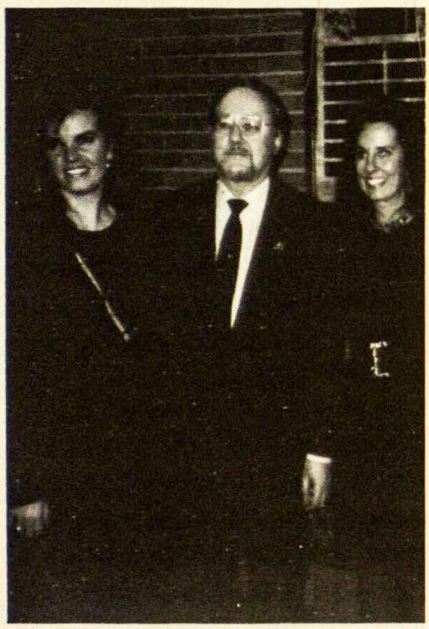

Naujoji JAS pirmininkė Danutė Petrusevičiūtė, Lietuvos Respublikos prez. Vytautas Landsbergis ir AF Tarybos pirm. Birutė Bublienė pereitų metų lapkričio 11 d., V. Landsbergiui lankantis Detroite.

• Muzikės Ritos Čyvaitės-Kliorienės vadovaujamas Klivlando Dievo Motijos parapijos choras pereitų metų gruodžio mėn. išleido naują kalėdinių giesmių plokštelę (taip pat garsajuostę ir CD), pavadintą „Prakartėlėn skubu". Plokštelėje yra 13

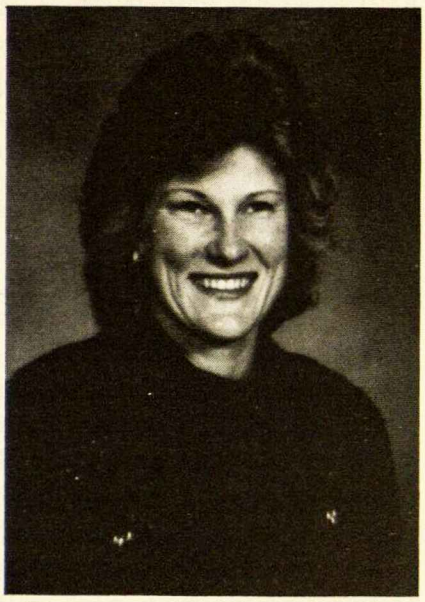

Muzikė Rita Kliorienė

choro atliekamų giesmių su vargonų ir kitų instrumentų palyda. Rita Kliorienė chorui vadovauja per 10 metų. Ji taip pat dirba šeštadieninėje mokykloje ir paruošia mokinių chorą įvairiems pasirodymams. Pernykštės Dainų šventės Čikagoje dalyviai turėjo progą pažinti Ritą kaip dinamišką ir talentingą didžiojo šventės choro dirigentę. Ji taip pat buvo Dainų šventės repertuaro kopirmininkė (kartu su Dalia Viskontiene iš Toronto).

• Dr. Onutės ir Jono Daugirdų šeima padidėjo ketvirtuoju sūneliu, gimusiu 1991 m. gruodžio 21 d.

• Nuo pereitų metų spalio 10 d. (kaip praneša JAV pašto tarnyba) oro paštas, siunčiamas į Lietuvą ir kitas Pabaltijo valstybes, keliauja jau nebe per Maskvą, o tiesiai į Vilnių, Rygą ir Taliną. Ant laiškų nereikia rašyti USSR (kaip anksčiau), o didžiosiomis raidėmis LITHUANIA (LATVIA ar ESTONIA). Reikia tikėtis, kad pamažu išnyks begaliniai trukdymai ir galėsime sėkmingiau palaikyti ryšius su tėvyne. Deja, gruodžio mėn. pirmosiomis dienomis rašyti laiškai daugelį mūsų pasiekė tik gerokai po Naujųjų metų. Vadinasi, visi laiškų kelionės „vabaliukai" dar toli gražu neišnaikinti...

• Š.m. liepos 5 d. Čikagoje vyks IX Tautinių šokių šventė. Jau dabar joje ruošiasi dalyvauti apie 50 šokėjų grupių, ne tik iš JAV ir Kanados, bet iš Brazilijos, Argentinos, Vokietijos, Australijos. Šventės organizaciniame komitete yra apie 30 asmenų, kurių tarpe nemažai ateitininkų. Komiteto pirmininkas yra gyd. Petras Kisielius (buvęs AF vadas), muzikinis vadovas Darius Polikaitis, religinių apeigų koordinatorius Juozas Polikaitis (dabartinis AF vadas), leidinio redaktorė Danutė Bindokienė; Kostas Dočkus, Saulius Kuprys, Ramunė Kubiliūtė, Lidija Majauskaitė-Rasutienė ir kiti.

• Ar žinote, kad šv. Jurgio parapija Shenandoah mieste, Pensilvanijoje yra seniausia lietuvių parapija JAV? Pereitų metų spalio 6 d. ji šventė savo 100 metų sukaktį. Tai pirmoji lietuvių parapija Amerikoje.

• 1991 m. gruodžio 24 d. mirė **Elena Kisieliūtė-Razmienė.** Palaidota gruodžio 27 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje. Ji buvo gyd. Petro Kisieliaus sesuo, Ateitininkų namų Lemonte uoli rėmėja ir talkininkė, veikli visuomenininkė, kol jėgų nepakirto ilga ir sunki liga.

Svarbu numatantiems vykti į Lietuvą

Federacijos vadas primena, kad studentai ar vyresnieji moksleiviai, kurie planuoja ateinančią vasarą vykti į Lietuvą ir norėtų patalkininkauti tenykščių ateitininkų stovyklose (kaip vadovai, konsultantai ir pan.), turi kreiptis į AF valdybą ir gauti patvirtinimo raštą. Federacijos vado adresas: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, telf. 312-434-2243.

Lipniūniečių susirinkimas

Kun. Alfonso Lipniūno kuopos paskutinis 1991 metų susirinkimas buvo gruodžio 21 d. Tai mūsų tradicinis-kalėdinis susirinkimas. Visi kuopos nariai ir net keli studentai-abiturientai susirinko valdiškosios McKay (Kr. Donelaičio šeštadieninės lituanistinės) mokyklos aikštėje. Buvome kalėdiškai pasipuošę ir pradėjome keliauti 69-tąja gatve, vadinama „Lithuanian plaza", su savo giesmių lapeliais. Mūsų „chorui" dirigavo Marius Polikaitis. Netrukus sustojome ir giedojome kalėdines giesmes prie lietuviškų parduotuvių: „Baltic" kepyklos, „Talman deli", Paramoje ir Tulpės restorane. Taip pat pagiedojome Elenos Tijūnėlytės ir Ginto Mikučiausko seneliams, kurie gyvena apylinkėje.

Po to visi nuvažiavome apsilankyti ir pagiedoti Gerojo Ganytojo senelių namuose. Kai pradėjome lietuviškai giedoti, seneliai net apsiašarojo. Mums sakė, kad jų akys ašaroja, nes lietuviškos giesmės ir jauni veidai — jiems retas dalykas. Mes taip pat buvome jų nuoširdumu sujaudinti. Pagiedoję važiavome į „California Gardens" senelių namus, kuriuose yra nemažai lietuvių. Vienas senukas mums pasakė, kad maloniausias dalykas yra matyti jaunus žmones, nes kasdieninė aplinka tokia sena ir niūri. Šie seni žmonės mums paliko didelį įspūdį, nes patys pamatėme, kap sunku gyventi senelių namuose. Supratome, kad jiems reikia dažnesnių jaunimo apsilankymų, ne tik ypatingų švenčių proga. Ateityje planuojam dažniau senelius aplankyti.

Po giedojimo buvome pakviesti pas Rasą Gierštikaitę pasivaišinti ir pasižiūrėti filmo. Ten visi smagiai praleidome laiką draugų tarpe.

Venta Norvilaitė

Lipniūno kuopos moksleiviai.

Prez. Stulginskio kuopa domisi teatro festivaliu

Lapkričio 15 d. (penktadienio vak.) Prez. A. Stulginskio moksleivių atkų kuopa susirinko Dalios ir Jurgio Anysų bute. D. Anysienė yra mūsų kopirm. Aidės Užgirytės teta. Prelegentu į susirinkimą ji buvo pakvietusi Tarptautinio teatro festivalio vedėją Bernie Sahlins. Jis nėra lietuvis ir jokių giminystės ryšių su lietuviais neturi, bet kelis kartus lankėsi Lietuvoje, įskaitant Kruvinąjį sekmadienį ir pučo metu. B. Sahlins labai stebėjosi lietuvių drąsa ir juos laiko kilniais žmonėmis. Prieš 5 metus buvo pakvietęs lietuvių teatrą dalyvauti festivalyje Amerikoje, sudarydamas jam pirmąją progą pasirodyti Vakaruose. Teatro sambūris vėl buvo iškviestas 1990 metais. Sahlins teigia, kad Lietuvoje aktoriams trūksta paskatinimo, nėra tinkamai atlyginama už darbą. Lietuvoje ilgai užtrunka, kol pastato vieną spektaklį ir grupės nariai, kurie tame pasirodyme nevaidina, vis tiek gauna algas. Bernie Sahlins siūlosi padėti jiems efektyviau organizuotis. Jis Lietuvoje nesutiko sambūrių, kurie išnaudoja visas galimybes suruošti pasirodymą, kūrybingai improvizuojant, kad sutrauktų publiką nebūtinai tikro teatro patalpose. Tokiu būdu galėtų atsirasti daug artistinių vienetų, o jų repertuarai apimtų daugybę temų. Ypač trūksta grupių, kurios greit pritaikytų programą dienos reikalavimams: kasdieniniams bei politiniams įvykiams, paverčiant juos komiškais. Sahlins tvirtina, kad lietu-

viai aktoriai talentingi, bet, atrodo, jiems trūksta režisierių ir nebūna tinkamai išnaudojamos progos, resursai. Lietuvai reikia naujų įdėjų ir darbo būdų.

Tarptaunis teatro festivalis Vilniuje bus 1993 m. gegužės mėn. Tarp rengėjų yra ir Lietuvos politikų (pvz., Kazimieras Motieka). Devyni kraštai žada prisidėti prie šventės. Bus naudojami keli teatrai, nes vaidinimai vyks įvairiomis kalbomis, publikai išdalinant tam tikrus ausinius, kad galėtų išgirsti vertimą į lietuvių kalbą. Vilnius yra puiki vieta tokiam teatro festivaliui, nes viso miesto gyventojai gali prisidėti. Planuojami paradai ir specialios vėliavos miesto centre, sukeliant šventišką festivalio nuotaiką. Lietuva dabar vis prašo užsienio pagalbos, o čia sudaroma proga pačiai ką nors atlikti. Kitų kraštų teatrai ir gyventojai sužinos apie Lietuvos talentus ir grožį.

Žinoma, šio įvykio įgyvendinimui reikia daug darbo ir pinigų. Bernie Sahlins prašė ir jaunimo talkos, renkant lėšas. Mums buvo aišku, kad prelegentas labai stengiasi padėti Lietuvos teatrui. Stulginskio kuopa pasiruošusi sukelti kiek pinigų ir paremti projektą, kuris parodys pasauliui patrauklų Lietuvos vaizdą.

Susirinkime taip pat šventėme Ingridos Martinkutės (laikrštėlio redaktorės) ir kuopos fotografo Romo Blažio gimtadienius. Mūsų tarpe buvo ir naujų veidų: viešnia iš Toronto, Kanados, Adriana Karkaitė, neseniai ir Lietuvos atvykę Tadas ir Ramunė. Susirinkime nutarėme visi dalyvauti „Ateities" žurnalo vakare ir kalbėjome apie kalakursus. Mūsų susirinkimai būna smagūs, todėl kviečiame visus apylinkių gimnazistus įsijungti į mūsų kuopą.

Nida Tijūnėlytė

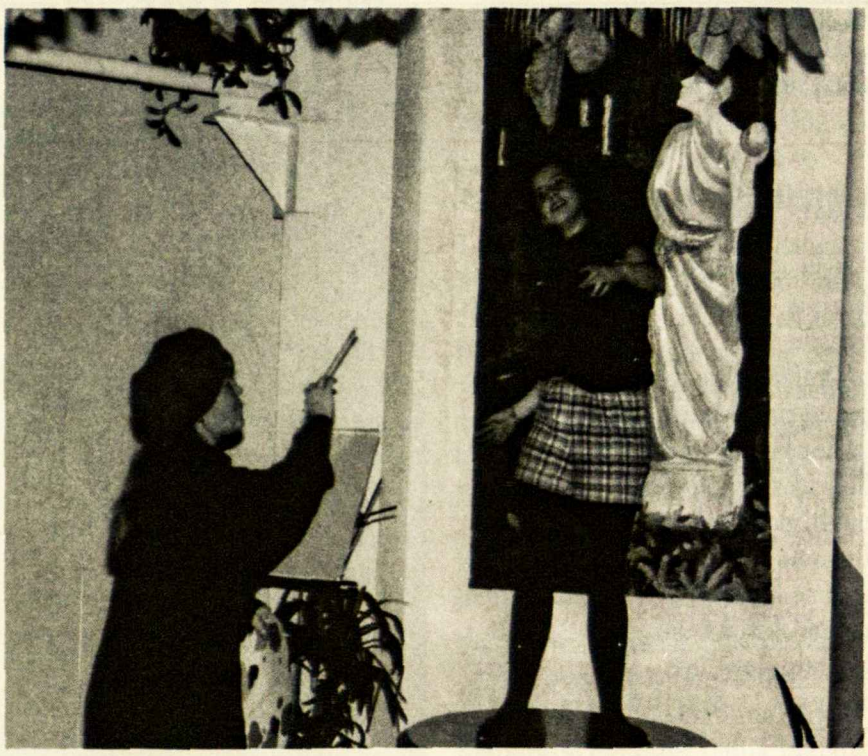

Baltija Udrytė (kairėje) ir Žibutė Radžiūtė vaidina Vasario 16 gimnazijos talentų vakare. Nuotr. M. Šmitienės.

Vasario 16 gimnazijos ateitininkai

Vasario 16 gimnazijos Vysk. Motiejaus Valančiaus ateitininkų kuopa suruošė mokinių talentų vakarą pereitų metų lapkričio 9 d. Kuopa daug dirbo ir ilgai šiam vakarui ruošėsi.

Bendrabučio salėje tą vakarą susirinko daug gimnazijos ir apylinkės lietuvių pasigrožėti gimnazistų talentais. Apie 50 programos dalyvių šoko, grojo, dainavo, deklamavo ir vaidino. Buvo rimtų, įdomių ir net juokingų pasirodymų. Tarp kiekvieno mokinio pasirodymo kuopos nariai vaidindavo trumpus vaidinimėlius. Reikėjo paruošti per 20 vaidinimėlių, bet žiūrovams jie labai patiko. Talentų vakaras baigėsi juokingu mokytojų pasirodymu. Penkių asmenų vertinimo komisija, kurią sudarė mokytojai, mokiniai ir svečiai, paskyrė premijas. Pirmoji vieta skirta abiturientei Gabrielei Žaidytei (iš Lietuvos), pagrojusiai Bach-Gounod „Ave Maria" violončele ir Liudui Landsbergiui, akompanavusiam pianinu. Broliai Bronius ir Liudas Motekaičiai (iš JAV) laimėjo antrą vietą. Liudas grojo violončele, o Bronius — smuiku. Trečioji vieta teko pianistei Evelinai Taunytei, kuri skambino savo pačios sukurtą kūrinį. Ketvirtą vietą laimėjo šokėjai, patys jauniausi gimnazistai. Penktąją — estradinės muzikos dainininkių būrelis. Paskatinimo premijas gavo deklamatorė Ieva Juškaitė ir pianistas Vytautas Lemkė.

Už kelių savaičių, lapkričio 24 d., ateitininkai paminėjo Kristaus Karaliaus šventę. Ši šventė ypač reikšminga ateitininkams, todėl kuopos nariai kasmet ją švenčia. Šv. Mišias aukojo, prieš dieną pas mus atvykęs, naujasis kapelionas ir kuopos dvasios vadas, kun. Ričardas Repšys. Kun. Dėdinas įteikė jam parapijos raktą. Giedant giesmę „Pergalės Kristui", buvo įnešta ateitininkų kuopos vėliava. Mišių metu kuopos

nariai skaitė tris eilėraščius apie Kristų Karalių. Po to kuopa vaidino evangeliją — Jėzaus teismą. Taip pat paruošėme psalmių ir giesmių montažą: skaitėme gražias psalmes ir giedojome lotyniškas giesmes. Kuopos pirm. Liudas Landsbergis perskaitė Tikinčiųjų maldas. Gražiai paminėjus Kristaus Karaliaus šventę, dabar kuopa pradeda daugiau ruoštis egzaminams ir įžodžiui, nes pusė narių tebėra kandidatai.

Liudas Landsbergis

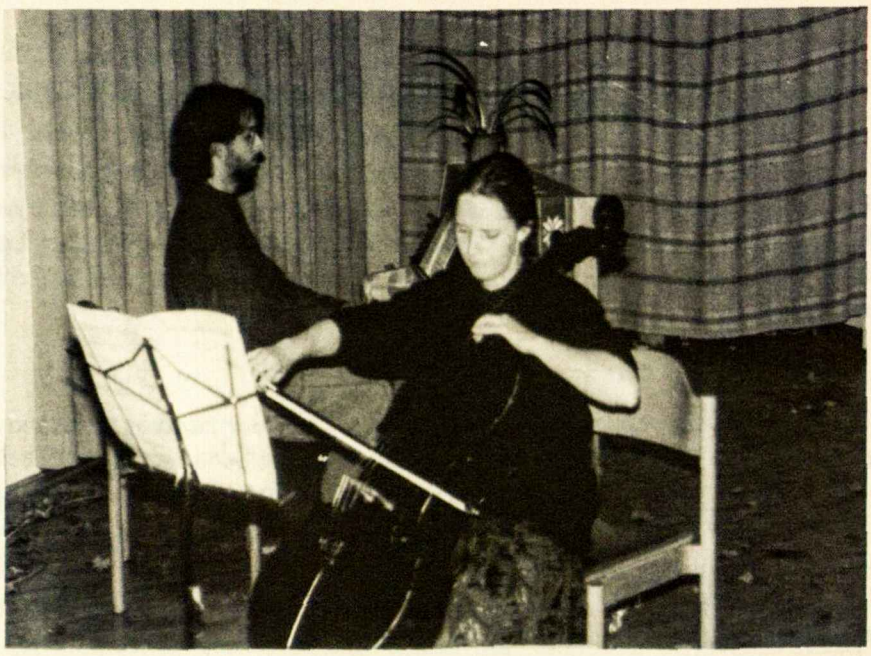

Gabrielė Žaidytė ir Liudas Landsbergis, laimėję pirmą vietą Vasario 16 gimnazijos ateitininkų suruoštame talentų vakare. Nuotr. M. Šmitienės.

Video filmų ir giesmių vakarai

Gruodžio mėn. Prez. A. Stulginskio moksleivių kuopa susirinko pas Laurą Lapšytę, šiauriniame Čikagos priemiestyje. Pradžioje žiūrėjome Tomo Vasiliausko video filmą iš vasaros stovyklų Dainavoje ir vaidinimo, atlikto kuopos šventės metu. Pradėjus susirinkimą, valdyba pradėjo aiškinti ateities veiklos planus. Visi buvome kviečiami susirinkti Pasaulio lietuvių centre ir pagiedoti kalėdines giesmes centro gyventojams. Buvo taip pat priminta atnešti pinigus už parduotus saldainius. Aidė Užgirytė ir Kastytis Šoliūnas (kopirmininkai) gailėjosi, kad kalakursai buvo atšaukti ir skatino narius registruotis Žiemos kursams Dainavoje. Vicepirm. Audra Grigaliūnaitė informavo apie slidinėjimo iškylą, numatytą vasario 4 d. *Cascade* kalnuose.

Po pranešimų kuopos nariai buvo išskirstyti į tris grupes. Kiekviena grupė turėjo paruošti vaidinimėlį, kurį paskiau Laura nufilmavo. Turiniai buvo įvairūs ir visiems buvo smagu, tik ilgokai užtruko, kol viską užbaigėm. Po to visi susirinkom salone ir su įdomumu žiūrėjome į savo kūrybą. Susirinkimą baigėme Algio Norvilo sukalbėta malda ir giesme „Kaip grįžtančius namo paukščius".

Kitą pirmadienį apie 10 kuopos narių susirinko Pasaulio lietuvių centre. Buvo maloni, šventiška nuotaika ir smagu pabendrauti su centro gyventojais. Nors mes jiems giedojome ne dėl atlyginimo, kai kurie vis tiek būtinai apdovanojo pinigais. Pinigus paaukojom lietuvių labdaros organizacijai. Pagiedoję palinkėjome visiems centro lietuviams smagių, prasmingų Kalėdų ir laimingų Naujųjų metų.

Baigę giedoti, nuvažiavome pas Ingridą Martinkutę, kur mūsų jau laukė daugiau kuopos narių. Kepėme kalėdinius sausainius. Esame dėkingi ponams Martinkams už nuoširdžią pagalbą.

Nida Tiljūnėlytė

Buvusieji, esantieji ir būsimieji Prez. A. Stulginskio kuopos nariai (iš k.): Laura Lapšytė, Aras Norvilas, Kristina Liaugaudaitė, Vytas Pabedinskas, Julija Krumplytė, Tomas Vasiliauskas ir... jauna at-kė, kuri savo vardo ir pavardės nepasakė... Nuotr. R. Lapšienės.

MUS SVEIKINA . . .

Kalėdų ir Naujųjų metų proga į „Ateities" redakciją suplaukė glėbiai sveikinimų ir linkėjimų. Kadangi jie skiriami ne vien redaktorei, bet visam redakciniam kolektyvui, visiems žurnalo skaitytojams, visiems ateitininkams, todėl norime bent būdingesniųjų ištraukas čia išspausdinti. Visiems sveikinusiems nuoširdžiai dėkojame. Ypač tariame ačiū už šiltus žodžius ir paskatinimą, redaguojant „Ateitį". **DB**

• *Tegul švento Kalėdų laikotarpio džiaugsmas ir ramybė pasilieka Jūsų širdyse per visas ateinančių, 1992-jų metų rūpesčių dienas.*

Lietuvos ateitininkų vardu
LAF pirm. dr. **Arvydas Žygas**

• *Linkime darbais prasmingų Naujųjų metų! Te niekad iš minčių neišdyla Betliejuje pradėto Atgimimo — žmonių ateities — šviesa.*

Kun. **Robertas Grigas**

• *Tegul dieviškojo Kūdikio atneštoji ramybė pripildo visų širdis ir tampa stiprybės šaltiniu nepriklausomai tėvynei Lietuvai, o taip pat visiems lietuviams kituose kraštuose.*

Krokialaukio parapijos ateitininkai
ir dvasios vadas kun. **D. Brogys**

• *Su šilčiausiais linkėjimais „Ateities" skaitytojus sveikina švenčių proga —*

Illinois valstijos gubernatorius
Jim Edgar su žmona Brenda ir šeima

• *Jis buvo atėjęs, įžengdamas į laiką, ir dabar ateina, peržengdamas laiką. Todėl mes, džiaugdamiesi Jo atėjimu, siunčiame Jums ramybės palinkėjimą, kuris, kaip tikime, suartins mus ir Jus, siekiančius bendro tikslo. ...Ačiū už „Ateitį".*

Vytauto Didžiojo un-to studentai ateitininkai

• *Telydi visus ramybė ir džaugsmas, šv. Kalėdas švenčiant kartu su nepriklausoma Lietuva! Tegul gerojo Dievo palaima lydi visus per Naujuosius metus.*

JAS Centro valdyba, (JAV)

• *Priimkite mūsų sveikinimus, dėkingumą, pagarbą ir meilę broliams ir seserims išeivijoje. Lai Dievo Apvaizda, saugojusi ateitininkiją per tiek negandų, suteikusi aukos, maldos, darbo vaisių džiaugsmą, laimina ir toliau pastangas, tikslą ir ateitį.*

Regina Valytė ir Utenos Kristaus Dangun Žengimo
kuopos laikraščio **„Ateities spindulys" redakcija**

• *Naujų užmojų, jaunatviško entuziazmo, dvasinių jėgų Naujiesiems metams! Nuoširdžiai dėkojame už „Ateities" žurnalą.*

Mokyt. V. Paltarokaitė,
Joniškėlio at-kų globėja

• *Linksmų Kalėdų!*

Hamiltono jaunučiai: Lukas, Domas, Austė, Petras,
Snieguolė, Vanessa, Simukas ir Justinas

• *Dusetų, Antalieptės, Rokiškio ir Zarasų ateitininkai, kartu su kun. Algirdu Daukniu iš visos širdies dėkojame už jūsų žurnalus. Jie mums suteikia daug informacijos apie Lietuvos ir išeivijos at-kus, jų veiklą. Ypač esame dėkingi už žinutes apie išeivijos ateitininkus, nes mums labai gera ir malonu jausti, jog ir kitose šalyse yra mūsų bičiulių bendraamžių. Šios žinutės labai sušildo ir sustiprina mūsų dvasią. Taip pat labai malonu matyti savo draugų nuotraukas ar rašinius žurnale, kuris leidžiamas tolimoje Amerikoje. „Ateitis" yra tikras pragiedrulys mūsų būrelio (ir ne tik jo!) gyvenime.*

Ramunė Kiškytė,
Dusetų koledžo atstovė

Pastaba. Čia pasisako kai kurie pernykščio „Ateities" konkurso laimėtojai iš Lietuvos. Premijas jiems nuvežė ir įteikė Federacijos vadas J. Polikaitis. Red.

• *Nuoširdžiai dėkoju už „Ateities" žurnalo dovaną, kurią man iškilmingai įteikė AF vadas Juozas Polikaitis MAS suvažiavime Anykščiuose. Tai didžiulis mano mažų korespondencijų įvertinimas ir kartu paskatinimas dar aktyviau bendradarbiauti „Ateityje".*

Valdas Ivanauskas (korespondentas)

• *Stengsiuos būti verta Jūsų įvertinimo, todėl žadu greitai vėl į „Ateitį" parašyti.*

Alstė Diržytė (speciali premija)

• *Esu sujaudintas ir labai dėkingas Jums už parodytą geraširdiškumą. Žinoma, nesijaučiu dovanos vertas, nes nesu labai uolus korespondentas, bet pasistengsiu dažniau parašyti.*

Bernardas Kemundris (korespondentas)

• *Iš tikrųjų aš labai nustebau ir kartu džiaugiuosi. Dievas tikrai daro stebuklus. Nuo šiol aš neabejoju! Turiu įvairių sumanymų rašyti. Iki šiol rašiau tik šiaip sau, nes man patinka. Tikrai iš visos širdies stengsiuosi surasti įdomių temų „Ateičiai".*

Sandra Petraškaitė (II premija)

Šv. Mišių metu Čikagos ateitininkų kūčiose gieda: Gytis Liulevičius, Elena Tuskenytė, Jonas Paulikas ir Darius Polikaitis. Nuotr. Kazio Motekaičio.

ATEITININKŲ KŪČIOS ČIKAGOJE

Visi ateitininkai — tai viena, didelė, organizacinė šeima. Jau daugiau kaip penkiolika metų visi Čikagos ateitininkų skyriai: sendraugiai, studentai, moksleiviai ir jaunieji, susiburia kartu švęsti Kūčių. Ir pereitais metais, gruodžio 22 d. vėl į Jaunimo centro didžiąją salę susirinko apie 250 žmonių pasidalinti kalėdaičiais, pabendrauti jaukioje, šventiškoje nuotaikoje.

Daug kartų praeityje mes — studentai — esame dalyvavę ateitininkų kūčiose, bet viską stebėdavome iš tolo. Mes sėdėdavome prie „vaikų (arba jaunimo) stalo", silkių iš tolo bijodavome ragauti, o pasitenkindavome mišraine, duona... Tačiau didelėje šeimoje ateina laikas ir jaunajai kartai perimti švenčių ruošą. Taip atsitiko pereitais metais: pirmą kartą kūčių ruoša teko pasirūpinti SAS Čikagos draugovei.

Jauniesiems ruošėjams viskas buvo nauja — nežinojome, kiek žmonių tikėtis, kokį maistą išdėstyti ant stalų. Laimė, kad šeimininkė Ona Norvilienė su talkininkais mus pastatė „ant gero kelio". Atsirado ir daugiau pareigingų sendraugių, kurie mums ištiesė pagalbos ranką ir visokiausiais būdais padėjo. Be jų patarimų mes nebūtume apsiėję.

Vakaras pradėtas šv. Mišiomis, kurias aukojo prel. Juozas Prunskis ir kun. Kęstutis Trimakas. Studentai skaitė Mišių skaitinius, o jaunučiai nešė aukas. Po šv. Mišių uždegėme žvakes ant stalų ir švelnus liepsnelių žibėjimas užpildė salę. Šia proga prisiminėme savo organizacinės šeimos mirusiuosius — palikome jiems padengtą vietą prie stalo, uždegtą žvakę. Vakarienės metu jie buvo kartu su mumis mūsų mintyse.

Prieš valgį maldą sukalbėjo prel. J. Prunskis, Čikagos studentų draugovės pirmininkės Rita Račkauskaitė ir Asta Kazlauskaitė tarė padėkos žodžius susirinkusiems. Jos taip pat kalbėjo apie dabartiniu metu vykstantį studentų veiklos atbudimą. Studentai perėmė kūčių ruošą ne vien dėl to, kad jautė pareigą tęsti šią tradicinę šventę, bet ir dėl svarbesnės, esmingesnės priežasties. Šiemet studentus jungia stiprus pasiryžimas veikti. Iš to išaugo dinamiška, stipri, ateitininkiška dvasia.

Po vakarienės tikrai maloniai visus nuteikė kalėdinių giesmių valandėlė. Giesmėms vadovavo Čikagos moksleiviai su dirigentu Darium Polikaičiu. Į giedojimą įsijungė visi kūčių dalyviai ir giesmės skambėjo darniai, galingai. Tuo metu supratome, kad ne tik Čikagos studentų draugovėje, bet visoje ateitininkiškoje visuomenėje vyksta bendras dvasinis atsinaujinimas. Tas dvasinis atsinaujinimas jungia studentus bendrai veiklai, jis spindėjo visų veiduose, kai giedojome kartu kalėdines giesmes. Tikėkimės, kad Šventoji Dvasia mūsų ateitininkiškosios šeimos niekuomet neapleis.

Asta Kazlauskaitė ir
Rita Račkauskaitė

Moksleiviai gieda kalėdines giesmes Čikagos ateitininkų kūčiose Jaunimo centro salėje gruodžio 22 d. Nuotr. Kazio Motekaičio.

Žiemos kursai Dainavoje

Kiekvienais metais tarp Kalėdų ir Naujųjų metų trečių ir ketvirtų metų moksleiviai bei pirmųjų metų studentai ateitininkai suvažiuoja į Dainavą pabendrauti, padiskutuoti svarbiąsias šių dienų temas ir pažaisti sniege. Nors šiais metais kursai vyko įprastu laiku, jie kažkaip buvo kitoki. Kapeliono, komendanto, vadovų ir jų padėjėjų dėka kursai buvo labai intensyvūs. Vadovai buvo: Audrius Polikaitis, Marius Tijūnėlis, Gytis Liulevičius, Vėjas Liulevičius, Marius Katilius-Boydstun ir Haris Subačius. Energingąsias stovyklautojas stengėsi suvaldyti vadovės Kristina Vygantaitė, Asta Tijūnėlytė, Asta Kazlauskaitė ir Rima Polikaitytė. Vytas Čuplinskas buvo stovyklos komendantas, o kapelionas — kun. Kastytis Ramanauskas. Visus prižiūrėjo Dalia Katiliūtė-Boydstun. Aišku, niekas nebūtų galėjęs išgyventi be virėjų. Laura Gražulytė ir Marius Polikaitis savo gardžiais valgiais įstengė išlaikyti kursantus ir štabo narius sočius, linksmus, o pavargusius atgaivinti naktipiečiais.

Pirmoji diena skirta susipažinimui, pabendravimui, stovyklos taisyklių išaiškinimui. Vakare buvo šv. Mišios, o po to ėjome valgyti. Įdomu, kad maldą prieš ir po valgio giedojome. Valgant Asta Kazlauskaitė ir Marius Katilius-Boydstun kalbėjo apie savo įspūdžius, patirtus ateitininkų stovykloje Lietuvoje. Po vakarienės puošėme iš pušyno atsineštą pušaitę savo pagamintais papuošalais ir gražiai vieni su kitais susipažinome.

Kitą dieną buvo iškalbų diena. Joje dalyvavo visi kursantai, o jiems vadovavo Marius Tijūnėlis, padėdamas sugalvoti kūrybingas temas, surasti tinkamus žodžius, suformuluoti mintis. Taip pat šią (gruodžio 27) dieną A. Polikaitis pravedė lengvesnės temos pašnekesį, apibūdindamas kai kurių lietuviškų žodžių dvejopą reikšmę. Stovyklautojai mielai įsijungė į diskusijas ir visą savaitę naudojo išmoktus naujus žodžius. Dalia Boydstunienė kalbėjo apie ateitininkų statutą. Vakarinėje programoje V. Čuplinskas supažindino su meno ir klasikinės muzikos savybėmis.

Trečią dieną savo įspūdžius iš Lietuvos pasakojo L. Gražulytė, V. Liulevičius, M. Boydstun, A. Kazlauskaitė ir D. Boydstunienė. Kr. Vygantaitė vadovavo diskusijoms. Vėliau V. Liulevičius kalbėjo apie lietuvių tautinį charakterį. Vakaras buvo etnografinio pobūdžio: visi šoko, dainavo ir vaidino.

Grupelė moksleivių Žiemos kursuose Dainavoje.

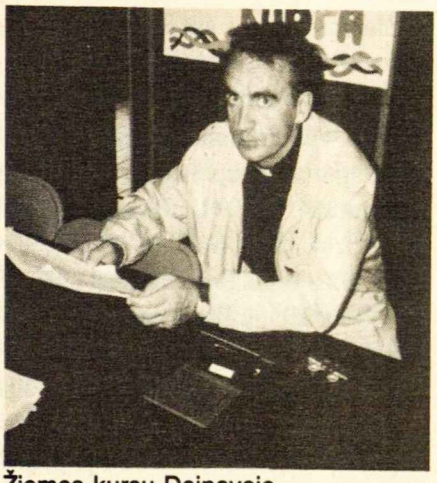

Žiemos kursų Dainavoje kapelionas kun. K. Ramanauskas.

Gruodžio 29 d. M. Katilius-Boydstun vadovavo diskusijoms apie abortus ir žmonių teisę pasirinkti savo mirties laiką. Po laisvalaikio kun. Ramanauskas kalbėjo apie meilę. Vakaras skirtas susikaupimui ir susimąstymui. Jam vadovavo M. Tijūnėlis ir A. Kazlauskaitė. Tą naktį miegojome su ramiomis širdimis.

Gruodžio 30 d. Rima Polikaitytė pasakojo apie savo darbą su paralyžuotais ir atsilikusiais vaikais. Ji dirbdama gali su jais artimai susipažinti ir jiems padėti. Antras pašnekesys buvo vedamas Kr. Vygantaitės, kuri dirba senelių namuose. Ji ne tik papapsakojo, bet ir pademonstravo senų žmonių sunkumus. Po laisvalaikio Almis Kuolas gvildeno klausimą: „Ar Lietuvos išeivija išsilaikys svetimuose kraštuose ir ar tai yra svarbu?" Klausimas visus labai sudomino. Haris Subačius (iš Lietuvos) savo mintimis daug prisidėjo prie pras-

Vėl namo... Iš Žiemos kursų grįžta (iš k.): Julija Krumplytė, Kastytis Šoliūnas ir Romas Mockaitis, visi Prez. A. Stulginskio kuopos nariai.

mingų diskusijų ir apskritai prie kursų pasisekimo. Vakare turėjome „kūrybingumo vakarą", kur stovyklautojai galėjo pasireikšti.

Paskutinę dieną D. Katiliūtė-Boydstun kalbėjo apie svarbiausias vadovo ypatybes. Ji buvo paruošusi pratimėlį, kurio metu stovyklautojai pasimokė, kas yra svarbu esant vadovu ar pirmininku. Tos dienos vakaras buvo ypatingas — tai Naujųjų metų išvakarės. Visi susirinko pasipuošę, pavalgė skanią vakarienę, nusipelniusiems kursantams buvo įteiktos dovanėlės. Talentų vakaro „žvaigždės" sudarė pakilią nuotaiką, o muzika kvietė smagiai pašokti. Išleidę senuosius ir sutikę naujuosius metus, pirmą valandą nakties susirinkome į šv. Mišias. Jos buvo nuostabiai įspūdingos: visur tamsu, tik altorius apšviestas žvakėmis, teikia jaukumą ir džiaugsmą.

Paskutinis rytas greit prabėgo. Visi liūdnai skirstėsi savais keliais, vieni traukiniais, kiti mašinomis, dar kiti lėktuvais. Nors ir išsisklaidėme, mintimis ir jausmais liksime kartu.

Nida Tijūnėlytė

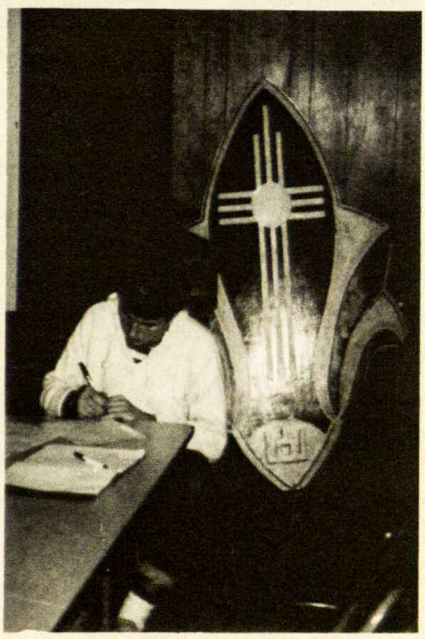

Studentas Marius Tijūnėlis, vienas iš Žiemos kursų vadovų Dainavoje.

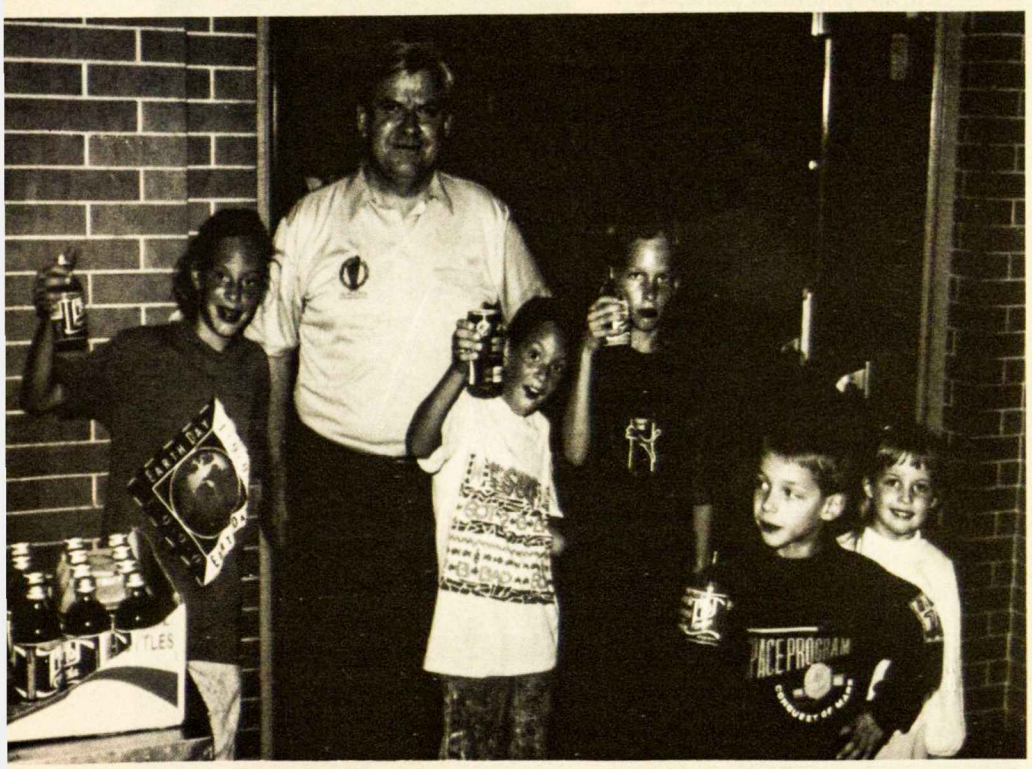

Klivlando sendraugių skyriaus pirm. Romas Bridžius su jaunučių pulkeliu. Nuotr. M. Laniausko.

Dar apie Žiemos kursus

Kiekviena žiema Dainavoje suburia apie 30 ar 40 asmenų kartu pagyventi Baltuosiuose rūmuose, pabendrauti, pagalvoti, padiskutuoti, susikaupti, pasidžiaugti ir išmokti. Kiekvieną žiemą ši ateitininkų moksleivių veiklos dalis nuostabiai daug atneša mūsų organizacijai.

Šių metų Žiemos kursai buvo labai įspūdingi. Aš juos prisiminsiu ne dėl gražių Dainavos vaizdų, įdomių paskaitų ar prasmingų diskusijų (nors visa tai labai svarbi Žiemos kursų dalis), bet man didžiausią įspūdį paliko žmonės, kurie kursuose dalyvavo. Be kursantų, vadovų, virtuvės darbininkų, paskaitininkų, kapeliono ir malonių svečių nebūtų ir kursų...

Aš ilgai prisiminsiu Dalią Katiliūtę-Boydstun, kuri mums atnešė savo gyvenimo ir psichologinio pasiruošimo išmintį. Ji mus skatino bandyti naujus, nors ir sunkius, dalykus, kad tuo būdų galėtume augti. Ji daug išmokė apie vadovavimą ir bendradarbiavimą. Aš taip pat prisiminsiu Audrių Polikaitį, kuris dalinosi savo humoru ir džiugino visus dainavimo metu. Neįmanoma užmiršti kapeliono kun. K. Ramanausko, kuris atnešė katalikiškumo principą kursantams, ar Lauros Gražulytės su Marium Polikaičiu, kurie visus maitino.

Žiemos kursai suteikia galimybę galvoti, diskutuoti, pabrėžia inteligentiškumo principą. Astos Kazlauskaitės entuziazmas, Vėjo Liulevičiaus pokalbis apie tautinį lietuvių charakterį, Gyčio Liulevičiaus kalba apie prof. Stasį Šalkauskį, Kr. Vygantaitės ir R. Polikaitytės patirtis apie žmonių sunkumus... Svarbiausią dabarties temą dėstė svečias Almis Kuolas. Tai ateitininkų misija išeivijoje po Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo. Mes su jo pagalba peržvelgėme lietuvių veiklą išeivijoje ir toliau.

Dar ypač prisimintinas vakaras, kai Vytas Čuplinskas sudomino kursantus Čiurlionio menu ir muzika. Žinoma, mes ne vien tik klausėmės paskaitų ir paskui diskutavome, bet ir patys kalbėjome, mokėmės išreikšti savo mintis. Kasdieninius kursantų pokalbius pravedė M. Tijūnėlis. Jų metu išmokome kūrybingai išsireikšti.

Žiemos kursų savaitė yra nepaprasta, nes visi, taip intensyviai praleisdami dienas, susipažįsta, susidraugauja. Nuo pirmojo vakaro susipažinimo žaidimų iki paskutinio vakaro Naujųjų metų sutikimo baliaus esame viena šeima. Visi džiaugėmės sniegu apklota Dainava lauke, viduj džiaugėmės vienas kito draugyste. Todėl pagrindinis Žiemos kursų tikslas yra suburti moksleivius ateitininkus, o kai jie susiburia, pasiekia daug nuostabių dalykų, idėjų. Visi dėl to auga dvasia.

Aldė Užgirytė

Dirbame! Iš k.: globėja Ina Šilgalytė, Saulius Kliorys, Paulius Rukšėnas, Simas Laniauskas ir Vytukas Vaitkus — Klivlando jaunučiai. Nuotr. M. Laniausko.

AF VADO PRANEŠIMAS APIE LIETUVĄ

AF vadas Juozas Polikaitis po pereitų Kalėdų viešėjo Lietuvoje. Sausio 19 d. Ateitininkų namuose Lemonte būrys Čikagos ir apylinkių at-kų susirinko pasiklausyti jo pranešimo apie Lietuvoje patirtus įspūdžius.

Šiuo metu Lietuvoje veikia maždaug 150 moksleivių kuopų, daugumą prie vyskupijų, bet netrukus bus stengiamasi steigti kuopas ir mokyklose. Jis turėjo progos dalyvauti Žiemos akademijoje Anykščiuose, lankėsi Vilkaviškio vyskupijos ir Šiaulių rajono parapijose, kur kalbėjosi su vietiniais tikinčiaisiais apie pasauliečių parapijų komitetų svarbą (kaip yra JAV). Jis taip pat susitiko su ateitininkais ir Lietuvos ministro pirmininko pavaduotoju Bočerevu.

Yra galimybė, kad Lietuvos ateitininkai gaus net keturias stovyklavietes (iš buvusio komjaunuolių turto): Vilkaviškio vyskupijoje — Pavištyčio, Panevėžio — Berčiūnų, Vilniaus — Palūšės ir Telšių — Platelių. Taip pat rūpinamasi Ateitininkų namų atgavimu Kaune ir 3 aukštų namu Palangoje — Jūrapiliu. Šiuo metu reikia apskaičiuoti, kiek kainuos stovyklaviečių remontas ir išlaikymas.

J. Polikaitis taip pat tarėsi dėl bibliotekų ateitininkams. Kol kas nusiųstosios knygos lieka neišpakuotos, nes nėra kur jų dėti. Galbūt pasiseks gauti skaityklą — kambarį — Vytauto Didž. un-te, kur knygas prižiūrėtų ir skaityklą tvarkytų bibliotekos štabas. Galvojama įsteigti religinės medžiagos bibliotekas Vilniuje ir Telšiuose. At-kų Informacijos agentūros vedėjas š.m. yra kun. Robertas Grigas.

Lietuvos ateitininkai dar neužsiangažuoja redaguoti *Ateitį*. Į Lietuvą siunčiama apie 160 žurnalo egzempliorių (žinoma, jie eina per rankas, todėl skaitytojų yra daug daugiau). AF vadas turėjo progos įteikti *Ateities* žurnalo premijas Žiemos akademijoje Anykščiuose (laimėtojams premijas buvo kiek anksčiau parvežęs kun. Rimas Gudelis).

Ateinančią vasarą užjūrio ateitininkai labai laukiami kaip konsultantai Lietuvos at-kų stovyklose, bet prašoma, kad norintieji ir galintieji vykti, kreiptųsi į Ateitininkų Federacijos valdybą ir gautų patvirtinimą raštu.

Reikia pastebėti, kad Federacijos vado pranešimu labai domėjosi studentai ateitininkai, kurių buvo nemažai susirinkę. Vyresniesiems buvo ypač įdomu girdėti, kad Lietuvoje planuojama praplėsti ir atnaujinti pavasarininkų ir angelaičių judėjimą. Tai sukėlė nemažai diskusijų.

AF vadas žada vėl netrukus lankytis Lietuvoje. Jis pareiškė nuomonę, kad tik per nuolatinį asmenišką kontaktą galime vieni kitus geriau pažinti ir vieni kitiems padėti.

Ramunė Kubilūtė

KREIVOS ŠYPSENOS

Dieną švento Valentino
Jis atsimena ir žino;
Sako: „Aš tave mylių,
Dėl to atnešiau gėlių!"

„Kreivašypseniški" išsireiškimai Lietuvos parduotuvėse

„Šioje parduotuvėje apiprekiname skalbimo priemonėmis nevaikščiojančius ligonius. Sąrašai randasi pas parduotuvės vedėją". „Čia parduodami abonementiniai pravažiavimo talonai". „Mėsa ant nemokamų receptų pardavinėjama nuo 15 valandos". „Kavinė uždaryta ant pietų". „Nuimamas automobilių video aparatūros, stiprintuvų, magnetolų akustinių galvučių įmontavimas, o taip pat autosargų su stiklų blokiruotės įstatymas". „Čia stovi eilė į žuvį". „Čecholų nėra pardavime".

Kai jausitės, kad lietuvių kalba šlubuoja, kad sakiniai truputį sunkiau „susiklijuoja", paskaitykite šiuos išsireikšimus „(Gimtoji kalba" nr. 10, 1990) ir nusišypsokite. Jeigu jau Lietuvos parduotuvėse taip bjaurojama gimtoji kalba, tai daug ką turėtume atleisti svetimuose kraštuose gimusiems ir augusiems lietuviams...

Palijo šiltas pavasario lietus. Parke ant suolelio susėdo dvi senutės ir kalbasi.

Pirmoji: Tai dabar bus gerai, toks lietus viską traukte traukia iš žemės.

Antroji (palaidojusi tris vyrus): Tegul Dievulis gina! Jei visus tris ištrauks iš žemės, kur aš juos dėsiu?

Mokytoja: Kas galėtų paaiškinti žodžius priespauda ir nuospauda?

Marytė: Kai priespauda išnyksta, kurį laiką palieka nuospauda!

Kitoks žodynas

aeroplanas — planas, braižomas ore
autoportretas — mašinos paveikslas
dauginti — apginti daug žmonių
didvyris — aukštas, stambus vyras
duslus — dusulingas rūkorius
gadynė — kuri viską gadina
krateris — pasenęs, išdilusiomis lingėmis automobilis
lankstinukas — labai mandagus berniukas
mąstysena — senų pažiūrų moteris
nosinė — vieta nosims laikyti
orus — išpūstas; turintis daug oro
pranašesnis — didesnis pranašas
siūlyti — pribarstyti siūlų
slogus — kas dažnai gauna slogą
šventorius — labai pamaldus vyriškis
vargonai — neturtingi, vargšai žmonės
žadą atimti — pažadėti ir neištesėti; sulaužyti pažadą

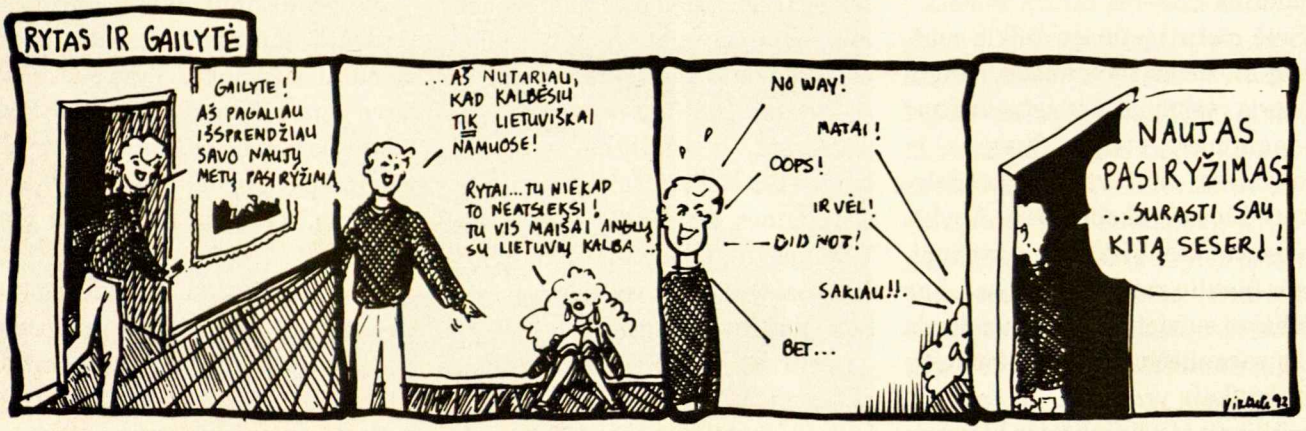

Piešė Viktutė Siliūnienė

Asmenys ar institucijos, paaukoję ,,Ateities'' žurnalui arba Lietuvos ateitininkų prenumeratoms po daugiau kaip 40 dol.

Aukotojai:

Z. Augaitienė	40 dol. (Delhi, Ontario)
Kun. dr. V. Cukuras	66 dol. (Putnam, CT)
Prel. Pr. Gaida	112 dol. (Mississauga, Ontario)
Aušra Karkienė	40 dol. (Toronto, Ont.)
Daina Kojelytė	74 dol. (Villa Park, IL)
Juozas Kojelis	50 dol. (Santa Monica, CA)
Antanas Masionis	100 dol. (Philadelphia, PA)
Irena Mitkienė	170 dol. (Chicago, IL)
Kun. J. Pragulbickas	100 dol. (Cranford, NJ)
V. ir A. Šmulkščiai	100 dol. (Chicago, IL)
J. Žiūraičiai	45 dol. (Oakville, Ont.)
Prel. Ignas Urbonas	50 dol. (Gary, IN)
Antanas Pocius	100 dol. (Elizabeth, NJ)
Lietuvių Fondas	500 dol. (Chicago, IL)
Čikagos ASS skyrius	500 dol. (Chicago, IL)
Birutė Bublienė (Studijų savaitgalio Dainavoje rengėjų vardu	50 dol. (Bloomfield, MI)

Lietuvos ateitininkų prenumeratoms:

Atskirai norime paminėti prel. Juozą Prunskį, kuris užmokėjo prenumeratą Lietuvos moksleivių ateitininkų kuopoms 1991 metais.

Kun. dr. V. Cukuras	48 dol. (Putnam, CT)
Jonas Abraitis	52 dol. (Chicago, IL)
Kun. dr. K. Trimakas	40 dol. (Westchester, IL)
Nekalto Prasidėjimo Seselės Toronte	66 dol. (Toronto, Ont.)
J.J. Lieponiai	100 dol. (Lockport, IL)
A. Saulis	40 dol. (Toronto, Ont.)

Visiems už aukas nuoširdžiai dėkojame ne tik ,,Ateities'' redakcijos ir administracijos vardu, bet ir vardu Lietuvos ateitininkų, kurie su tokiu entuziazmu skaito mūsų žurnalą, jo nekantriai laukia ir džiaugiasi sulaukę.

Kaip būtų puiku, kad ir kiti ateitininkų vienetai Lietuvoje galėtų gauti ,,Ateitį''! Ar neatsirastų geradarių, kurie padėtų šį gražų tikslą įgyventinti? Galbūt moksleivių kuopos (pagaliau — net ir jaunučiai!), studentų draugovės, sendraugių skyriai galėtų kaip nors ,,sukrapštyti'' po vieną prenumeratą? Lauksime!

IR VĖL LAIKAS . . .

Pasikeitė metų data — jau 1992-rieji. Vėl atėjo laikas užsimokėti ,,Ateities'' prenumeratą šiems metams. Administratoriaus Juozo Polikaičio rankos ir taip prigrūstos darbų darbelių, todėl būtų labai puiku, jeigu skaitytojai — neraginti, nemaldauti — patys jaustų pareigą atsiųsti prenumeratos mokestį. Su Jūsų nuoširdžia talka ir pagalba galėsime ,,Ateitį'' tobulinti, ugdyti ir visuomet laiku Jums siuntinėti. Ačiū!

44

ALp(LKA)1786
1992, Nr.1